

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ**

**СЕРІЯ «АКАДЕМІКИ НАПН УКРАЇНИ»
ВИПУСК 31**

**ВАЛЕРІЙ ЮХИМОВИЧ
БИКОВ**

До 75-річчя від дня народження

**БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ
ПОКАЖЧИК**

Вінниця
«ТВОРИ»
2021

Упорядники:

Пономаренко Л. О., канд. наук із соціальних комунікацій, завідувач відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Страйгородська Л. І., канд. іст. наук, заступник директора з науково-інформаційної та бібліотечної роботи ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Тарнавська С. В., канд. іст. наук, вчений секретар ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Яцишин А. В., канд. пед. наук, ст. наук. співробітник, провід. наук. співробітник Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

Науковий редактор

Пінчук О. П., канд. пед. наук, ст. наук. співробітник, заст. директора з наук.-експерим. роботи Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

Бібліографічний редактор

Пономаренко Л. О., канд. наук із соціальних комунікацій, в.о. завідувача відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Літературний редактор

Василенко Н. М., провідний редактор відділу кадрів та діловодства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Б 60

Валерій Юхимович Биков : до 75-річчя від дня народж. : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Страйгородська Л. І., Тарнавська С. В., Яцишин А.В. ; наук. ред. Пінчук О.П. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2021. – 116 с. – (Серія «Академіки НАПН України» ; вип. 31).

ISBN 978-966-949-713-0

Біобібліографічний покажчик із серії «Академіки НАПН України» присвячено життю та науково-педагогічній діяльності Валерія Юхимовича Бикова, відомого українського вченого, педагога, організатора науки та освіти, доктора технічних наук, професора, дійсного члена НАПН України, директора Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, заслуженого діяча науки і техніки України.

У покажчику представлено науковий доробок ученого за 50 років його діяльності (1970–2020), який налічує понад 500 друкованих праць. Крім того, до покажчика увійшли відомості про наукову школу вченого, а також література про життєвий шлях і наукові досягнення В. Ю. Бикова.

Видання адресовано студентам, аспірантам, докторантам, науковим працівникам, історикам науки і освіти, учителям, викладачам і керівникам закладів освіти й усім тим, хто цікавиться теоретичними і практичними проблемами інформатизації і цифрової трансформації суспільства, освіти й науки, цифрової гуманістичної педагогіки і педагогічної психології, адаптивних інформаційно-когнітивних систем, використанням в освітніх системах ідей і засобів штучного інтелекту, робототехніки, STEM і захисту електронних даних.

УДК 016:929+37(092)] Биков

© Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, 2021

©Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2021

ISBN 978-966-949-713-0

© ТОВ «ТВОРИ», 2021

**NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE
V.O. SUKHOMLYNSKYI STATE SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL
LIBRARY OF UKRAINE
INSTITUTE OF INFORMATION TECHNOLOGIES AND LEARNING TOOLS
OF THE NAES OF UKRAINE**

SERIES “ACADEMICIANS OF THE NAES OF UKRAINE”

ISSUE 31

VALERIY YUKHYMOVYCH BYKOV

To the 75th anniversary of his birth

BIOBIBLIOGRAPHICAL INDEX

Vinnytsia
«TVORY»
2021

UDC 016:929+37(092)] Bykov
B 60

Recommended for publication by the Academic Council of the
Institute of Information Technologies and Learning Tools of the
NAES of Ukraine (Protocol No. 16 off December 24, 2020)

Contributors:

Ponomarenko L.O., Candidate of Sciences in Social Communications, Head of the Department of Scientific and Educational Information Resources of V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine

Straigorodska L.I., Candidate of Historical Sciences, Deputy Director for Scientific, Information and Library Work of V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine

Tarnavska S.V., Candidate of Historical Sciences, Scientific Secretary of V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine

Yatsyshyn A.V., Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Leading Researcher the Institute of Information Technologies and Learning Tools of the NAES of Ukraine

Scientific editor

Pinchuk .O.P., Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Deputy Director for scientific and experimental work of the Institute of Information Technologies and Learning Tools of the NAES of Ukraine

Bibliography editor

Ponomarenko L.O., Candidate of Sciences in Social Communications, acting as the Head of the Department of Scientific, Educational and Information Resources of V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine

Literary editor

Vasylenko N.M., Leading Editor of the Personnel and Records Management Department of V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine

B 60 **Valeriy Yuhymovych Bykov** : for the 75th anniversary of his birth : bibliographical index / the NAES of Ukraine, V.O. Sukhomlynsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine, Institute of Information Technologies and Learning Tools ; [contributors: Ponomarenko L. O., Straigorodska L. I., Tarnavska S. V., Yatsyshyn A. V. ; scientific editor Pinchuk O. P.; bibliography editor: Ponomarenko L. O.]. – Vinnytsia : LLC «TVORY», 2021. – 116 p. – (Series "Academicians of the NAES of Ukraine"; Issue 31).

ISBN 978-966-949-713-0

The biobibliographic index from the series "Academicians of the NAES of Ukraine" is dedicated to the life, scientific and pedagogical activity of Valeryi Yuhymovych Bykov, famous Ukrainian scientist, educator, organizer of science and education, Doctor of Technical Sciences, Professor, full member of the NAES of Ukraine, Director of the Institute of Information Technologies and Teaching Aids of the NAES of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine.

The index represents the scientist's scientific achievements for 50 years of his activity (1970-2020), including more than 500 publications. In addition, the index includes the information about the scientist's scientific school, as well as the literature about V. Bykov's life and scientific achievements.

The publication is addressed to students, post-graduate students, doctoral students, researchers, historians of science and education, teachers, lecturers and heads of educational institutions and to all those interested in theoretical and practical problems of informatization and digital transformation of society, education and science, digital humanistic pedagogy and pedagogical psychology, adaptive information and cognitive systems, the use in educational systems of ideas and tools of artificial intelligence, robotics, STEM and electronic data protection.

UDC 016:929+37(092)] Bykov

© V.O. Sukhomlynsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine, 2021

© Institute of Information Technologies and Learning Tools of the NAES of Ukraine, 2021

ISBN 978-966-949-713-0

© TOB «ТВОРИ», 2021

Доктор технічних наук, професор, дійсний член НАПН України

ВАЛЕРІЙ ЮХИМОВИЧ БИКОВ

Від упорядників

Одним із важливих напрямів діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) є науково-інформаційне забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної педагогічної науки, теорії і практики освіти, поширення передового досвіду в діяльності закладів освіти країни, сприяння впровадженню наукових розробок у практику, підвищення професійного рівня педагогічних і науково-педагогічних кадрів, компетентності учнівської та студентської молоді.

З цією метою в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з 2001 р. започатковано підготовку інформаційних видань про життя й діяльність видатних педагогів світу й України в трьох серіях: «Видатні педагоги світу», «Академіки НАПН України» та «Ювіляри НАПН України», які надсилаються до національних, державних і провідних книгозбірень освітянської мережі. В електронному вигляді ці видання доступні читачам на вебпорталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (<http://www.dnpb.gov.ua>) у розділі «Ресурси».

Покажчик підготовлено у співпраці з працівниками Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, електронний варіант видання розміщено в Електронній бібліотеці НАПН України (<http://lib.iitta.gov.ua>).

Випуск 31 біобібліографічного покажчика з серії «Академіки НАПН України» присвячено науковій і науково-педагогічній діяльності Валерія Юхимовича Бикова, відомого українського вченого, доктора технічних наук, професора, дійсного члена НАПН України, академіка АН вищої школи України, академіка Академії інженерних наук України, директора Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата державної премії України в галузі науки і техніки, який 1 лютого 2020 року відзначив свій 75-річний ювілей.

У покажчику представлено науковий доробок ученого за 50 років діяльності (1970–2020), який налічує понад 500 друкованих праць. Крім того, до видання увійшла література про життєвий шлях і наукові досягнення В. Ю. Бикова, а також відомості про наукову школу вченого.

Валерій Юхимович Биков – видатний учений у сфері цифрової трансформації освіти і науки, моделювання, аналізу й управління соціально-економічними об'єктами та процесами, проєктного менеджменту. Відомий педагог у галузі інформатичної освіти, талановитий організатор інформатизації освіти на її різних рівнях.

Наукові інтереси науковця пов'язані з дослідженням широкого кола теоретичних і практичних проблем інформатизації і цифрової трансформації суспільства, освіти і науки, формуванням і розвитком цифрової гуманістичної педагогіки і педагогічної психології, адаптивних інформаційно-когнітивних систем, цифрової освітньої аналітики, використанням в освітніх системах ідей і засобів штучного інтелекту та захисту електронних даних. Значним є внесок ученого в обґрунтування та впровадження в освіту мережних хмарних і туманних технологій, дослідження та розроблення відкритих систем освіти та науки, наукове прогнозування розвитку комп'ютерних систем навчання та освіти, створення автоматизованих систем управління освітою і наукою. Він є засновником наукової школи "Системи навчання та виховання в комп'ютерно орієнтованому середовищі".

Провідною є роль В. Ю. Бикова у створенні нової наукової спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті та підготовці висококваліфікованих наукових і науково-педагогічних кадрів. Вагомим є внесок у створення та підтримування в цифровому науково-освітньому просторі електронних освітніх ресурсів, зокрема електронних фахових видань та електронних бібліотек. Численні публікації вченого мають широку читацьку міжнародну аудиторію. Адже, за даними Google Академії (<https://scholar.google.com.ua>), станом на грудень 2020 р. загальна кількість цитування праць науковця становила 6706, h-індекс – 37, i10-індекс становив 107.

Бібліографічний покажчик відкриває стаття доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України, ректора Центрального інституту ППО і ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» (1989-2017рр.) В. В. Олійника про життєвий шлях і науковий доробок В.Ю. Бикова. Наступна стаття доктора технічних наук, професора, дійсного члена НАПН України, радника Президії НАПН України А.М. Гуржія про лідерську роль і керівну діяльність ученого в освіті й науці. Постає В.Ю. Бикова як видатного українського інформатика висвітлює у своїй статті доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, завідувач кафедри теоретичних основ інформатики Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова М. І. Жалдак. Наукову школу професора В. Ю. Бикова коротко схарактеризувала кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності ДУ «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України» А.В. Яцишин. Біографію ювіляра доповнює перелік основних дат життя й діяльності вченого, які подано в прямій хронологічній послідовності. Наведено відомості про нагороди й відзнаки В. Ю. Бикова.

Основна частина біобібліографічного покажчика складається з трьох розділів, які мають суцільну нумерацію бібліографічних записів.

Розділ I «**Праці Валерія Юхимовича Бикова**» містить бібліографічні описи його праць, зокрема авторефератів дисертацій, монографій, концепцій, навчальних посібників, навчально-методичних розробок, нормативно-технічних документів, статей у продовжуваних та періодичних виданнях, матеріалах конференцій, довідкових виданнях тощо, написаних як одноосібно, так й у співавторстві українською, російською, англійською мовами, на традиційних й електронних носіях. Матеріали згруповано й розміщено за тематичними підрозділами, а в межах підрозділів – за прямою хронологією, що дає можливість простежити розширення кола інтересів та розвиток поглядів науковця на ті чи інші питання. Окремо виділено підрозділ, що відображує відомості про авторські свідоцтва на винаходи у галузі радіо- й електроприладобудування та патенти на корисні моделі засобів навчання. Підрозділ «Наукове редагування» складається з бібліографічних описів документів, у яких В. Ю. Биков був науковим редактором або членом редакційної колегії.

Розділ II «**Наукова школа вченого**» вміщує два підрозділи – «Доктори наук» та «Кандидати наук», в яких зосереджено бібліографічні описи авторефератів дисертацій на здобуття вченого ступеня доктора (3) і кандидата (9) наук (науковий керівник і консультант – В. Ю. Биков). Документи розміщено за абеткою прізвищ авторів.

До розділу III «**Література про наукову та науково-педагогічну діяльність В. Ю. Бикова**» увійшли відомості про документи, в яких розкривається життєвий шлях та

наукові досягнення вченого. Бібліографічні записи в розділі згруповано за прямою хронологією, а в межах року – в алфавітному порядку за прізвищами авторів та назвами документів. Розкриттю змісту матеріалів розділу сприяють анотації до бібліографічних описів.

Науково-допоміжний апарат бібліографічного посібника складається з:

- іменного покажчика, в якому наведено прізвища співавторів, упорядників, редакторів та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах;
- алфавітного покажчика назв праць В. Ю. Бикова, який містить посилання на номери бібліографічних записів розділу «Праці Валерія Юхимовича Бикова»;
- списку скорочень.

Бібліографічний опис і скорочення слів оформлено згідно з чинними в Україні державними стандартами. Джерелами добору документів слугували фонди Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, Електронної бібліотеки НАПН України, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України, Державної науково-технічної бібліотеки України. Більшість публікацій, що увійшли до покажчика, переглянуто *de visu*, непереглянуті документи позначено астериском (*).

Видання адресовано студентам, аспірантам, докторантам, науковим працівникам, історикам науки й освіти, учителям, викладачам і керівникам закладів освіти й усім тим, хто цікавиться теоретичними і практичними проблемами інформатизації і цифрової трансформації суспільства, освіти й науки, цифрової гуманістичної педагогіки і педагогічної психології, адаптивних інформаційно-когнітивних систем, використанням в освітніх системах ідей і засобів штучного інтелекту, робототехніки, STEM і захисту електронних даних.

**От де, люде, наша слава,
Слава України!**

Тарас Шевченко

СЛОВО ПРО АКАДЕМІКА ВАЛЕРІЯ ЮХИМОВИЧА БИКОВА

75 років тому, 1-го лютого 1945 року в місті Познані (Польща) в родині офіцерів Радянської Армії, яка в той час визволяла Польщу від німецько-фашистських загарбників, народився другий син, якого назвали Валерієм. Під кінець 1945 року родина переїжджає до м. Миколаєва, де батьки мешкали раніше. У цьому ж році в сім'ю прийшло горе – пішов з життя батько, і Валерій та двоє його братів Юрій та Ігор залишилися з матір'ю, на плечі якої в подальшому й лягло виховання синів і яка змогла створити в родині душевні стосунки, моральний клімат соціального середовища і специфічну спрямованість виробничої інфраструктури південного міста, прищепила дітям повагу до освіти. Це в результаті й вплинуло позитивно на формування особистості Валерія. У 1952 р. він пішов до середньої школи № 7 м. Миколаєва, де у 1959 році після закінчення 7 класу вирішив продовжити навчання на електромеханічному відділенні Миколаївського суднобудівного технікуму, який закінчив у 1963 році з відзнакою. Одночасно з навчанням у технікумі у 1962 році розпочав свій трудовий шлях електрослюсарем оборонного підприємства. Надалі працював слюсарем-складальником, техніком на виробничому підприємстві оборонного комплексу СРСР. Навчання у технікумі заочно поєднує з навчанням у середній школі № 62 м. Миколаєва і отримує атестат з відзнакою.

Для юнака відкривається дорога мрії – здобути вищу освіту. І вже у 1964 році Валерій вступає на факультет електрообладнання суден Миколаївського кораблебудівного інституту імені адмірала С.О. Макарова. Проте, хоч Миколаїв був для юнака найкращим містом, де він зустрів перше кохання, де жили його рідні і де він здобув путівку в життя, – прагнення до творчості перемагає... Тож у 1965 році студент Валерій Биков переводиться на факультет автоматики та електроприладобудування Київського політехнічного інституту та переїжджає на навчання до м. Києва. Саме в столиці й розпочинається вже інший період життя Валерія Юхимовича Бикова, який захоплюється науковою діяльністю. Він бере участь у роботі студентських наукових товариств і дослідженнях випускної кафедри. Його наукові роботи „Вимірювання інтенсивності гамма-випромінювання низьких енергій” і „Лінійний перетворювач ефективних значень” здобувають у 1968 році відповідно першу і другу премії Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт. За перші наукові досягнення студент Валерій Биков нагороджується Почесною грамотою ЦК ЛКСМУ. А далі, уже в 1969 році, у його житті сталися дві важливі події: перша – одружився з Жанною Олександрівною (дівоче прізвище Протасова), з якою навчався в одній групі в Миколаївському суднобудівному технікумі, друга – закінчує з відзнакою Київський політехнічний інститут.

Подружжя виховало двох синів. Перший син В'ячеслав народжується в 1970 році, другий Віталій – у 1977. Нині у щасливих батьків є два онуки і онучка – старший Антон (1993 року народження, сина В'ячеслава та Олени) і Данііл та Арина (відповідно 2003 і 2012 року народження, син і донька Віталія та Сніжани).

Наукова діяльність випускника “Київського політеху” розпочалася у спеціальному конструкторському бюро заводу «Радіоприлад» м. Києва, а згодом – у Науково-

дослідному інституті радіовиміральної апаратури Виробничого об'єднання ім. С.П. Корольова, де він працював інженером, а згодом старшим і провідним інженером, керівником групи. У 1971 році молодого перспективного працівника призначають головним конструктором приладів інфразвукового діапазону частот. Одночасно, без відриву від виробництва, він навчається в аспірантурі своєї "alma mater" – Київського політехнічного інституту й досліджує проблеми створення цифрових та аналогових засобів вимірювання комплексних коефіцієнтів передавання. Наполеглива творча праця увінчалася визнаними успіхами: створений під його керівництвом фазочутливий вольтметр був удостоєний премії Науково-технічного товариства радіотехніки, електроніки і зв'язку ім. О.С. Попова як перший у СРСР прилад на інтегральних мікросхемах, медалі ВДНГ СРСР. Цю роботу було висунуто на здобуття премії Ленінського комсомолу. Основні проєктні рішення цього та інших створених ним засобів були виконані на рівні винаходів і захищені численними авторськими свідоцтвами, а в 1974 році в Київському політехнічному інституті Валерій Биков захищає дисертацію на тему «Дослідження і розробка вимірювачів комплексних коефіцієнтів передавання в області низьких і інфранизьких частот» і здобуває науковий ступінь кандидата технічних наук. Наукові результати опубліковано в монографії «Вимірювання напруг інфразвукових частот».

Згодом відкривається ще одна важлива риса Валерія Юхимовича – любов до науково-педагогічної діяльності, і у 1975 році він переходить на роботу до Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького, де працював старшим викладачем, а згодом – доцентом кафедри вищої математики, викладав курси з обчислювальної математики, системного програмування, програмування алгоритмічними мовами, основ автоматизації виробничих процесів, а також очолював наукову лабораторію автоматизованої системи управління освітою. У 1979 році йому було присвоєно вчене звання доцента по кафедрі вищої математики.

У 1976 році урядом створюється Головний обчислювальний центр Міністерства народної освіти України і Валерія Бикова призначають його директором, де протягом шістнадцяти наступних років на цій посаді він активно займається розвитком матеріально-технічної бази цієї науково-проектної установи. Разом з тим, відчуваючи потребу у постійному підвищенні своїх теоретико-практичних знань і умінь, у 1985 році Валерій Юхимович закінчує Інститут управління народним господарством Академії народного господарства при Раді Міністрів СРСР (м. Москва). У цей час Головний обчислювальний центр Міносвіти України визначається Головною організацією із створення республіканського рівня автоматизованої системи управління освітою СРСР. В. Ю. Биков, як головний конструктор автоматизованої системи управління народною освітою України й заступник головного конструктора автоматизованої системи управління народною освітою СРСР, очолює роботи з інформатизації та комплексної автоматизації управління народною освітою. В результаті він і його наукова школа розробили і впровадили в промислову експлуатацію першу і другу черги автоматизованої системи управління Міносвіти України. Основні наукові результати цієї роботи і проєктні рішення використано в багатьох республіках СРСР і країнах РЕВ. З'явилися численні наукові праці, науково-методичні матеріали, галузеві стандарти, що стосувалися питань удосконалення інформатизації та автоматизації управління освітою на всіх її організаційних рівнях. Створені комп'ютерно орієнтовані навчальні комплекси були

широко впроваджені в заклади загальної середньої, професійно-технічної, вищої педагогічної та післядипломної освіти. У цей період Валерій Биков бере активну участь у заходах ЮНЕСКО з питань створення міжнародної інформаційної системи освіти.

Особливо пам'ятним для Валерія Юхимовича є 1989 рік, коли йому було присвоєно науковий ступінь доктора технічних наук після захисту в Інституті кібернетики ім. В. М. Глушкова АН України дисертації на тему «Наукові основи, методи і системи автоматизованого управління освітою на рівні союзної республіки (на прикладі системи народної освіти Української РСР)». Монографії вченого «Автоматизація управління в системі освіти», «Економіко-математичні моделі управління в освіті», видані в той час, і нині не втратили своєї актуальності.

У цей же період вчений продовжує роботу з розвитку комп'ютеризації та інформатизації освітнього процесу. Бере безпосередню активну участь у підготовці постанови Уряду України щодо забезпечення комп'ютерної грамотності учнів загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих педагогічних навчальних закладів, яка вийшла у 1985 році і на державному рівні започаткувала цілеспрямовану діяльність освітньої галузі в напрямі формування інформаційної культури учнів. У межах цієї роботи професор В.Ю. Биков очолив в Україні проект «Пілотні школи», який виконувався спільно з американською фірмою ІВМ. За цим проектом у країні з метою підготовки за інноваційними навчальними програмами вчителів інформатики загальноосвітніх шкіл і професійно-технічних училищ було створено і обладнано найсучаснішими засобами комп'ютерної техніки, комп'ютерними навчальними програмними засобами, навчально-методичними матеріалами більш як 150 загальноосвітніх, професійно-технічних і педагогічних закладів освіти, а також закладів системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Тисячі вчителів України пройшли відповідну підготовку з освоєння цих програм. Сотні тисяч учнів навчались за цим проектом. Позитивні результати реалізації проекту відчуються і сьогодні. Розроблена під науковим керівництвом вченого «Концепція інформатизації освіти», видані ним навчальні посібники «Операційні системи та мережі шкільних комп'ютерних комплексів», «Основи проектування та реалізації інтерфейсу користувача для діалогових систем», «Системи управління інформаційними базами даних в освіті» істотно вплинули на формування організаційного й науково-методичного фундаменту інформатизації освіти в Україні.

Водночас Валерій Юхимович Биков продовжує активно займатися розвитком матеріально-технічної бази Головного обчислювального центру Міносвіти України, модернізацією його програмно-технічного оснащення, професійною підготовкою і перепідготовкою працівників, докладає багато зусиль у будівництво нового приміщення установи. І вже у 1989 році Головний обчислювальний центр Міносвіти України переїжджає до нового будинку в м. Києві по вул. Артема, 52-А, спорудженого силами власної ремонтно-будівельної групи (нині в цьому будинку розташований Інститут педагогіки НАПН України). На той час Центр перетворився на потужну науково-проектну установу, оснащену новітніми комп'ютерними системами, у тому числі надсучасними програмно-технічними засобами іноземного виробництва. Його колектив розробляв і координував роботи з комплексної інформатизації народної освіти в Україні і СРСР.

Для інтенсифікації робіт з інформатизації освіти в 1989 році на базі Головного обчислювального центру Міносвіти України створюється науково-виробнича корпорація

«КОМКОРД», генеральним директором якої стає В. Ю. Биков, і де протягом двох наступних років розробляється низка інноваційних проектів з інформатизації освіти.

На початку 90-х років минулого століття відбуваються структурно організаційні зміни в системі освіти. Рішенням Уряду створюється Інститут системних досліджень освіти України і Валерія Юхимовича Бикова призначають директором цієї установи, де під його керівництвом розробляються науково-методичні засади системного реформування освіти на етапі становлення незалежності України. У цей час він бере активну участь у підготовці Державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ століття»), низки інших важливих державних документів. У 1993 році В.Ю. Биков обирається почесним професором Києво-Могилянської академії.

Проголошення незалежності України В. Ю. Биков зустрів з великим ентузіазмом і надією. У своїх численних виступах на різних форумах, у тому числі міжнародних (а він блискучий лектор і співбесідник), лекціях перед студентами і слухачами курсів Інституту керівних кадрів освіти Міносвіти України з піднесенням говорив про перспективи відродження національної системи освіти і науки, необхідності проведення істотних інноваційних змін в управлінні, змісті, формах і методах розбудови України в нових концептуальних і організаційно-економічних умовах, цільової підготовки кадрів нової формації. І тут трапилась добра нагода підвищити свій професійний рівень – Світовим банком був оголошений проект з підготовки спеціалістів з управління проектами. Тож незабаром групу українських фахівців, до якої входив Валерій Юхимович, було відправлено на навчання до Вашингтону безпосередньо в Інститут економічного розвитку Світового банку. Слухачі курсу з підготовки спеціалістів здобули відповідні теоретичні й практичні знання (до викладання було залучено кращих тренерів Банку з Європи і Америки), отримали “золоті” сертифікати і повернулися до Києва. Це навчання для Валерія Юхимовича, як і для мене, закінчилось подвійною радістю – під “залпи” шампанського ми відсвяткували 50 - річний ювілей майбутнього академіка, а ще добре здружились, краще пізнали один одного і схрестити свої погляди в подальшій творчій діяльності.

Протягом 1995-1996 рр. Валерій Юхимович Биков очолює (генеральний директор) Український освітній центр менеджменту та підприємництва – заклад освіти, створений Урядом як навчальний заклад перепідготовки військовослужбовців, які звільнялися в запас у зв'язку із скороченням збройних сил України. За цей час тисячі військовослужбовців здобули додаткову освіту із спеціальностей ринкової економіки, що допомогло багатьом з них отримати конкурентну роботу, адаптуватись до нових цивільних умов життя, знайти в ньому своє місце.

У 1996 році Валерій Юхимович долучається до проекту TACIS зі створення Національної обсерваторії України як національного вузла міжнародної мережі подібних структур, започаткованих Європейським урядом у країнах Центральної та Східної Європи, нових незалежних країнах колишнього СРСР і Монголії. Під його керівництвом було розроблено структуру ключових індикаторів, що відображають стан і процеси розвитку національної та зарубіжних систем професійної освіти й ринку праці, підготовлено для Уряду України низку проблемних доповідей і аналітичних матеріалів, проведено поглиблені дослідження й опубліковано матеріали з питань сучасного стану розвитку професійної освіти, ринку праці й соціального партнерства в Україні. Зокрема, за безпосередньою участю вченого підготовлено монографію «Розвиток системи

професійно-технічної освіти в період соціально-економічних реформ», доповіді «Ринок праці в Україні» і «Соціальне партнерство», що в подальшому були використані у підготовці першої в незалежній Україні «Концепції розвитку професійно-технічної освіти».

Упродовж 1997 – 1999 років Валерій Юхимович продовжує працювати в системі державної служби України на посаді директора Інформаційно-обчислювального центру Української академії державного управління при Президентові України. Він проводить плідну наукову діяльність, розробляє новітні підходи з комплексної інформатизації навчальної, наукової та управлінської діяльності академії. За його участю за підтримки Світового банку в академії створено Центр дистанційної освіти, започатковано напрям наукових досліджень з проблем е-дистанційного навчання в професійній освіті, розроблено курс з основ побудови і проектування методичних систем е-дистанційного навчання для науково-педагогічних працівників і керівних кадрів вищої школи України, розроблено низку науково-методичних матеріалів, а також забезпечено наукове керівництво діяльністю проектних команд із створення сучасних е-дистанційних навчально-методичних комплексів з навчальних курсів магістерської програми підготовки державних службовців. Під керівництвом ученого і за безпосередньою за його участю розроблено дистанційний навчальний курс і видано «Методичні рекомендації для слухачів дистанційного курсу (навчальної дисципліни) «Управління проектами».

У 1999 році Валерія Юхимовича Бикова обирають членом-кореспондентом АПН України і в цьому ж році йому доручають створити новий науково-дослідний Інститут засобів навчання (сьогодні – Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України), який став головною справою його життя. Одночасно в цей же період у структурі НАПН України розпочав свою діяльність Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти, очолити який доручили мені. Завдання, які стояли перед ЦППО, вимагали значного підсилення знаннєвого компоненту щодо оволодіння слухачами курсів – керівниками навчальних закладів і управлінців відділів освіти практичними навичками застосування інформаційних технологій. І саме з цього моменту розпочалася співпраця двох наукових колективів. Валерій Юхимович за сумісництвом очолив кафедру інформаційних та комунікаційних технологій ЦППО, працівники Інституту засобів навчання були залучені до навчальної роботи на кафедрі, а члени кафедри до науково-дослідної роботи колег, у співробітників обох сторін панувало творче піднесення. У цей період за безпосередньою участю та під керівництвом В. Ю. Бикова було проведено низку наукових досліджень і проектів з проблем створення і впровадження в практику освіти й наукову діяльність засобів навчання нового покоління та інформаційно-комунікаційних технологій. Насамперед заслуговують на увагу такі акції, як участь у розробці Концепції і державної «Програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільської школи», проведення педагогічного експерименту із створення і впровадження в освітню практику інноваційних комп'ютерно орієнтованих педагогічних технологій у межах проекту «Пілотні школи», де для нормативно-організаційного й експериментального забезпечення виконання зазначеного проекту дістали путівку в життя розроблені положення: «Про Пілотний загальноосвітній навчальний заклад експериментальної комп'ютерної мережі загальноосвітніх навчальних закладів України», «Про Регіональний центр інформаційних і комунікаційних технологій», «Про організацію науково-методичного експерименту “Пілотні школи”», «Методика науково-методичного

експерименту “Пілотні школи”». Ці загальногалузеві нормативні документи було апробовано в навчальному процесі ЦППО, схвалено вченими радами інститутів, затверджено відповідними наказами Міністерства освіти і науки України та впроваджено в широку освітню практику.

І в подальшому ентузіазм і творчість В. Ю. Бикова мала неабиякий вплив на розв’язання завдань щодо можливості кожному керівнику та педагогу постійно оновлювати та поглиблювати свої знання і вміння з інформаційно-комунікаційних технологій. Він брав участь у розробленні структури курсу «Інформатика» загальноосвітньої програми, державного стандарту освіти з цього навчального предмета, у створенні навчальних посібників «Курс інформатики (частина 1) – Комп’ютер та його програмне забезпечення», «Курс інформатики (частина 2) – Основи алгоритмізації та програмування», «Відкриття геометрії через комп’ютерні експерименти в пакеті DG», які вийшли у 2002 році. За його участю розроблено і затверджено Міністерством освіти і науки України «Програми для загальноосвітніх навчальних закладів універсального та фізико-математичного профілів (2004 рік). Інформатика, 8-11 класи». За цими програмами підготовлено до друку навчальний посібник «Базовий курс інформатики» для загальноосвітньої і професійно-технічної школи.

Завдяки співпраці з науковим колективом, який очолював Валерій Юхимович, вперше в Україні в системі післядипломної освіти було створено та успішно функціонує й нині кафедра систем відкритої освіти. У 2003 році співпрацю колективів двох інститутів було відзначено спільною нагородою – золотою медаллю Шостої міжнародної виставки навчальних закладів “Сучасна освіта в Україні – 2003” у номінації “Розробка та впровадження у навчальний процес дистанційної системи освіти”. Цю нагороду здобуто нелегко, наукові працівники обох установ доклали багато спільних зусиль – підготували численні навчально-методичні матеріали з питань відкритої освіти, експериментальні зразки засобів навчання, які відображали досягнення НАПН України в напрямі дослідження принципів відкритої освіти, створення й впровадження в практику дистанційного навчання.

Перші роки нового століття стали ще однією сторінкою визнання В. Ю. Бикова як вченого. У 2002 році його обрали членом Президії НАПН України, під керівництвом і за безпосередньою участю Валерія Юхимовича розроблено теоретико-методологічні й науково-методичні проблеми створення і впровадження в освіту лабораторних комплексів засобів навчання нового покоління з природничо-математичних і технологічних дисциплін для загальноосвітньої, професійно-технічної і вищої школи України. У цей час він бере активну участь у розробленні державної «Комплексної програми забезпечення загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів сучасними технічними засобами з природничо-математичних і технологічних дисциплін», прийнятої Урядом України в 2004 році. Розпочато створення його наукової школи, у процесі діяльності якої виплекано яскраве сузір’я молодих перспективних науковців, талановитих педагогів і управлінців. Аспіранти та колеги здійснили моделювання педагогічних і методичних систем відкритої освіти, комп’ютерно орієнтованого навчального середовища, електронних віртуальних і дистанційних систем навчання, розробили й отримали патенти на новітні засоби навчання, створили у мережі інтернет потужні інформаційні ресурси, зокрема автоматизований банк даних з інтернет-доступом «Середня загальноосвітня школа», інтернет-портал «Діти України». На міжнародних

виставках численні наукові й практичні здобутки працівників Інституту відзначено медалями і дипломами. Саме в наукових працях В.Ю. Бикова «Демонстраційний експеримент з фізики», «Планетарій як засіб навчання», статтях «Теоретико-методологічні засади створення і розвитку сучасних засобів та е-технологій навчання», «Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем», «Доменно-фреймова модель педагогічної системи», «Інформатизація освіти і розвиток поняттєво-термінологічного апарату систем навчання і освіти», «Оцінювання компетентності в системі професійної освіти» та інших висвітлено його науково-методичний доробок у цьому напрямі.

У цей період В.Ю. Биков провів велику роботу зі створення навчально-науково-виробничого комплексу «Академія дистанційної освіти» з метою координації зусиль закладів освіти, наукових установ і виробничих підприємств з проблем упровадження у вищу й післядипломну освіту е-дистанційних технологій навчання. Він є віце-президентом з наукової роботи цього комплексу, до якого увійшли провідні заклади вищої освіти, наукові установи й виробничі підприємства України. На базі комплексу відпрацьовуються новітні підходи щодо створення науково-методичної, комп'ютерно-технологічної і нормативно-законодавчої платформ е-дистанційних технологій навчання, широкого впровадження цієї перспективної форми навчання в освітню практику. Учений брав участь у розробленні державної «Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 роки». За його ініціативи видається журнал «Вісник Академії дистанційної освіти».

І знову Університет менеджменту освіти та Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, поглиблюючи свою співпрацю, запропонували освітянам новий проект із створення Всеукраїнської громадської організації «Консорціум закладів післядипломної освіти» (2010 рік), в який увійшли ЦППО, ІЗНІКТ НАПН України та 26 закладів ППО на правах співзасновників. В.Ю. Биков як співорганізатор у цьому проекті очолив науковий напрям. У подальшому із запровадженням в ППО дистанційного навчання на базі консорціуму був заснований Український університет відкритої освіти (2015 рік), який став ключовим важелем у розвитку можливостей самореалізації працюючих фахівців сфери освіти в глобалізованому та інформаційно насиченому суспільстві.

Здійснюючи наукову й організаційну роботу, В. Ю. Биков продовжує викладацьку науково-педагогічну діяльність та здійснює наукове керівництво магістрами, аспірантами, здобувачами, виступає офіційним опонентом з докторських і кандидатських дисертацій, входить до складу різних спеціалізованих учених рад із захисту дисертацій і зокрема Експертної ради ВАК України.

Валерій Юхимович є організатором і учасником багатьох масових наукових заходів: конференцій, семінарів, форумів, симпозіумів як в Україні, так і за кордоном. Учений входить до складу редакційних колегій таких журналів, як «Вісник Академії дистанційної освіти» (заступник головного редактора), «Комп'ютер у школі та сім'ї», «Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія», «Післядипломна освіта в Україні», «Педагогіка і психологія», «Інформаційні технології в освіті», «Енциклопедія освіти України», «Біла книга розвитку освіти України», численних збірників наукових праць. У 2007 році В.Ю. Биков започаткував електронне наукове фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання» і є

незмінним його головним редактором. З 2009 року і до цього часу періодичність публікації випусків цього журналу – 6 разів на рік. Видання функціонує на базі сучасної видавничої системи Open Journal Systems (<https://journal.iitta.gov.ua/>). У 2016 році журнал включено до каталогу Emerging Sources Citation Index (ESCI) наукометричної бази даних Web of Science Core Collection. МОН України фаховому виданню присвоєно категорію «А» у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальностями – 011, 012, 013, 014, 015, 016, 017, а також 12 Інформаційні технології за спеціальністю 126. Журнал «Інформаційні технології і засоби навчання» очолює наукометричний рейтинг ТОП-100 «Найкращі публікації» від Google Академія для українських наукових журналів. У рейтингу наукових періодичних видань України, що мають бібліометричні профілі видання, на 9 сходинці з 683. За роки існування журналу опубліковано 1518 статей більше ніж 4000 авторів у 80 випусках. У 2020 році читачі з 193 країн світу відвідали сайт журналу.

Вагомим внеском у розвиток платформи відкритої освіти й науки в Україні стало створення під керівництвом В.Ю. Бикова у 2011-2012 роках Електронної бібліотеки НАПН України (<https://lib.iitta.gov.ua/>). На сьогодні у сховищі зберігається понад 23 тис. повнотекстових ресурсів, переважна більшість яких у вільному доступі. Користувачі завантажили публікації науковців НАПН України понад 7 млн. разів. Кількість нових відвідувачів бібліотеки збільшується зі сталою швидкістю і становить майже 66 тис. осіб за рік. На тлі стійкого зростання кількості користувачів електронної бібліотеки вирізняються США – зростання у 2,4 рази.

Науковий доробок вченого перевищує 500 науково-методичних наукових праць та винаходів. Його наукові інтереси і практичні результати незмінно пов'язані з розв'язанням проблем інформатизації освіти, з моделюванням, аналізом і управлінням соціально-економічними об'єктами та процесами, створенням автоматизованої системи управління освітою, методів, засобів і технологій інформаційно-вимірювальної техніки, інноваційних комп'ютерно орієнтованих комплексів засобів навчання та освітніх інформаційно-комунікаційних технологій, розвитком змісту інформатичної освіти та розробленням освітніх і освітньо-професійних стандартів, дослідженням комп'ютерно орієнтованого навчального середовища, систем відкритої освіти, із створенням систем електронної дистанційної освіти, багатофункціональних комп'ютерно орієнтованих систем навчання та використанням інформаційно-комунікаційних систем (інтернет) в освіті, проектним менеджментом.

За характером Валерій Юхимович – цілеспрямований лідер у будь-якій справі, який має широкі інтереси, розуміє і поважає людей, постійно генерує нові ідеї і, як правило, доводить їх до практичної реалізації. Родина для нього є визначальним складником усього його життя, в якій панує дух взаємоповаги і взаємодопомоги, інтернаціоналізму та дбайливого ставлення до природи і майна. Він відчуває відповідальність і постійно бере участь у навчанні й вихованні дітей і онуків, дбає про рідних і близьких, піклується про їхнє здоров'я, сприяє їхньому добробуту, неперервному професійному і загальноосвітньому вдосконаленню, саморозвитку й соціалізації. У родині він люблячий і коханий чоловік, брат, батько, дідусь. З друзями – надійний, доброзичливий і відданий товариш. Понад усе цінує в людях порядність, чесність, надійність, волелюбність, толерантність, освіченість і вихованість, працьовитість.

Найулюбленіше родинне місце – дачна ділянка на березі річки неподалік від Києва, де всі споруди зводилися і розбудовувалися протягом багатьох років за власним творчо

здуманим і практично втіленим у життя проектом. Тут можна активно попрацювати в саду, доглядаючи за деревами і рослинами, змінювати дизайн у будівлях, а також активно відпочивати, плаваючи в річці, слухаючи улюблені музичні твори, дивитися різні телепередачі, займатися іншими приємними справами у колі рідних і друзів, за мистецьки та з любов'ю накритим дружиною Жанною Олександрівною столом на веранді, балконі чи біля мангалу. Особливо велику радість В.Ю. Биков отримує від прогулянок на моторному катері (звершилася мрія багатьох його років). І природно, що саме тут, на дачі, біля річки, де завжди панують душевний спокій і неперевершена насолода спілкування з небом і землею, було написано переважну більшість наукових праць.

Вагомий внесок академіка В. Ю. Бикова у розвиток інформатизації української науки й освіти гідно оцінено державою та суспільством. Ученого нагороджено почесним знаком «Відмінник народної освіти України» (1985), йому присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (2002), удостоєно відзнакою Міністерства освіти і науки України «За наукові досягнення» (2005), Срібною медаллю (2005) та медаллю «За наукові досягнення» (2010) Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, Почесними грамотами Верховної Ради України (2005), ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР та ВЦРПС, Міністерства освіти СРСР, Міністерства народної освіти України, Президії АПН України, присвоєно звання «Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки» (2009), звання «Почесний доктор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського» (2014), нагороджено золотою медаллю імені Григорія Сковороди (2014), орденом «За заслуги» III ступеня (2014) й «За заслуги» II ступеня (2020), удостоєно численними відзнаками міжнародних організацій та зарубіжних компаній.

І наостанок. У постаті **академіка Бикова Валерія Юхимовича** є якась особлива символіка, вона виразно пронизує сутність його особистого життя, сповненого любові до своїх рідних і близьких йому людей, вболіванні за доручену справу і долю української педагогічної науки і держави!

А своєму другові, ЮВІЛЯРУ і брату по життю зичу міцного здоров'я, щастя без міри, злагоди і достатку, творчих успіхів, а ще удачі у всьому, за що б не брався, справжніх дебютів самоствердження! Адже ми разом ще маємо здійснити і втілити в життя багато спільних задумів і кілька наших мрій!

В. В. Олійник,
*доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
ректор Центрального інституту ППО
і ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» (1989-2017рр.).*

Вчений, мудрий керівник, лідер з глобальним мисленням та інноваційною енергетикою

Валерія Юхимовича Бикова наукова та освітянська громадськість знає як академіка НАПН України, доктора технічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, відомого в Україні й за кордоном ученого, педагога та організатора української науки й освіти. Я знаю його з 1964 року як однокласника, студента колишнього Київського ордену Леніна політехнічного інституту (нині – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського») та просто свого доброго та щирого друга.

Свої творчі та організаторські здібності Валерій Биков проявив ще у студентські роки, коли брав активну участь у роботі студентських наукових товариств. Саме тоді викристалізувалися його наукові таланти, адже за власні розробки Валерій Биков здобув першу і другу премії Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт та був нагороджений Почесною грамотою ЦК ЛКСМУ.

Прагнучи бути обізнаним із останніми досягненнями науки та техніки, після закінчення «КПІ» Валерій Биков постійно підвищує свою наукову й викладацьку кваліфікацію в провідних наукових установах і навчальних закладах України та за кордоном. Він пройшов навчання і стажування з питань освіти, сучасної ринкової економіки та управління за програмами міжнародних організацій та закладів освіти різних країн: «Ринкова економіка» «САБІТ» (Чикаго, США, 1993), «Ринкова економіка» Міжнародної Академії бізнесу (Кіпр, 1994), «Політика у галузі науки і техніки» Корейської агенції міжнародного співробітництва (Сеул, Республіка Корея, 1994), «Управління проектами» Інституту Економічного розвитку Світового банку (Київ–Вашингтон, США, 1994-1995), «Підприємницька освіта» Бізнес-школи Даремського університету (Дарем, Великобританія, 1996), «Професійна освіта і ринок праці» TESIS (Нідерланди, Бельгія, Німеччина, 1997), «Управління проектами» Міжнародної асоціації проектного менеджменту (Київ – Мюнхен, ФРН, 1998), «Реформування освіти: роль політики і досліджень» Центральноевропейського університету (Будапешт, Угорщина, 1999), «Створення систем дистанційного навчання» Меморіал-університету (Сент-Джонс, Ньюфаундленд, Канада, 2001), Геттінгенський університет, «Створення і застосування в навчальному процесі засобів навчання з фізики, хімії і біології» фірми «Phuwe» (Геттінген, ФРН, 2004). Навчання і стажування відбувалося також з питань впровадження інформаційно-комунікаційних технологій: на базі Токійського і Цукубського університетів (Токіо, Цукуба, Японія, 1984), Сорбонського університету (Франція, 1984), Кембриджського університету за програмою Британської ради (Великобританія, 1985), Європейського фонду освіти (Турин, Італія, 1997), Національної ради освіти Фінляндії (Гельсінкі, Фінляндія, 1998), Інституту ЮНЕСКО з інформаційних технологій в освіті за програмою «Політика інтеграції інформаційних і комунікаційних технологій в освіту» (Москва, Росія, 2001).

Активна життєва позиція В. Бикова вплинула і на його громадську роботу, він обирався депутатом Радянської районної ради народних депутатів м. Києва ХІХ, ХХ і ХХІ скликань. В. Биков увесь цей час очолював постійні комісії ради, спочатку – з питань

житлово-комунального господарства, а згодом – з економічної реформи, приватизації і роздержавлення.

Валерій Биков веде активну просвітницьку діяльність як організатор і учасник численних всеукраїнських і міжнародних наукових конференцій, симпозіумів, конгресів, виступає на радіо і телебаченні, бере участь у круглих столах та ін. Він є членом президії Громадської організації освітян і науковців України.

Валерій Биков проводить значну наукову, організаційну, викладацьку та науково-педагогічну діяльність. Він читав лекції про створення автоматизованої системи управління освітою в Гаванському університеті (Гавана, Куба, 1983), з управління проектами – у Вищій педагогічній школі (Бітомі, Катовіце, Польща, 2000-2001). У Центральному інституті удосконалення вчителів, де він викладав курс з основ інформатики, за його участю у 1980 році створено кафедру інформаційних технологій. У 1994 році Валерій Биков очолив кафедру інформаційних і комунікаційних технологій в Українському інституті керівних кадрів освіти (нині – Університет менеджменту освіти НАПН України). За період його керівництва (понад 20 років) на базі цієї кафедри здобули освіту численні педагоги й керівники освіти України, підготовлено низку науково-методичних матеріалів з питань викладання інформатики. У 1993 році вченого обирають Почесним професором Києво-Могилянської академії, а у 2014 році – Почесним професором Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського.

Валерій Биков протягом 1998-1999 років був сертифікованим за програмами Міжнародної асоціації проектного менеджменту й отримав сертифікат найвищого міжнародного рівня професійної сертифікації в галузі управління проектами – «Директор міжнародних проектів». Як високопрофесійний фахівець брав участь у багатьох національних і міжнародних інноваційних проектах з розвитку промисловості й освіти в Україні. Зокрема, за проектом з Європейським фондом освіти очолював роботи із створення Національної обсерваторії України. Спільним проектом Центральноєвропейського університету та Міжнародного фонду «Відродження» під науковим керівництвом В. Бикова створено автоматизовану інформаційно-бібліотечну систему в Національній академії державного управління при Президентові України.

Валерій Биков багато років брав активну участь в освітніх програмах Світового банку з питань управління проектами, а також у створенні у вищих навчальних закладах України нової спеціальності – «Управління проектами» та в роботі спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій за цією спеціальністю.

У липні 1999 року рішенням уряду створено науково-дослідний Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, директором якого призначено В. Бикова. Починати довелося із створення матеріально-технічної бази наукової установи, потребував комплексного ремонту виділений старий будинок у м. Києві по вул. Максима Берлінського, 9.

Упродовж 20 років створено 7 напрямів діяльності Інституту. Детально зупинюсь лише на кількох. Так, під керівництвом В.Ю. Бикова досліджено теоретичні питання інженерно-педагогічного проектування систем інформаційної підтримки освітнього простору України, зокрема віртуальних систем і систем дистанційного навчання й освіти, проведено експериментальні впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у закладах освіти всіх рівнів, напрацьовано методики використання засобів нового покоління й технологій комп'ютерно орієнтованого освітнього середовища, розроблено методологію адаптивної

хмаро орієнтованої системи навчання та професійного розвитку вчителів, хмаро орієнтовані педагогічні системи інформатизації освіти.

Створено мережу науково-дослідних центрів Інституту на базі провідних університетів України, експериментальних загальноосвітніх і професійно-технічних закладів освіти. Поглиблено міжнародне співробітництво Інституту з відомими науковими установами, закладами освіти, фірмами, видавництвами, товариствами та громадськими організаціями задля втілення в практику надбань передової української педагогічної науки, інновацій та технологій навчання. Інститут бере участь у низці міжнародних проектів з розвитку освіти. Зокрема, у протягом 2018-2019 років Інститут став партнером проекту з науковими і освітніми установами Словаччини, Чехії, Польщі, Угорщини «V4+ Академічний дослідницький консорціум з інтеграції баз даних, робототехніки та мовних технологій».

У 2008 р. за ініціативи Валерія Бикова створено нову наукову спеціальність 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. У 2009 році паспорт цієї наукової спеціальності затверджено ВАК України та внесено до переліку наукових спеціальностей, за якими проводяться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата і доктора наук та присвоєння вчених звань. У 2010 році в Інституті вперше в Україні відкрито аспірантуру та розпочато роботу спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій, а з 2011 року зроблено набір до докторантури за новою спеціальністю 13.00.10. У 2020 році в Інституті вперше відбулося присудження наукового ступеня «Доктор філософії» зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Щодо особистості та харизми Валерія Юхимовича Бикова, відзначаю, що його виступи завжди є окрасою пленарних засідань наукових заходів різного рівня (міжнародних, всеукраїнських), які розпалюють бажання подискутувати, пробуджують ініціативу.

За науковий доробок, активну науково-педагогічну, організаторсько-управлінську діяльність Валерія Бикова відзначено грамотами, подяками, дипломами, медалями, преміями. За роботу, виконану у складі колективу авторів, «Системи прогнозованого активного управління проектами і програмами соціально-економічного розвитку України у галузі освіти, науки і виробництва» у 2009 році. йому присвоєно звання Лауреата Державної премії України у галузі науки і техніки. Указом Президента України вченого нагороджено у 2015 році орденами «За заслуги III ступеня» та в 2020 році «За заслуги II ступеня».

*А. М. Гуржій,
радник Президії НАПН України,
академік НАПН України, доктор технічних наук, професор,
заслужений працівник освіти України,
лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки*

Биков Валерій Юхимович – видатний український інформатик

Биков Валерій Юхимович – видатний український інформатик, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор технічних наук, професор, директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України, голова спеціалізованої вченої ради в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, де проводяться захисти дисертацій на здобуття наукових ступенів докторів і кандидатів педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 «Інформаційні технології в освіті»

З Валерієм Юхимовичем Биковим ми працюємо пліч-о-пліч вже понад 40 років, з того часу, коли він, ще тоді молодий кандидат технічних наук, у 1975 році був призначений директором Головного обчислювального центру Міністерства освіти УРСР, створеного на базі електронно-обчислювальної лабораторії Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького (нині – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова). Разом з Валерієм Юхимовичем вже в ті роки розпочинали розв'язувати проблеми інформатизації системи освіти та комп'ютеризованого управління нею науковці і педагоги, його друзі й колеги – Сахно Андрій Михайлович (заступник директора), Бурфан Едуард Володимирович (головний інженер обчислювального центру), Ротаско Володимир Петрович (старший інженер), програмісти Дровозюк Віктор Семенович, Василенко Олександр Петрович, доцент кафедри вищої математики Жалдак Мирослав Іванович, доцент кафедри вищої математики Рамський Юрій Савіанович. Наукове керівництво молодими тоді співробітниками тієї обчислювальної лабораторії здійснював професор Лященко Микола Якович, вклад якого в становлення методичних систем навчання інформатичних дисциплін, зокрема обчислювальної математики і програмування, важко переоцінити.

Слід сказати, що ЕОМ Мінськ-1, за сьогоднішніми стандартами, була досить малопотужною – 32-розрядний арифметико-логічний пристрій, оперативний запам'ятовуючий пристрій ємністю всього 1024 комірки (1 кілобіт), пристрій управління, досить примітивний пристрій введення даних (у двійковому поданні з перфорованої стрічки), пристрій виведення даних (на вузьку паперову стрічку виводилися одне за одним числа в десятковому поданні без будь-яких текстових коментарів, графічних зображень і т.п.). Разом з тим кожен такий пристрій обслуговував окремий інженер.

Крім того, приміщення, в якому встановлено ЕОМ, було оснащено потужною вентиляційною системою, оскільки пристрої ЕОМ будувалися на електронних лампах, і тому потрібні були значні витрати електроенергії на їх функціонування і відповідно відведення тепла, що випромінювалося під час експлуатації ЕОМ. Незважаючи на недосконалість тодішніх ЕОМ (Мінськ, Урал, БЕСМ, МІР, ДНЕПР-1), їх вивчення і використання відіграли важливу роль у становленні й розвитку інформаційних технологій різного призначення.

Невдовзі Головний обчислювальний центр МО УРСР розмістили в нових приміщеннях (на двох поверхах нині Інституту образотворчого мистецтва НПУ імені М.П. Драгоманова по вулиці Воровського). Він був оснащений новими ЕОМ серії ЄС, спочатку ЄС-1020, потім ЄС-1022, далі ЄС-1033, які були набагато потужніші, аніж ЕОМ Мінськ-1.

З'явилися перші операційні системи, машинно-незалежні мови програмування (PL-1, Fortran, Kobol, АКИ тощо), потужні з великою ємністю зовнішні запам'ятовуючі пристрої. Усі ці засоби тодішніх інформаційних технологій успішно освоювалися і впроваджувалися під керівництвом В.Ю. Бикова в систему управління освітою в Україні, а також у навчальний процес вивчення математики, фізики, програмування та інших дисциплін у середніх і вищих навчальних закладах.

Особливо актуальними були на той час започатковані видатним математиком і інформатиком В.М. Глушковым автоматизовані системи управління (АСУ) різними галузями виробничої і наукової діяльності людей. Долучився до розроблення таких систем і В.Ю. Биков, і на основі виконаних ним досліджень і розробок та результатів їх впровадження в практику управління системою освіти в Україні в 1989 році в Інституті кібернетики АН УРСР захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук. Крім того, у 1981 році Валерій Биков закінчив Інститут управління народним господарством Академії народного господарства при Раді Міністрів СРСР.

З часом Головний обчислювальний центр МО УРСР під керівництвом вченого перетворився на досить потужну науково-дослідну структуру: побудовано новий 4-поверховий корпус Головного обчислювального центру МО УРСР на вул. Артема, 52-А (нині там розташований Інститут педагогіки НАПН України), дібрано штат співробітників, адміністративний персонал, створено відділи.

Вагомий внесок у становлення і розвиток очолюваного В.Ю. Биковим обчислювального центру внесли і випускники фізико-математичного факультету КДПІ ім. О.М. Горького (нині – НПУ імені М.П. Драгоманова) – Стороженко А.О. (заступник директора), М.С. Лисенко, М.А. Шиненко (завідувачі відділів), О.І. Зінченко, О.С. Рибак (провідні програмісти), Горбаченко В.І. та інші.

Значна увага в обчислювальному центрі приділялася участі співробітників у виконанні госпдоговірних науково-дослідних робіт, які виконувалися на замовлення різних організацій (НВО «Кристалл», НВО «Електронмаш», Київського відділення Центрального науково-дослідного інституту зв'язку, Київського політехнічного інституту та ін.) за участю і під керівництвом викладачів Національного педагогічного університету М.П. Драгоманова М.І. Жалдака, Г.О. Михаліна, Ю.С. Рамського.

Долучився В. Ю. Биков і до проблем становлення методичної системи навчання нової навчальної дисципліни «Інформатика», запровадженої в 1985 році постановою ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР як обов'язкової навчальної дисципліни у всіх навчальних закладах Радянського Союзу.

Разом з відомим російським ученим-педагогом В.М. Монаховим в 1985 році В.Ю. Биков їздив до Великобританії вивчати досвід використання мікрокомп'ютерів в різних галузях діяльності людей, зокрема і в освітньому процесі. У Радянському Союзі на той час про сфери використання таких комп'ютерів було мало що відомо. Отримані в цій поїздки відомості значно сприяли швидшому впровадженню в навчальний процес у середніх і вищих навчальних закладах найновіших на той час інформаційних технологій як загального, так і спеціального, зокрема навчального, призначення.

Вагомим є внесок ученого в розроблення в 1994 році «Концепції інформатизації освіти», що розроблялася групою науковців (В.Ю. Биков, Я.І. Вовк, М.І. Жалдак, І.І. Комісарова, В.І. Луговий, О.І. Ляшенко, Ю.І. Машбиць, Н.В. Морзе, М.Л. Смульсон, А.Г. Олійник, А.Ю. Пилипчук, В.Д. Руденко) під керівництвом тоді заступника Міністра

освіти України В.І.Лугового (концепцію опубліковано в журналі «Рідна школа», 1994, №3, с. 26-29), а також «Концепції програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл» у складі авторського колективу В.О. Огнев'юк, В.Ю. Биков, М.І. Жалдак, Ю.О. Жук, Г.Г. Науменко, В.Д. Руденко, В.В. Самсонов, який працював під керівництвом тоді заступника Міністра освіти України В.О. Огнев'юка. Проект концепції опубліковано в журналі «Комп'ютер в школі та сім'ї», 2000, №3, с. 3-10, а її остаточний варіант – у тому самому журналі «Комп'ютер в школі та сім'ї», 2001, №3, с. 3-10.

Ці концепції відіграли значну роль у розв'язанні різних проблем інформатизації системи освіти в Україні.

У 1991 році В. Ю. Бикова призначено генеральним директором науково-виробничої корпорації «КОМОД». З 1993 року він обіймає посаду директора започаткованого й організованого ним Інституту системних досліджень Міністерства освіти України, з 1995 року – генерального директора українського освітнього центру менеджменту та бізнесу, з 1997 року – директора інформаційно-обчислювального центру Української академії державного управління при Президентові України, з 1999 року очолює Інститут інформаційних технологій і засобів навчання при Національній академії педагогічних наук України.

У 1999 р. В.Ю. Биков обраний у члени-кореспонденти, а в 2010 році – у дійсні члени Національної академії педагогічних наук України.

Учений опублікував понад 500 наукових і науково-методичних праць, має понад 20 авторських свідоцтв на винаходи і патенти. Під його керівництвом науковцями виконано і захищено значну кількість кандидатських і докторських дисертацій.

У 2007 році на науково-практичній конференції, присвяченій 15-річчю Академії педагогічних наук України, яка проходила в м. Хмельницьку під керівництвом В. Ю. Бикова, ним запропоновано ідею про започаткування нової науково-педагогічної спеціальності «Інформаційні технології в освіті», що невдовзі завдяки його енергійності й наполегливості було втілено в життя. У 2011 році в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України за рішенням Міністерства освіти і науки України відкрито першу в Україні спеціалізовану вчену раду з правом приймати до захисту дисертації на здобуття наукових ступенів докторів і кандидатів педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 «Інформаційні технології в освіті». Головою цієї спеціалізованої вченої ради призначено академіка В. Ю. Бикова.

Звертають на себе увагу надзвичайно широка ерудиція Валерія Юхимовича, його енергійність, інтелігентність, вихованість, людяність, доброзичливість, надвисокі рівні компетентностей у багатьох галузях знань, але разом з тим і принциповість та рішучість у відстоюванні своїх позицій, завжди правильних і безпомилкових, що забезпечується його освіченістю, високим рівнем професійної і загальнолюдської культури.

Поза сумнівами, В. Ю. Биков – видатний український учений-інформатик. Його наукові надбання – неоціненний, соціально вагомий внесок у розв'язання проблем інформатизації системи освіти в Україні, проблем гуманітаризації освіти і гуманізації навчально-виховного процесу, фундаменталізації знань і надання їм прикладного, практичного, значимого характеру. *[За матеріалами статті М.І. Жалдака "Биков Валерій Юхимович – видатний український інформатик" у Науковому часописі НПУ імені*

М.П. Драгоманова. (Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. № 15(22). С. 3-5.)

М. І. Жалдак,
*заслужений діяч науки і техніки України,
дійсний член (академік) НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теоретичних основ інформатики
Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова*

Наукова школа академіка НАПН України В. Ю. Бикова

Наукові школи є стрижневою неформальною структурою науки, адже завдяки їм здійснюється важливий внесок у її розвиток, а їх представники досягають значних наукових результатів. Особливого статусу і пошани заслуговують творці та лідери наукових шкіл, які є геніальними вченими. У науковій літературі зазначено, що лише наявність певних складників у комплексі дає підстави відрізнити одну наукову школу від іншої чи схарактеризувати її як ексклюзивну в певній галузі знань.

Наукова школа професора Валерія Юхимовича Бикова, директора Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (ІТЗН НАПН України), відомого вченого, організатора освітньої справи, ініціатора інноваційних педагогічних проєктів, доктора технічних наук, дійсного члена НАПН України, є відомим осередком унікальної наукової школи розробників і дослідників інформаційно-комунікаційних технологій в освіті та науці, яка охоплює кілька напрямів.

Зростаючі потреби суспільства у відповідь на виклики часу щодо розвитку нової техніки і засобів навчання, науково-технічного прогресу і проникнення його у всі сфери життя і головне використання новітніх технологій у освітній сфері для забезпечення комп'ютеризації і подальшої інформатизації освіти України. В. Ю. Биков не тільки сам був завжди на передових позиціях, а й створив коло однодумців, виховав учнів, набув послідовників. Результати наукової праці, творчий доробок і ефективність наукової педагогічної діяльності дають право стверджувати, що функціонування наукової школи професора В. Ю. Бикова є значним внеском у розвиток інформатизації освіти і науки України.

Коротко окреслимо основні результати функціонування наукової школи за період 1999–2020 років:

- розроблено «Концепцію інформатизації освіти», навчальні посібники «Операційні системи та мережі шкільних комп'ютерних комплексів», «Основи проєктування та реалізації інтерфейсу користувача для діалогових систем», «Системи управління інформаційними базами даних в освіті», які заклали організаційний і науково-методичний фундамент інформатизації освіти в Україні;

- участь у розробленні Концепції і державної «Програми інформатизації ЗНЗ, комп'ютеризації сільської школи»;

- здійснено низку наукових досліджень щодо проблем створення і впровадження в практику освіти й наукову діяльність засобів навчання нового покоління та інформаційно-комунікаційних технологій;

- реалізовано проект «Пілотні школи», у межах якого проводилися педагогічні експерименти із створення і впровадження в освітню практику новітніх комп'ютерно орієнтованих педагогічних технологій;

- розроблено положення «Про Пілотний загальноосвітній навчальний заклад експериментальної комп'ютерної мережі загальноосвітніх навчальних закладів України», «Про організацію науково-методичного експерименту «Пілотні школи», Про Регіональний центр інформаційних і комунікаційних технологій», «Методика науково-методичного експерименту «Пілотні школи» (документи є загальногалузевими, їх затверджено відповідними наказами МОН України і впроваджено в освітню практику), «Про структуру комп'ютерних систем опрацювання статистичної звітності для забезпечення управління освітою», «Про дистанційне навчання в системі загальної середньої освіти», «Про електронні освітні ресурси»;

- розроблено структуру курсу «Інформатика» загальноосвітньої програми, державного стандарту освіти з цього навчального предмета; створено навчальні посібники «Курс інформатики (Ч. 1 та Ч. 2), «Відкриття геометрії через комп'ютерні експерименти в пакеті DG», що були видані у 2002 році;

- підготовлено численні монографії, навчальні посібники, методичні рекомендації та інформаційні бюлетені;

- розроблено і затверджено МОН України у 2004 році «Програми для загальноосвітніх навчальних закладів універсального та фізико-математичного профілів. Інформатика, 8-11 класи», підготовлено до друку навчальний посібник «Базовий курс інформатики» для ЗНЗ і ПТУ;

- участь у розробленні державної «Комплексної програми забезпечення загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів сучасними технічними засобами з природничо-математичних і технологічних дисциплін» (2004 р.) та державної «Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 рр.»;

- щорічна участь у роботі міжнародних, всеукраїнських виставок навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні» та «Сучасні навчальні заклади» та численні наукові й практичні здобутки неодноразово удостоєні золотими, срібними і бронзовими медалями та дипломами;

- постійно організовуються і проводяться масові заходи різних рівнів (конференції, семінари, круглі столи та ін.), зокрема, щорічні міжнародні та всеукраїнські науково-практичні *конференції*: «Інформатизація освіти: стан, проблеми і перспективи» (м. Херсон), «ІКТ в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи» (м. Львів), «Теорія і практика використання сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі загальноосвітньої школи» (м. Вінниця), «Засоби і технології сучасного навчального середовища» (м. Кіровоград), Всеукраїнська науково-практична конференція молодих учених «Наукова молодь» (м. Київ), «ІКТ в освіті, дослідженнях та індустріальних додатках: інтеграція, гармонізація та трансфер знань» (Київ, Херсон, Харків), «MoodleMoot Ukraine. Теорія і практика використання системи управління навчанням Moodle» (Київ), «Мультимедійні технології в освіті та інших сферах діяльності», а також семінари: Міжнародний науково-методичний інтернет-семінар «Хмарні технології в освіті», Всеукраїнський методологічний

семінар для молодих науковців «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті та наукових дослідженнях» (м. Київ) та Всеукраїнський науково-методичний семінар «Системи навчання і освіти в комп'ютерно орієнтованому середовищі» (м. Київ);

- участь у редакційних колегіях фахових видань, зокрема «Комп'ютер у школі та сім'ї» (сайт: <http://www.csf.vashpartner.com>), «Інформаційні технології в освіті» (сайт: <http://ite.ksu.ks.ua>) та ін.;

- видається наукове електронне фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання» (сайт: <http://journal.iitta.gov.ua>);

- ініціатива та розроблення паспорту нової наукової спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті (2008-2009 рр.);

- відкриття у 2010 році вперше в Україні в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України аспірантури і в 2011 році докторантури зі спеціальності 13.00.10;

- відкриття у 2010 році зі спеціальності 13.00.10 спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) педагогічних наук (Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України); вже відбулося 58 успішних захистів дисертацій (9 докторських і 48 кандидатських робіт, 1 - доктора філософії);

- угоди про взаємодопомогу і науково-технічне співробітництво з провідними навчальними закладами та науковими установами;

- організація та проведення експериментальної роботи, що підтверджується численними довідками та актами про впровадження наукових результатів у практику;

- створено та підтримується Електронна бібліотека НАПН України (станом на кінець 2020 року вже налічує близько 23 000 повнотекстових інформаційних ресурсів);

- удостоєння молодих учених стипендіями та преміями від Кабінету Міністрів України;

- опубліковано багато друкованих праць у провідних українських і зарубіжних фахових виданнях (які фіксуються у міжнародних наукометричних базах даних).

Актуальність і своєчасність проведених досліджень зумовлена, насамперед, необхідністю реалізації сучасної освітньої парадигми, яка полягає у забезпеченні рівного доступу до якісної освіти для всіх тих, хто повинен навчатися, хто має бажання, потребу навчатися впродовж життя і хто має для цього можливості. Практична спрямованість теоретичних результатів, здобутих у процесі виконання науково-дослідних робіт, відображає сучасну освітню парадигму, розвиває принципи відкритої освіти, визначає її головну системоутворювальну роль.

Основні напрями наукової школи В. Ю. Бикова спрямовані на дослідження теоретичних та методичних засад розроблення і використання інформаційно-комунікаційних технологій у відкритій освіті: хмарних технологій, мультимедійних, телекомунікаційних технологій, технологій віртуального і розподіленого навчання, технологій дистанційного навчання, електронних освітніх ресурсів; теоретико-методичних засад створення і розвитку комп'ютерно орієнтованого навчального середовища, електронного науково-освітнього інформаційного простору для комп'ютерної підтримки освіти, навчання та тренування в умовах розвитку інформаційного суспільства і переходу до суспільства знань; психолого-педагогічних та організаційно-педагогічних засад автоматизації процесів управління в освіті: автоматизованих систем організації і

планування навчально-виховного процесу, електронного документообігу, управління навчальним закладом і системою освіти. Серед теоретико-методологічних проблем особлива увага також приділяється питанням створення індустрії сучасних засобів навчання, розв'язанню комплексу наукових проблем, пов'язаних з розвитком традиційних, комп'ютерно орієнтованих та інформаційних засобів, визначенню їх навчально-виховних властивостей, методик комплексного використання ІКТ у навчальному процесі тощо.

Вчені визначають, що основними завданнями наукової школи є: підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів; обговорення основних результатів дисертаційних робіт аспірантів, докторантів, здобувачів і співробітників; опонування докторських, кандидатських дисертацій, підготовка відгуків на автореферати, рецензування навчальних програм, посібників, підручників, методичних рекомендацій, збірників тощо; вивчення, узагальнення та поширення передового міждисциплінарного науково-педагогічного досвіду; підготовка, організація і проведення науково-практичних заходів різних рівнів.

Валерія Юхимовича Бикова можна схарактеризувати як цілеспрямованого лідера у будь-якій справі, який має широкі інтереси, розуміє і поважає людей, безупинно генерує нові ідеї і, як правило, доводить їх до практичної реалізації. Він завжди підтримує новітні технічні розробки і намагається їх впровадити в освіту і науку. Спрямовує молодь у перспективних наукових пошуках, допомагає, консультує, підтримує, вірить та інтуїтивно передчуває успіх молодих науковців ще в той момент, коли вони ще самі не впевнені у своїх розробках і дослідженнях. У цьому переконалися особисто, працюючи разом з В. Ю. Биковим і спостерігаючи за його науковою та організаторською діяльністю. Такі вчені, як він, і стають вихователями чималих груп дослідників та засновниками наукових шкіл.

В. Ю. Биковим сформовано наукову школу дослідників інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. Він та його учні працюють над теоретичними та методичними засадами розроблення й використання інформаційно-комунікаційних технологій та електронних освітніх ресурсів у відкритій освіті – хмарних, мультимедійних, телекомунікаційних, віртуального і розподіленого навчання, дистанційного навчання; розробленням теоретико-методологічних засад створення і розвитку комп'ютерно орієнтованого навчального середовища; розвитком психолого-педагогічних і організаційних засад автоматизації процесів управління в освіті, зокрема, автоматизованих систем організації і планування освітнього процесу, електронного документообігу, управління закладом освіти і системою освіти в цілому.

Наголосимо, що створення та функціонування наукової школи професора В. Ю. Бикова характеризується інтенсивною взаємодією з іншими науковими школами, створенням умов для розвитку нових наукових об'єднань, є важливою, а її робота спрямована на підвищення ефективності освітньої та наукової діяльності. Вважаємо, що В. Ю. Биков є визначною і ключовою особистістю, яка значно вплинула на інформатизацію/цифровізацію галузі знань освіта/педагогіка. Учений сформував навколо себе потужний і творчий колектив дослідників та підготував значну кількість кандидатів і докторів наук, які є фахівцями, що здійснюють цифровізацію освіти і науки та сприяють інтеграції України в європейський та світовий освітньо-науковий простір.

*А.В. Яцишин,
провідний науковий співробітник відділу цивільного захисту та інноваційної
діяльності ДУ "Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України",
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник*

Основні дати життя й діяльності В. Ю. Бикова

- 1945** – народився 1 лютого в Познані (Польща)
- 1959** – закінчив середню школу № 7 м. Миколаєва
- 1959–1963** – навчався в Миколаївському суднобудівному технікумі
- 1965–1969** – навчався в Київському політехнічному інституті на факультеті автоматики та електроприладобудування
- 1969–1975** – інженер, старший інженер, провідний інженер, керівник групи Науково-дослідного інституту радіовимірювальної апаратури виробничого об'єднання ім. С. П. Корольова
- 1974** – захистив кандидатську дисертацію «Дослідження і розробка вимірювачів комплексних коефіцієнтів передавання в області низьких і інфранизьких частот». Присуджено науковий ступінь кандидата технічних наук
- 1975–1985** – старший викладач, доцент кафедри вищої математики Київського державного педагогічного інституту ім. О.М. Горького
- 1975–1976** – завідувач лабораторії Автоматизованої системи управління народною освітою України
- 1976–1992** – директор Головного обчислювального центру Міністерства народної освіти України
- 1979** – присвоєно наукове звання доцента по кафедрі вищої математики
- 1985** – закінчив Інститут управління народним господарством Академії народного господарства при Раді Міністрів СРСР
- 1989** – захистив докторську дисертацію «Наукові основи, методи і системи автоматизованого управління освітою на рівні союзної республіки (на прикладі системи народної освіти Української РСР)». Присуджено науковий ступінь доктора технічних наук
- 1989–1991** – генеральний директор науково-виробничої корпорації «КОМКОРД»
- 1992** – обрано академіком Академії інженерних наук України
- 1992–1994** – директор Інституту системних досліджень Міністерства освіти України
- 1993** – присвоєно наукове звання професора по кафедрі інформаційних технологій
- обрано академіком Академії наук вищої школи України
- 1994–1997** – завідувач кафедри інформаційних технологій Українського інституту керівних кадрів освіти (нині – кафедра відкритої освіти та інформаційних і комунікаційних технологій Університету менеджменту освіти НАПН

- України)
- 1995–1996** – генеральний директор Українського освітнього центру менеджменту та підприємництва
 - 1996** – керівник Національної обсерваторії України
 - обрано академіком Нью-Йоркської академії наук
 - 1997–1999** – директор Інформаційно-обчислювального центру Української академії державного управління при Президентові України
 - 1999** – обрано членом-кореспондентом АПН України
 - з 1999 і по теперішній час** – директор Інституту засобів навчання АПН України. З 12 липня 2006 р. – Інституту інформаційних технологій і засобів навчання (у зв'язку з перейменуванням)
 - 2002** – обрано членом Президії АПН України
 - 2010** – обрано дійсним членом (академіком) НАПН України
 - з 2010 і по теперішній час** – голова спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», спеціалізація «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті»

Нагороди та відзнаки

- 1973** – нагороджено медаллю ВДНГ СРСР та присуджено премію Науково-технічного товариства радіотехніки, електроніки і зв'язку ім. О. С. Попова за розробку «Фазочутливий вольтметр» як перший в СРСР прилад на інтегральних мікросхемах
- 1982** – нагороджено медаллю «В пам'ять 1500-річчя м. Києва»
- 1985** – нагороджено нагрудним знаком «Відмінник народної освіти України»
- 1993** – обрано Почесним професором Києво-Могилянської академії
- 2002** – присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України»
- 2005** – нагороджено Почесною грамотою Верховної ради України
- 2005** – нагороджено відзнакою Міністерства освіти і науки України «За наукові досягнення»
 - нагороджено срібною медаллю Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова
 - нагороджено знаком НАПН України «Ушинський К. Д.»
- 2009** – присвоєно звання «Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки»
- 2010** – нагороджено медаллю «За наукові досягнення» Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
- 2014** – удостоєно звання «Почесний професор Вінницького педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського»
 - удостоєно звання «Почесний працівник Вінницького міжрегіонального Вищого професійного училища»
 - нагороджено золотою медаллю імені Григорія Сковороди
 - нагороджено медаллю Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова «Драгоманівська родина»

- 2015** – Указом Президента України нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня
- 2017** – нагороджено відзнакою НАН України «За підготовку наукових кадрів»
- 2018** – удостоєно звання «Почесний професор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова»
- 2020** – Указом Президента України нагороджено орденом «За заслуги» II ступеня
- нагороджено медаллю НАПН України «Володимир Мономах»
- нагороджено відзнакою Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету «Орден Григорія Сковороди»

ПРАЦІ ВАЛЕРІЯ ЮХИМОВИЧА БИКОВА

1. Відкрита освіта – інструмент забезпечення рівного доступу до якісної неперервної освіти впродовж життя людини***1.1. Теоретико-методологічні, науково-методичні та організаційні засади відкритої освіти***

1. **Дидактичні та організаційно-методичні проблеми реалізації принципів освіти** / В. Ю. Биков, К. М. Левківський // Психолого-педагогічні проблеми професійної освіти : наук.-метод. зб. / Ін-т систем. досліджень освіти, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1994. – С. 8–15.
2. **Ключові чинники та сучасні інструменти розвитку системи освіти** [Електронний ресурс] // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти ; голов. ред. Биков Валерій Юхимович. – Електрон. журн. – Київ, 2007. – Вип. 2. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 20.05.16.
3. **Основні принципи відкритої освіти** // Педагогічна і психологічна науки в Україні : [зб. наук. пр. : в 5 т.] : до 15-річчя АПН України / АПН України. – Київ : Пед. думка, 2007. – Т. 2 : Дидактика, методика, інформаційні технології. – С. 67–81. – Бібліогр.: 5 назв.
4. **Формування інформаційного освітнього простору в процесі модернізації середньої загальної освіти: світові тенденції** : колект. монографія / [кол. авт.: Биков В. Ю., Гриценчук О. О., Іванова С. М. та ін. ; наук. ред.: Биков В. Ю., Овчарук О. В.] ; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Пед. думка, 2007. – 290 с. – Бібліогр. у кінці підрозд. *Із змісту*: Вступ. – С. 5–7 ; Розд. 1, підрозд. 1.1 : Передумови появи, цілі та основні принципи відкритої освіти. – С. 9–26.
5. **Відкрита освіта і віртуальне навчання** // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, [Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського]. – Київ ; Вінниця, 2008. – С. 67–75. – Бібліогр.: 7 назв.
6. **Освітні системи із забезпечення рівного доступу до якісної освіти впродовж життя** [Електронний ресурс] / Биков Валерій Юхимович, Ромашко Іван Михайлович // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти ; голов. ред. Биков Валерій Юхимович. – Електрон. журн. – Київ, 2008. – Вип. 4. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt> (дата звернення: 20.12.20). – Назва з екрана.
7. **Сучасні підходи та інструменти розвитку системи освіти України** // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. – Київ, 2008. – Спецвип. 51. – С. 24–36.
8. **Сучасні чинники розвитку системи освіти України** [Електронний ресурс] // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти ; голов. ред. Биков Валерій Юхимович. – Електрон. журн. – Київ, 2008. – Вип. 3. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt> (дата звернення: 20.12.20). – Назва з екрана.

9. **Електронна педагогіка та сучасні інструменти систем відкритої освіти** [Електронний ресурс] / Биков Валерій Юхимович, Мушка Іван Васильович // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти ; голов. ред. Биков Валерій Юхимович. – Електрон. журн. – Київ, 2009. – Вип. 5. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt> (дата звернення: 20.12.20). – Назва з екрана.
10. **Інноваційний розвиток суспільства і сучасні мережні технології систем відкритої освіти** // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т»; за ред. Л. Л. Товажнянського, О. Г. Романовського. – Харків, 2009. – Вип. 23/24. – С. 24–49. – Бібліогр.: 14 назв.
11. **Моделі організаційних систем відкритої освіти** = Models of the open education organizational systems : [монографія]. – Київ : Атіка, 2009. – 682, [1] с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 660–683. – Тит. арк. паралельно англ.
12. **Проблеми педагогіки та сучасні інструменти систем відкритої освіти** // Професійна освіта: ціннісні орієнтири сучасності : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ; за заг. ред. І. А. Зязюна. – Київ ; Харків : НТУ «ХПІ», 2009. – С. 30–40. – Бібліогр.: 5 назв.
13. **Відкрита освіта в Єдиному інформаційному освітньому просторі** // Педагогічний дискурс : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки НАПН України, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. – Хмельницький, 2010. – Вип. 7. – С. 30–35. – Бібліогр.: 5 назв.
14. **Відкрита освіта: організаційно-педагогічні аспекти** : теорет. матеріал до темат. дискусії // Методика підготовки і проведення занять з навчального модуля «Відкрита освіта та дистанційне навчання»: метод. посіб. / [Олійник В. В., Гравіт В. О., Ляхоцька Л. Л. та ін.]; НАПН України, Ун-т менеджменту освіти. – Київ, 2010. – С. 15–85. – Друкується за вид.: Моделі організаційних систем відкритої освіти : [монографія] / В. Ю. Биков. – Київ : Атіка, 2009. – 682, [1] с.
15. **Развитие информационно-коммуникационной платформы открытого последипломного образования** // Инновация, качество образования и развитие : сб. материалов II Междунар. науч. конф. / под общ. ред. проф. А. Д. Заманова. – Баку : «Təhsil isçisi» MMC, 2012. – С. 25–32. – Библиогр.: 7 назв.
16. **Сучасні інноваційні ІКТ-інструменти розвитку систем відкритої освіти** / Биков В. Ю., Гуржій А. М. // Педагогічна і психологічна науки в Україні : [зб. наук. пр. : в 5 т.] / НАПН України. – Київ : Пед. думка, 2012. – Т. 4 : Професійна освіта і освіта дорослих. – С. 44–62. – Бібліогр.: 5 назв.
17. **Сучасні тенденції інноваційного розвитку інформаційно-освітнього середовища систем відкритої освіти** // Педагогічна і психологічна науки в Україні : [зб. наук. пр. : в 5 т.] / НАПН України. – Київ : Пед. думка, 2012. – Т. 3 : Загальна середня освіта. – С. 277–291 : рис. – Бібліогр.: 10 назв.
18. **Категорії «простір» і «середовище»: особливості модельного подання та освітнього застосування** / В. Г. Кремень, В. Ю. Биков // Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2013. – № 2. – С. 3–16. – Бібліогр.: 8 назв.
19. **Духовно-нравственная парадигма и информационно-образовательная платформа общества знаний** / В. Ю. Биков // Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації: зб. наук. пр. : за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф. (5–6 листоп. 2014 р.) : у 2 ч. / М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т

«Харків. політехн. ін-т». – Харків : НТУ «ХПІ», 2015. – Ч. 1. – С. 3–16. – Текст статті доступний також в інтернеті: https://lib.iitta.gov.ua/10719/1/%D0%91%D1%8B%D0%BA%D0%BE%D0%B2_2015.pdf.

20. **Моделювання інтернет-простору віртуальних середовищ діяльності** // Упр. проектами та розвиток вир-ва : зб. наук. пр. / Укр. асоц. упр. проектами, Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля (м. Сєверодонецьк), Ун-т економіки та права «КРОК». – [Луганськ], 2014. – № 3. – С. 27–48. – Текст статті доступний також в інтернеті: <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/51/3.pdf>.
21. **Навчальні стилі дорослих учнів: особливості модельного подання, аналізу, врахування та вдосконалення при проектуванні та функціонуванні методичних систем навчання відкритої освіти** // Освіта для сучасності = Edukacja dla współczesności : зб. наук. пр. : у 2 т. / М-во освіти і науки України, НАПН України, НПУ ім. М. П. Драгоманова, Ком. пед. наук Польської акад. наук, Наук. т-во «Польща-Україна», Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Асоц. ректорів пед. ун-тів Європи. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – Т. 2. – С. 225–237. – Бібліогр.: с. 235–237 (28 назв).
22. **Національний освітньо-науковий глосарій** / НАПН України ; [уклад.: Луговий Володимир Іларіонович (голова робочої групи), Топузов О. М. ... Биков В. Ю. та ін.; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови) та ін.]. – Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2018. – 271 с.

1.2. Інформаційно-освітній простір і відкрите навчальне середовище

23. **Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем** / В. Ю. Биков, Ю. О. Жук // Проблеми та перспективи формування нац. гуманітар.-техн. еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків, 2003. – Вип. 1. – С. 64–77 : рис. – Бібліогр.: 7 назв.
24. **Будова навчального середовища відкритих систем навчання і освіти** // Зб. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Київ : Наук. світ, 2004. – С. 11–23.
25. **Моделювання навчального середовища сучасної педагогічної системи** // Вісн. Акад. дистанц. освіти. – 2004. – № 2. – С. 6–14. – Бібліогр.: 7 назв.
26. **Навчальне середовище сучасних педагогічних систем** // Проф. освіта: педагогіка і психологія = Kształcenie Zawodowe: pedagogika i psychologia : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Київ ; Ченстохова, 2004. – [Вип.] 6. – С. 59–80. – Бібліогр. у підрядк. прим.
27. **Створення єдиного освітнього інформаційного середовища Черкащини – умова здійснення рівного доступу до якісної освіти** / Биков В. Ю., Чепурна Н. М., Саух В. М. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2005. – № 7. – С. 3–6.
28. **Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем** // Інформаційні технології і засоби навчання : [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : Атіка, 2005. – С. 5–15. – Бібліогр.: 5 назв.
29. **Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем** [Електронний ресурс] // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / Ін-т інформ. технологій і засобів навчання АПН України, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України ; голов. ред.

Биков В. Ю. – Електрон. журн. – Київ, 2006. – Вип. 1. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt> (дата звернення 20.12.20). – Назва з екрана.

30. **Відкрита освіта і відкрите навчальне середовище** // Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2008. – № 2. – С. 116–123. – Бібліогр.: 7 назв.
31. **Інформаційні мережі відкритого навчального середовища** / В. Биков, В. Олійник // Післядиплом. освіта в Україні. – 2008. – № 1. – С. 54–63. – Бібліогр.: 18 назв.
32. **Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища педагогічних систем відкритої освіти** // Наук. зап. Серія: Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2008. – Вип. 77, ч. 1. – С. 3–12. – Бібліогр.: 12 назв.
33. **Відкрите навчальне середовище та сучасні мережні інструменти систем відкритої освіти** // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 2, Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2010. – Вип. 9. – С. 9–16. – Бібліогр.: 10 назв.
34. **Моделі системи освіти і освітнього середовища** // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т»; за ред. Л. Л. Товажнянського, О. Г. Романовського. – Харків, 2010. – Вип. 27, ч. 1. – С. 39–47 : рис.
35. **Навчальне середовище сучасних педагогічних систем** // Личность в едином образовательном пространстве : сб. науч. ст. I Междунар. образоват. форума (г. Запорожье, 5–7 мая 2010 г.) / Коммун. учреждение «Запорож. обл. ин-т последиплом. пед. образования» Запорож. обл. совета [и др.]. – Запорожье, 2010. – Ч. 2 : Конференции: «Детство в современном мире: первые 7 лет и вся жизнь», «Информационно-коммуникативное пространство как новая среда личности». – С. 234–243. – Библиогр.: 11 назв.
36. **Мобільний простір і мобільно орієнтоване середовище Інтернет-користувача: особливості модельного подання та освітнього застосування** // Інформаційні технології в освіті : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т, НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Херсон, 2013. – Вип. 17. – С. 9–37 : мал. – Бібліогр.: 24 назви.

2. Інформатизація і комп'ютеризація освіти – інструмент формування цифрової інформаційно-технологічної платформи відкритих освітніх систем

2.1. Теоретико-методологічні, науково-методичні та організаційні засади інформатизації освіти

37. **Основные направления информатизации в системе Минобразования СССР** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Механизация и автоматизация упр. – 1989. – № 4. – С. 20–23.
38. **Інформатизація освіти** / В. Ю. Биков, О. П. Осадчук // Рад. шк. – 1990. – № 12. – С. 15–19.
39. **Інформатизація освіти сьогодні** / В. Ю. Биков, О. П. Осадчук // Рідна шк. – 1992. – № 3/4. – С. 71–73.

40. **Комп'ютеризація навчання у багатоступеневій системі освіти України** / В. Ю. Биков, А. М. Гуржій, В. В. Самсонов // Комп'ютерні програми учбового призначення : тези доп. II Міжнар. конф., м. Донецьк, 1994 р., 3–7 верес. / Донец. держ. ун-т, Донец. територ. центр нових інформ. технологій. – Донецьк, 1994. – С. 5.
41. **Концепція інформатизації [освіти]** / авт. кол.: В. Ю. Биков, Я. І. Вовк, М. І. Жалдак [та ін.] // Рідна шк. – 1994. – № 11. – С. 26–29.
42. **Стратегія розвитку загальносистемних програмно-технічних засобів і телекомунікаційних систем в освіті** / В. Ю. Биков, А. І. Петренко, В. П. Тарасенко // Матеріали науково-методичної конференції «Програмно-технічні засоби інформатизації освіти», [квітень, 1995 р.] : тези доп. / Ін-т систем. досліджень освіти, НДІ інформ. технологій, Київ. НВО «Електронмаш». – Київ, 1995. – С. 16–18.
43. **Системи управління інформаційними базами даних в освіті** : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів системи підвищ. кваліфікації / В. Ю. Биков, В. Д. Руденко ; Ін-т змісту і методів навчання, Укр. ін-т підвищ. кваліфікації кер. кадрів освіти, АПН України, Ін-т педагогіки. – Київ : ІЗМН, 1996. – 287 с. : табл. – Бібліогр.: с. 283–284.
44. **Комп'ютеризація освіти** // Пед. газета. – 2000. – Трав. (№ 5). – С. 6. – (Загальні збори Академії педагогічних наук України).
45. **Концепція програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл** : проект / Огнев'юк Віктор Олександрович, Биков Валерій Юхимович, Жалдак Мирослав Іванович [та ін.] // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2000. – № 3. – С. 3–10 ; Сільська шк. – 2000. – 16 серп. (№ 4). – С. 4–6.
46. ***Проблеми інформатизації освіти** // Гуцульська школа. – 2000. – № 1/2. – С. 3–5.
47. **[З виступу на пленарному засіданні]** // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2001. – № 5. – С. 5 : фот. – (Інформатизація освіти України: стан, проблеми, перспективи : огляд матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 3–5 вересня 2000 р., м. Херсон).
48. **Проблеми інформатизації освіти** // Хрестоматія з гуцульщинознавства : для загальноосвіт. шкіл, гімназій, ліцеїв та вищ. навч. закл. / АПН України, Н.-д. лаб. «Гуцул. етнопедагогіка і гуцульщинознавство» ; [авт. передмови і упоряд. Петро Лосюк]. – Косів : Писаний Камінь ; Снятин : ПрутПринт, 2001. – С. 297–300.
49. **Аналіз стану комп'ютеризації загальноосвітніх навчальних закладів за 1997–2001 роки** / А. М. Гуржій, В. Ю. Биков, В. В. Гапон, М. Я. Плєскач // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2002. – № 4. – С. 3–7 : рис.
50. **До питання інформатизації вищих педагогічних навчальних закладів** / І. Ф. Прокопенко, В. Ю. Биков, С. А. Раков // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2002. – № 4. – С. 8–13.
51. **Нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів: проблеми та шляхи вдосконалення** / В. Ю. Биков, М. Я. Плєскач // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2002. – № 3. – С. 2–6 : рис.
52. **Інформатизація вищих педагогічних навчальних закладів – як мрії перетворити на дійсність** / І. Ф. Прокопенко, В. Ю. Биков, С. А. Раков // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2003. – № 2. – С. 3–6 : рис.
53. **Інформатизація загальноосвітньої і професійно-технічної школи України: концептуальні засади і пріоритетні напрями** // Проф. освіта: педагогіка і психологія = Kształcenie Zawodowe: pedagogika i psychologia : пол.-укр. журн., укр.-

пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2003. – [Вип.] 4. – С. 501–515.

54. **Інформатизація освіти і розвиток понятійно-термінологічного апарату системи навчання і освіти** // Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології : зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. : [до 90-річчя заснування МДУ] / АПН України, Ін-т засобів та інформ. технологій навчання, Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського [та ін.]. – Миколаїв, 2004. – С. 15–23.
55. **Розвиток поняттєво-термінологічного апарату комп'ютерно орієнтованих систем навчання і освіти** // Інформаційно-комунікаційні технології у середній і вищій школі : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 27–29 трав. 2004 р., [м. Ізмаїл] / Ін-т педагогіки АПН України, Ізмаїл. держ. гуманітар. ун-т, Ін-т засобів навчання АПН України [та ін.]. – Київ ; Ізмаїл, 2004. – С. 19–22.
56. **Інформатизація регіональної системи освіти: загальний опис і основні компоненти реалізації** / Биков В. Ю., Чепурна Н. М., Саух В. М. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2006. – № 3. – С. 3–6. – Бібліогр.: 5 назв.
57. **Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України** : [затв. Президією АПН України від 26 січ. 2006 р.] / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт. кол.: О. В. Сухомлинська, В. Ю. Биков, П. І. Рогова, Ю. І. Артемов] // Освіта України. – 2006. – 17 берез. (№ 21). – С. 6.
58. **Інститут інформаційних технологій і засобів навчання АПН України** // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 345–346.
59. **Інформатизація освіти** // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 360–362.
60. **Комп'ютеризація освіти** // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 410–412.
61. **Інноваційна діяльність Інституту інформаційних технологій і засобів навчання** : [відповіді дир. Ін-ту В. Ю. Бикова на запитання голов. ред. «Пед. газети» Лідії Рапіної] // Пед. газета. – 2009. – Черв. (№ 6). – С. 4.
62. **Освіта повинна зайняти визначальне місце у впровадженні в усі сфери діяльності людей сучасних інформаційно-комунікаційних технологій** : [відповіді В. Ю. Бикова на запитання голов. ред. журн. «Комп'ютер у школі та сім'ї» В. Д. Руденка] // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2009. – № 8. – С. 7–13.
63. **Підвищення значущості інформаційно-комунікаційних технологій в освіті України** // Педагогіка і психологія. Вісн. АПН України. – 2009. – № 1. – С. 28–33.
64. ***E-pedagogika a wspolczesne systemy nauczania na odleglosc** // Kształcenie ustawiczne do wielokulturowości / pod redakcją Tadeusza Lewowickiego i Franciszka Szloska. – Warszawa ; Radom : Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, 2009. – S. 356–361.
65. **Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України – 10 років** [Електронний ресурс] // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти ; голов. ред. Биков В. Ю. – Електрон. журн. – Київ, 2010. – Вип. 1. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

66. **Інформатизація і комп'ютеризація освіти, формування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища, відкритих систем освіти** // Біла книга національної освіти України / [Алексєєнко Т. Ф., Аніщенко В. М., Балл Г. О. та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Кременя ; НАПН України. – Київ : Інформ. системи, 2010. – Підрозд. 1.14. – С. 94–106.
67. **Перший ювілей Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України** // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2010. – № 2. – С. 44–50.
68. **Проблеми і цілі інформатизації освіти України** // Освіта в інформаційному суспільстві: до 25-річчя шкільної інформатики : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 13–14 трав. 2010 р. / Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2010. – С. 13–19.
69. **Сучасні завдання інформатизації освіти** [Електронний ресурс] // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти ; голов. ред. Биков В. Ю. – Електрон. журн. – Київ, 2010. – Вип. 1. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.
70. **[Презентація діяльності Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України]** // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2011. – № 4. – С. 53. – (День української освіти в Росії: НАПН у Москві / Ольга Виговська, Тетяна Годецька).
71. **Сучасні проблеми і перспективи професійного становлення робітничих кадрів для ІКТ-індустрії** // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи : матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф., 24–26 жовт. 2011 р. / НАПН України, Хмельниц. нац. ун-т, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін.]. – Хмельницький, 2011. – С. 44–50. – Бібліогр.: 5 назв.
72. **Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті – імператив її модернізації** // Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / [Андрущенко В. П., Бех І. Д., Биков В. Ю.] ; за заг. ред. В. Г. Кременя ; НАПН України. – Київ : Пед. думка, 2011. – С. 118–124.
73. **Технології хмарних обчислень – провідні інформаційні технології подальшого розвитку інформатизації системи освіти України** : [відповіді В. Ю. Бикова на запитання голов. ред. журн. «Комп'ютер у школі та сім'ї» В. Д. Руденка] // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2011. – № 6. – С. 3–11.
74. ***Чи тільки брак коштів заважає впровадженню технологій у школі?** // hi-Tech у школі. – 2011. – № 1. – С. 13.
75. **Інноваційні інструменти та перспективні напрями інформатизації освіти** // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., 12–14 листоп. 2012 р. : [у 2 ч.] / НАПН України, Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін.]. – Київ ; Львів : ЛДУ БЖД, 2012. – Ч. 1. – С. 14–26. – Бібліогр.: 17 назв.
76. **Проблеми та перспективи інформатизації системи освіти в Україні** // Наук. часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова : [зб. наук. пр.]. Серія 2, Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – Київ, 2012. – Вип. 13. – С. 3–18 : рис. – Бібліогр.: 22 назви.
77. **Інноваційні завдання сучасного етапу інформатизації освіти** / Кремень В. Г., Биков В. Ю. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики у підготовці

фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2014. – Вип. 37. – С. 3–15.

78. **Основні концептуальні засади стратегії інформатизації освіти і головна парадигма майбутнього суспільства знань** // Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості : [зб. наук. пр.] / НАПН України, Відділення проф. освіти і освіти дорослих, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ, 2014. – С. 32–42.
79. **Про Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України** // Збірник наукових праць, присвячений 15-річчю заснування Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України / за наук. ред. В. Ю. Бикова. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2014. – С. 4–7.
80. **Emerging technologies for personnel training for IT industry in Ukraine** / V. Bykov, M. Shyshkina // 2014 International Conference on Interactive Collaborative Learning (ICL), 3–6 Dec. 2014, Dubai. – 2014. – Pp. 945–949.
81. **Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: історія та сьогодення** / В. Ю. Биков, А. В. Яцишин // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2015. – № 5. – С. 3–10.
82. **Digital Humanistic Pedagogy: Relevant Problems of Scientific Research in the Field of Using ICT in Education** [Електронний ресурс] / Valeriy Yu. Bykov, Mariya P. Leshchenko // Інформаційні технології і засоби навчання: електрон. наук. фах. вид. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Т. 53, № 3. – С. 1–17. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1417> (дата звернення: 20.01.20). – Назва з екрана. – DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v53i3.1417>.
83. **Цифрова гуманістична педагогіка: актуальні проблеми педагогічних досліджень у галузі використання ІКТ в освіті** / Биков В. Ю., Лещенко М. П. // Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2016. – № 4. – С. 115–130.
84. **Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань «Реформування галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України – 2016»** [Електронний ресурс] / Биков В. Ю., Спірін О. М., Пінчук О. П. [та ін.]. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/11423> (дата звернення: 20.01.20). – Назва з екрана.
85. **Інформатизація освіти – імператив її розвитку** / Биков В. Ю., Спірін О. М., Пінчук О. П. // Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Пед. думка, 2016. – С. 159–164. – (До 25-річчя незалежності України).
86. **Життя як служіння людям, своєму народові** / В. Ю. Биков // Шлях до себе – шлях до людей : Привітання, спогади, враження від співпраці та зустрічей : до 70-річчя В. Г. Кременя / [голов. ред. і наук. ред. В. І. Кучерець ; відп. упоряд. С. О. Сисоева]. – Київ : Знання України, 2017. – С. 284–292.
87. **Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти** [Електронний ресурс] / Биков В. Ю., Спірін О. М., Пінчук О. П. // Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України). – Київ, 2017. – С. 191–198. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/709026/> (дата звернення: 20.01.2020). – Назва з екрана.

88. **Роль наукової школи академіка М. І. Жалдака в інформатизації середньої та вищої педагогічної освіти України** [Електронний ресурс] / Спирін О.М., Рамський Ю. С., Франчук В. М. [та ін.] // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. – Текст. дані. – 2017. – Т. 60, № 4. – С. 1–16. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1836> (дата звернення: 20.01.2020). – Назва з екрана. – DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v60i4.1836>.
89. **Суспільство знань і освіта 4.0** // Освіта для майбутнього у світлі викликів XXI століття. – Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2017. – С. 30–45.
90. **Цифрова гуманістична педагогіка** : посібник / Валерій Биков, Марія Лещенко, Лариса Тимчук ; НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Полтава : Астроя, 2017. – 181 с. – Текст посібника доступний також в інтернеті: <http://lib.iitta.gov.ua/710669/1/Посібник%20ЦГП.pdf>.
91. **Про академічну доброчесність та кодекс вченого** : матеріали засідання за темою «Цифрові відкриті системи для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників» // Всеукраїнський науково-методичний семінар «Системи навчання і освіти в комп'ютерно орієнтованому середовищі», м. Київ, 2018. – Київ, 2018. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/711680> (дата звернення: 20.01.2020). – Назва з екрана.
92. **Інформаційно-комунікаційні технології в освіті** : словник / [авт. кол.: Барладим В. М., Биков В. Ю., Буров О. Ю. та ін.]. – Київ : Компрінт, 2019 – 220 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718706> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.
93. **Кібербезпека в цифровому навчальному середовищі** / Биков В. Ю., Буров О. Ю., Дементієвська Н. П. // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. – Текст. дані. – 2019. – Т. 70, № 2. – С. 313–331. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2876> (дата звернення: 20.01.2020). – Назва з екрана.
94. **Освітньо-наукова система формування наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації з цифрової трансформації української освіти і науки** / В. Ю. Биков, А. В. Яцишин // Інформаційні технології в освіті = Information Technologies in Education : зб. наук. пр. – 2019. – № 41. – С. 7–20. – Режим доступу: <http://ite.kspu.edu/index.php/ite/article/view/756> (дата звернення: 10.12.2020). – Назва з екрана.
95. **Розвиток теоретичних основ інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України** / [В. Ю. Биков, О. Ю. Буров, А. М. Гуржій та ін. ; наук. редкол. В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий] ; Нац. акад. пед. наук України. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – 213 с.
96. **Роль Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України в цифровізації освіти і науки України (до 20-ї річниці заснування Інституту)** / Биков В. Ю., Пінчук О. П., Соколюк О. М., Яцишин А. В. // Цифрова трансформація освіти і науки: теорія і практика : зб. наук. пр. / за ред. В. Ю. Бикова, А. В. Яцишин. Київ : Ямчинський О.В., 2019. – С. 5–29. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/718758/2/193бiрник%20наук%20праць%2020%20рокiв%20ПТЗН.pdf> (дата звернення: 10.12.2020). – Назва з екрана.
97. **Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України** : монографія

/ В. Ю. Биков, О. Ю. Буров, А. М. Гуржій та ін. ; наук. ред. В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий. – Київ : ЦП КОМПРИНТ, 2019. – 213 с.

98. **Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України** / Биков В. Ю. // Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку : зб. наук. пр. / за ред. В. Г. Кременя, О. І. Ляшенка ; уклад.: А. В. Яцишин, О. М. Соколюк. – Київ, 2019. – С. 20–25.
99. **Сучасні завдання цифрової трансформації освіти** / В. Биков, О. Спирін, О. Пінчук // Вісн. Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта ХХІ століття». – 2020. – №1. – С. 27–36. – Режим доступу: <https://www.unesco-journal.com.ua/index.php/journal/issue/view/2> (дата звернення: 10.12.2020). – Назва з екрана. – DOI: [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(1\).2020.27-36](https://doi.org/10.35387/ucj.1(1).2020.27-36).
100. **ICT evolution: from single computational tasks to modeling of life** / Oleksandr Burov, Valeriy Bykov, Svitlana Lytvynova // Proceedings of the 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. 2020. – Vol-2393. – P. 170–177. – Режим доступу: <http://ceur-ws.org/Vol-2732/20200583.pdf> (дата звернення: 10.12.2020). – Назва з екрана.
101. **Information and communication technologies as a tool of supporting interaction in the modern globalized family** / Valerii Bykov, Izabela Kieltyk-Zaborowska, Mariya Leshchenko, Larysa Tymchuk // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. – Текст. дані. – 2020. – Т. 79, № 5. – DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v79i5.3865>.

2.2. Інформатизація освітнього процесу

2.2.1. Теоретико-методологічні та науково-методичні засади інформатизації освітньої діяльності

102. **Управляемая учебная среда** / В. Е. Быков, П. И. Сердюков // Применение ЭВМ для обеспечения учебного процесса и управления образованием : [материалы Всесоюз. конф., г. Свердловск, 15–17 нояб. 1984 г.] / М-во просвещения РСФСР, Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1985. – С. 87–88.
103. **Цели создания и организационное строение методов и средств новых информационных технологий в ВУЗе** // Совершенствование организационных форм и методов преподавания математики, информатики и вычислительной техники в школах и педвузах : тез. докл. Всесоюз. семинара-совещ., г. Гулистан, 1990 г., 25–26 мая / Сырдар. гос. пед. ин-т им. Г. Гуляма (УзССР). – Гулистан, 1990. – Ч. 1. – С. 11–13.
104. **Нейросетевая парадигма программирования при построении учебных сред** / Н. А. Башинский, В. Е. Быков, А. Н. Гуржій, А. Е. Стрижак // 2-я Международная конференция «Технология программирования 90-х» : тез. докл., [г. Киев, 29 сент.– 2 окт. 1992 г.] / АН Украины, Междунар. науч. центр технологии программирования ТЕХНОСОФТ (Украина), Междунар. интеллектуал. ресурсы (США). – Киев, 1992. – С. 99–102.
105. **Експертні системи в навчанні** : [використання у навч. процесі спец. комп'ютер. програм] / В. Ю. Биков, В. І. Гриценко, О. М. Довгялло [та ін.] // Рідна шк. – 1993. – № 8. – С. 40–42. – Бібліогр.: 5 назв.
106. ***Проблеми і задачі комп'ютеризації навчального процесу в технічному вузі на базі інтегрованих САД/САМ/САЕ систем** // Комп'ютерні технології в організації та

проведенні навчального процесу в технічному вузі : матеріали наук.-метод. конф. / Ін-т систем. дослідж. освіти України. – Київ, 1995. – С. 15–16.

107. [Із виступу на круглому столі «Проблеми інформаційної культури молодших школярів», 24 жовтня 2001 р.] // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2001. – № 6. – С. 22. – (Проблеми інформаційної культури молодших школярів : матеріали із засідання круглого столу).
108. Яким бути базовому курсу інформатики в загальноосвітніх навчальних закладах : (пропозиції для обговорення) / В. Ю. Биков, В. М. Мадзігон, В. Д. Руденко // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2001. – № 6. – С. 3–6.
109. Інформатизації і комп'ютеризації загальноосвітніх навчальних закладів України – 20 років / Гуржій А. М., Биков В. Ю., Гапон В. В., Плєскач М. Я. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2005. – № 5. – С. 3–11 : рис. – Бібліогр.: 9 назв.
110. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів універсального та фізико-математичного профілів. Інформатика, 8–11 класи / Биков В. Ю., Руденко В. Д. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2005. – № 1. – С. 3–11. – Бібліогр.: 7 назв.
111. Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням Інтернет-технологій : монографія / В. Ю. Биков, Ю. М. Богачков, Ю. О. Жук ; [за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука] ; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Пед. думка, 2008. – 127 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 91–97 (112 назв).
112. Оновлення дидактичних систем, методик і педагогічних технологій / Биков В. Ю., Лавриченко Н. М., Мальований Ю. І., Пометун О. І. // Біла книга національної освіти України / [Алексєєнко Т. Ф., Аніщенко В. М., Балл Г. О. та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Кременя ; НАПН України. – Київ : Інформ. системи, 2010. – Пункт 2.2.2. – С. 141–148.
113. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України : метод. рек. / [Биков В. Ю., Білоус О. В., Богачков Ю. М. та ін. ; за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук] ; НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Атіка, 2010. – 86, [1] с.
114. Теоретико-методологічні засади використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі : [доповідь] / Валерій Юхимович Биков, Андрій Миколайович Гуржій // Теорія і практика використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі : матеріали спіл. розшир. засід. Президії НАПН України, Ради ректорів вищ. навч. закл. Одес. регіону та Вченої ради Одес. нац. академії зв'язку ім. О. С. Попова, 16 черв. 2011 р. / НАПН України, Рада ректорів вищ. навч. закл. Одес. регіону, Одес. нац. академія зв'язку ім. О. С. Попова. – Одеса, 2011. – С. 17–27.
115. Інформаційна підтримка реалізації міжпредметного підходу в шкільній освіті [Електронний ресурс] / Биков Валерій Юхимович, Овчарук Оксана Василівна // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти ; голов. ред. Биков Валерій Юхимович. – Електрон. журн. – Київ, 2013. – Т. 37, № 5. – С. 1–9 : рис. – Бібліогр.: 13 назв. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/904/683> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.
116. Інформаційно-комунікаційні технології в реалізації міжпредметного підходу в шкільній освіті = Technologie informacyjny-komunikacyjne w korelacji miedzyprzedmiotowej // Interdyscyplinarnosc pedagogiki i jii subdyscyliny: Technologii Naukowe Institutu Technologii Eksploatacji. – PIB, 2013. – S. 334–342.

117. **Проблеми і завдання розвитку комп'ютерно-технологічної платформи інформаційно-освітнього простору** // Освітній україноцентризм Георгія Філіпчука : [зб. наук. пр.] / НАПН України, Від-ня проф. освіти і освіти дорослих НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України ; [редкол.: Ничкало Н. Г. та ін.]. – Київ : Богданова А. М. – 2016. – С. 514–522.
118. **Теоретико-методологічні засади формування хмаро орієнтованого середовища вищого навчального закладу** / Биков В. Ю., Шишкіна М. П. // Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2016. – № 2. – С. 30–52.
119. **Ефективність навчання з використанням електронних освітніх ігрових ресурсів у початковій школі = Effectiveness of Education with Electronic Educational Game Resources in Primary School** [Електронний ресурс] / Valeriy Yu. Bykov, Svitlana H. Lytvynova, Oksana M. Melnyk // Інформаційні технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. видання. – Електрон. журн. – 2017. – Т. 62, № 6. – С. 34–46. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1937> (дата звернення: 20.01.2020). – Назва з екрана. – DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v62i6.1937>.
120. **Формування інформаційно-освітнього середовища навчання старшокласників на основі технологій електронних соціальних мереж** : монографія / В. Ю. Биков, О. П. Пінчук, С. Г. Литвинова [та ін. ; наук. ред. О. П. Пінчук]. – Київ : Пед. думка, 2018. – 160 с. : 31 іл. – Видання доступно також в інтернеті: <http://lib.iitta.gov.ua/712171/1/моногр%20end.pdf>.

2.2.2. Впровадження ІКТ в освітній процес

121. ***Новые информационные технологии в учебном процессе и управлении** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Компьютерные технологии в учебно-воспитательном процессе в школе и вузе : тез. докл. Всесоюз. науч. конф., г. Свердловск, 1990 г., 13–15 нояб. – Свердловск, 1990. – С. 90–91.
122. **Нагороди одержали всі** : [IV міжнар. олімпіада школярів з інформатики, 12–21 лип. 1992 р., м. Бонн (Німеччина)] / В. Биков, В. Барладим // Рідна шк. – 1992. – № 11/12. – С. 68–71.
123. ***The development of Computer education in Ukrainian higher technical school** / V. Bykov, A. Gurgiy, G. Kozlakova // Application and Impacts Information Processing`94 / Hamburg (Germany), 1994, 28 Aug.–2 Sept. – Hamburg, 1994. – Vol. II. – P. 678–681.
124. **Впровадження інформаційних технологій у навчальний процес школи** / В. Ю. Биков, Р. А. Осіпа // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / М-во освіти України, Ін-т систем. дослідж. освіти. – Київ, 1995. – Вип. 13. – С. 154–158.
125. **Досвід Українського інституту підвищення кваліфікації керівних кадрів освіти у застосуванні комп'ютерних технологій навчання** / В. Ю. Биков, Р. А. Осіпа // Матеріали науково-методичної конференції «Програмно-технічні засоби інформатизації освіти», [квітень, 1995 р.] : тези доп. / Ін-т систем. досліджень освіти, НДІ інформ. технологій, Київ. НВО «Електронмаш». – Київ, 1995. – С. 44–46.
126. **Впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес школи** / В. Ю. Биков, Р. А. Осіпа, Г. М. Васильєва // Післядипломна освіта керівних і педагогічних кадрів: проблеми розвитку : матеріали звіт. наук. конф., 2–3 листоп. 1995 р. / Укр. ін-т підвищ. кваліфікації керівних кадрів освіти. – Київ, 1996. – С. 158–161.

127. **Using Computer Technologies for Teacher Training** / V. Bykov, G. Kozlakova // *New Media and Telematic Technologies for Education in Eastern European Countries*. – Twente (Нідерланди), 1997. – P. 411–415.
128. **Актуальність та тематична спрямованість науково-практичного семінару «Наступність у навчанні інформатики майбутніх учителів початкової школи в умовах ступеневої вищої школи»** / М. М. Дарманський, В. Ю. Биков, Ю. О. Дорошенко // Наступність у навчанні інформатики майбутніх учителів початкової школи в умовах ступеневої вищої школи : зб. пр. Всеукр. наук.-практ. семінару, м. Хмельницьк, 2002 р., 29–30 квіт. / АПН України, Ін-т педагогіки, Ін-т засобів навчання, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти [та ін.]. – Київ, 2002. – С. 5–10.
129. **Інтернет-орієнтовані автоматизовані системи збирання, накопичення і опрацювання результатів навчальної діяльності учнів загальноосвітніх навчальних закладів : посібник** / [Богачков Юрій Миколайович, Биков Валерій Юхимович, Вольневич Олександр Іванович та ін. ; наук. ред. Ю. М. Богачков] ; НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Пед. думка, 2012. – 158 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 157–158.
130. **Особливості переходу до активного використання комп'ютерних технологій** // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2012. – № 1. – С. 30–33.
131. **Мобільна підтримка презентацій мультимедійного контенту на прикладі пристрою Ezcast C2** / Биков В. Ю., Спірін О. М., Пінчук О. П., Шиненко М. А. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2017. – № 4. – С. 15–18.
132. **Проектування і використання відкритого хмаро орієнтованого освітньо-наукового середовища закладу вищої освіти** / Биков В. Ю., Вернигора С. М., Гуржій А. М. [та ін.] // Інформаційні технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. видання. – Електрон. журн. – 2019. – Т. 74, № 6. – С. 1–19. – Бібліогр.: 34 назви. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3499/1585> (дата звернення: 20.01.2020). – Назва з екрана. – DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v74i6.3499>.
133. **Використання результатів наукового дослідження «Формування інформаційно-освітнього середовища навчання старшокласників на основі технологій електронних соціальних мереж» в освітній практиці : збірник матеріалів** / Биков В. Ю., Буров О. Ю., Богачков Ю. М. та ін. ; за заг. ред. Н. В. Сороко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. – 63 с. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/723243/1/1.ЗБІРНИК___СОРОКО-2.pdf (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.
134. **Комп'ютерне моделювання пізнавальних завдань для формування компетентностей учнів з природничо-математичних предметів** [Електронне видання] : монографія / [В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова, О. Ю. Буров та ін. ; за наук. ред. С. Г. Литвинової]. – Київ : Пед. думка, 2020. – 214 с. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/722871/1/Монографія%20Литвинова.pdf> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.
135. **Цифрове навчальне середовище: нові технології та вимоги до здобувачів знань** / Биков В. Ю., Буров О. Ю. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць. – Київ ; Вінниця : Планер, 2020. – Вип. 55. – С. 11–22. – DOI: 10.31652/2412-1142-2020-55-11-22.

2.3. Інформатизація психолого-педагогічних досліджень

2.3.1. Теоретико-методологічні та науково-методичні засади інформатизації наукової діяльності

- 136. Методологические вопросы создания автоматизированной системы управления научно-исследовательской деятельностью в отрасли просвещения / В. Е. Быков, Э. П. Бережная // Проблемы использования экономико-математических методов и вычислительной техники в управлении народным образованием : сб. науч. тр. / Таджики. науч.-исслед. ин-т пед. наук. – Душанбе, 1982. – С. 23–34.**
- 137. Структурирование процесса решения задач интеллектуальной деятельности / В. Е. Быков, Ю. И. Саенко // Интеллектуальные системы и имитация : тез. докл. и сообщ. к 6-й науч.-метод. конф, 28–30 окт. 1985 г. / АН СССР, Сибир. отд-ние, Ин-т истории, филологии и философии СО АН СССР, Новосибир. гос. ун-т им. Ленин. комсомола. – Новосибирск, 1985. – С. 70–71.**
- 138. Системні дослідження – на наукову основу : [інтерв'ю з дир. Ін-ту систем. дослідж. освіти М-ва освіти України В. Ю. Биковим] / інтерв'ю взяла Є. М. Коденко // Рідна шк. – 1993. – № 4. – С. 2–3 : фот.**
- 139. Concept Mapping Towards a Tool for Active Learning / V. Bykov, A. Dovgiallo // New Media and Telematic Technologies for Education in Eastern European Countries. – Twente (Нідерланди), 1997. – P. 193–200. – References: p. 202.**
- 140. Learning through Social Thinking: a Reflective Model // New Media and Telematic Technologies for Education in Eastern European Countries. – Twente (Нідерланди), 1997. – P. 233–239. – References: p. 239.**
- 141. Theoretical Backgrounds / V. Bykov, A. Dovgiallo, P. Kommers // New Media and Telematic Technologies for Education in Eastern European Countries. – Twente (Нідерланди), 1997. – P. 13–39. – References: p. 37–39.**
- 142. Особливості модельного подання функціонування досліджуваних систем // Педагогічна освіта і освіта дорослих: європейський вимір : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ ; Хмельницький, 2008. – С. 293–302. – Бібліогр.: 9 назв.**
- 143. Модельне подання функціонування досліджуваних систем [Електронний ресурс] // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти ; голов. ред. Биков В. Ю. – Електрон. журн. – Київ, 2009. – Вип. 6. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/205/191> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.**
- 144. Інновації в організації досліджень та розробок у галузі інформаційно-комунікаційних технологій в освіті у світлі викликів ХХІ сторіччя // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – 2019. – Т. VIII : Психологічна теорія і технологія навчання, вип. 10. – С. 55–74.**
- 145. Хмарні інструменти підтримки взаємодії віртуальних учасників наукової діяльності: Scientific Activity Continuity (SAC) / Биков В. Ю. // Наукова школа академіка Івана Зязюна у працях його соратників та учнів : матеріали VI наук.-практ. конф., 28 трав. 2020 року / за заг. ред. Романовського О. Г. – Харків : НТУ «ХПІ», 2020. – С. 7–10. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721652> (дата звернення: 20.12.20). – Назва з екрана.**

2.3.2. Інформаційне забезпечення наукової та освітньої діяльності

146. **Концептуальні засади інформатизації бібліотек освітнянської галузі України** / В. Ю. Биков, П. І. Рогова, Ю. І. Артемов // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.* – 2004. – № 4. – С. 44–47.
147. **Створення регіональної колекції цифрових освітнянських ресурсів** / Биков В. Ю., Чепурна Н. М., Саух В. М. // *Комп'ютер у шк. та сім'ї.* – 2007. – № 5. – С. 3–6 : рис.
148. **Відкриті web-орієнтовані системи моніторингу впровадження результатів науково-педагогічних досліджень** / В. Ю. Биков, О. М. Спірін, Л. А. Лупаренко // *Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія.* – 2014. – № 1. – С. 3–25 : рис. – Бібліогр.: 38 назв.
149. **Електронні бібліометричні системи як засіб інформаційно-аналітичної підтримки науково-педагогічних досліджень** / В. Ю. Биков, О. М. Спірін, Н. В. Сороко // *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи* : зб. наук. пр. – Львів, 2015. – № 1. – С. 91–100.
150. **Корпоративні інформаційні системи підтримування науково-освітньої діяльності на базі хмаро орієнтованих сервісів** / В. Ю. Биков, О. М. Спірін, М. П. Шишкіна // *Проблеми та перспективи формування нац. гуманітар.-техн. еліти* : зб. наук. пр. / Нац. техн. ун-т «ХПІ». – Харків, 2015. – Вип. 43, ч. 2. – С. 178–206.
151. **Ризики впровадження електронних бібліометричних систем оцінювання ефективності діяльності наукових працівників** / В. Ю. Биков, Н. В. Сороко // *Інформ. технології і засоби навчання.* – 2015. – № 4. – С. 1–13.
152. **Хмарні технології як імператив модернізації освітньо-наукового середовища вищого навчального закладу** / Валерій Биков, Марія Шишкіна // *Теорія і практика упр. соц. системами.* – 2016. – № 4 – С. 55–70. – Бібліогр.: 25 назв.
153. **Information and analytical support of scientific and pedagogical research bibliometric based electronic systems** / Спірін О. М., Биков В. Ю. // *Звітна науково-практична конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Україна, 2016.* – Київ, 2016. – С. 1–3.
154. **Матеріали семінару з питань використання міжнародної наукометричної бази Web of Science [Електронний ресурс]** / Биков В.Ю., Спірін О.М., Тихонкова І. О. ; *Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України.* – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/704625/>(дата звернення: 20.01.2020). – Назва з екрана.
155. **Інформаційно-аналітична підтримка науково-педагогічних досліджень на основі електронних бібліометричних систем** / Биков В. Ю., Спірін О. М. // *Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, 21 берез. 2016 р. : матеріали наук. конф.* – Київ, 2016. – С. 13–16. – Текст статті доступний також в інтернеті: https://lib.iitta.gov.ua/166216/1/Tezy_IITZN_2016.4.PDF.
156. **The conceptual basis of the cloud-based learning and research university environment formation and development in view of the open science priorities** / Valerii Yu. Bykov, Mariya P. Shyshkina // *Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид.* – Текст. дані. – Київ, 2017. – Т. 68, № 6. – С. 1–19. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2609> (дата звернення: 20.01.2020). – Назва з екрана. – DOI:<https://doi.org/10.33407/itlt.v68i6.2609>.

157. **Концептуальні засади формування і розвитку хмаро орієнтованого навчально-наукового середовища закладу вищої педагогічної освіти** / Биков В. Ю., Гуржій А. М., Шишкіна М. П. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / НАПН України, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання [та ін.]. – Вінниця, 2018. – Вип. 50. – С. 21–26.
158. **Хмаро орієнтовані мережні інструменти підтримування освітніх досліджень у міжнародному просторі відкритої науки** / В. Биков, М. Шишкіна // Освіта для миру = Edukacja dla pokoju: зб. наук. пр. / НАПН України, Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди ; редкол.: Кремень В. Г. (голова); Коцур В. П., Ничкало Н. Г., Шльосек Ф. (заст. голови). – Київ : Вид-во Юрка Любченка, 2019. – Т. 2. – С. 189–201.
159. **Використання хмаро орієнтованої платформи відкритого навчання та досліджень для співробітництва у віртуальних колективах** / Валерій Юхимович Биков, Даріуш Мікуловський, Олівер Моравчик, Стефан Светський, Марія Павлівна Шишкіна // Information Technologies and Learning Tools. – 2020. – Vol. 76, № 2. – DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v76i2.3706>.
160. **Відкриті цифрові системи в оцінюванні результатів науково-педагогічних досліджень** / Биков В. Ю., Спірін О. М., Білощицький А. О., Кучанський О. Ю., Новицький О. В. // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2020. – Т. 75, № 1. – DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v75i1.3589>.

2.4. Інформатизація системи управління освітою

2.4.1. Автоматизована система управління освітою

2.4.1.1. Теоретико-методологічні й науково-методичні засади створення автоматизованої системи управління освітою

161. **Вопросы создания информационной сети в области просвещения в Украинской Советской Социалистической Республике** // Обмен педагогической информацией – средство дальнейшего развития европейского сотрудничества в области образования и воспитания : сб. из общеевроп. colloквиума ЄДИКО–2, Братислава, 12–15 июля 1977 г. / М-во просвещения ЧССР, Ин-т пед. информ. – Братислава, 1977. – С. 235–244.
162. **Галузева автоматизована система управління освітою в республіці** / В. Ю. Биков, О. П. Осадчук // Рад. шк. – 1977. – № 8. – С. 75–82 : схеми.
163. **Отраслевая автоматизированная система управления просвещением Украинской ССР** // Проблемы дальнейшего развития педагогических і психологических наук в світлі рішень XXV з'їзду КПРС : тези респ. наук. конф. : [у 3 ч.] / М-во освіти УРСР, НДІ педагогіки УРСР, НДІ психології УРСР, Пед. т-во УРСР. – Київ, 1977. – [Ч.] 1. – С. 156–158.
164. **Подсистема учета и обработки данных государственной статистики ОАСУ Министерства просвещения УССР** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Совершенствование учета, контроля и статистической информации в выявлении и использовании резервов в народном хозяйстве : (материалы респ. науч.-техн. конф.), [г. Запорожье, 24–26 окт. 1978 г. : в 2 ч.] / Центр. стат. упр. Укр. ССР [и др.]. – Киев, 1978. – [Ч. 1 : Докл. пленарного заседания и тез. докл. 1–ой секции]. – С. 192–196.

- 165. Проблемы совершенствования информационной системы просвещения** // Проблемы совершенствования отраслевой системы научно-педагогической информации : тез. докл. Всесоюз. семинара информ. работников Минпроса СССР и АПН СССР, 26–28 апр. 1978 г. – М., 1978. – С. 26–27.
- 166. Вопросы обеспечения совместимости ОАСУ Минпроса УССР и АСПР Госплана УССР** / В. Е. Быков, А. П. Диденко, А. П. Осадчук // Вопросы общесистемного обеспечения РАС Украинской ССР : сб. науч. тр. / Гос. плановый ком. УССР, Глав. науч.-исслед. и информ.-вычисл. центр. – Киев, 1979. – С. 133–140.
- 167. Некоторые результаты и проблемы создания первой очереди республиканского уровня АСУ общеобразовательными школами Министерства просвещения Украинской ССР** / Быков В. Е., Осадчук А. П. // Актуальные социально-экономические проблемы народного образования : тез. докл. Всесоюз. науч.-практ. конф., 14–16 нояб. 1979 г. / АПН СССР, Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1979. – Ч. 2. – С. 227–228.
- 168. Опыт разработки и проблемы создания ОАСУ Министерства просвещения УССР** // Вопросы совершенствования управления народным образованием : [сб. тр.] / Томск. гос. пед. ин-т им. Ленин. комсомола. – Томск, 1979. – С. 13–20.
- 169. Основные положения технического задания на ОАСУ МП УССР** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Использование ЭВМ в обеспечении учебного процесса и управлении образованием : тез. докл. и сообщ. Всесоюз. совещ., г. Свердловск, 1979 г., 13–15 сент. Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1979. – С. 115–116.
- 170. Основы концепции создания функционального программного обеспечения ОАСУ Министерства просвещения УССР** / В. Е. Быков, А. И. Зинченко // Использование ЭВМ в обеспечении учебного процесса и управлении образованием : тез. докл. и сообщ. Всесоюз. совещ., г. Свердловск, 1979 г., 13–15 сент. / Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1979. – С. 96–97.
- 171. Проблеми вдосконалення інформаційної системи в галузі освіти** // Рад. шк. – 1979. – № 6. – С. 59–64.
- 172. Проблемы обеспечения совместимости организационных уровней ОАСУ Министерства просвещения СССР** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук, В. П. Смирнов // Вопросы совершенствования управления народным образованием : [сб. тр.] / Томский гос. пед. ин-т им. Ленин. комсомола. – Томск, 1979. – С. 21–28.
- 173. Проблемы создания вычислительной сети ОАСУ МП УССР** / В. Е. Быков, Э. В. Бурфан // Использование ЭВМ в обеспечении учебного процесса и управлении образованием : тез. докл. и сообщ. Всесоюз. совещ., г. Свердловск, 1979 г., 13–15 сент. / Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1979. – С. 95–96.
- 174. Вопросы автоматизации плановых расчетов в просвещении** / В. Е. Быков, А. П. Диденко, А. П. Осадчук // Проблемы повышения эффективности автоматизированных систем планирования и управления : сб. науч. тр. / Гос. плановый ком. Укр. ССР, Глав. науч.-исслед. и информ.-вычисл. центр. – Киев, 1980. – С. 166–175 : рис.
- 175. Вопросы совершенствования системы плановых расчетов в просвещении на областном уровне управления** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук, В. П. Смирнов // Вопросы совершенствования управления народным образованием : [межвуз. сб. науч. тр.] / Томский гос. пед. ин-т им. Ленин. комсомола. – Томск, 1980. – С. 70–83.

176. **Всесоюзная конференция з організації народної освіти** : [про Всесоюз. наук.-практ. конф. «Актуальні соціально-економічні проблеми народної освіти», листоп. 1979 р., м. Москва] // Рад. шк. – 1980. – № 3. – С. 93–94.
177. **«Дерево целей» системы просвещения области** / В. Е. Быков, Э. Г. Винограй, В. П. Смирнов // Вопросы совершенствования управления народным образованием : [межвуз. сб. науч. тр.] / Томский гос. пед. ин-т им. Ленин. комсомола. – Томск, 1980. – С. 22–26. – Библиогр.: 12 назв.
178. **Проблемы ведения общесоюзных и отраслевых классификаторов технико-экономической информации и унифицированных систем документации в просвещении** / В. Е. Быков, В. А. Буриков, А. П. Диденко, А. П. Осадчук // Проблемы построения общесистемного обеспечения республиканских автоматизированных систем управления : сб. науч. тр. / Гос. плановый ком. Укр. ССР, Глав. науч.-исслед. и информ.-вычисл. центр. – Киев, 1980. – С. 123–129 : рис.
179. **Вопросы взаимодействия РАСУНТ с ОАСУ Министерства просвещения УССР** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук, В. В. Андрущенко // Создание республиканской автоматизированной системы управления развитием науки и техники и проблемы ее дальнейшего развития : тез. докл. [респ. науч.-техн. семинара], 13–16 апр. 1981 г., [г. Донецк] / Гос. плановый ком. Укр. ССР, Глав. науч.-исслед. и информ.-вычисл. центр. – Киев, 1981. – Вып. 1 : Экономико-организационные вопросы совершенствования управления развитием науки и техники. – С. 64–65.
180. **Вопросы создания диалоговой системы планирования развития просвещения республики** / И. И. Сопильняк, В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Проблемы методического обеспечения функциональных подсистем АСПР : сб. науч. тр. / Гос. плановый ком. Укр. ССР, Глав. науч.-исслед. и информ.-вычисл. центр. – Киев, 1981. – С. 152–162 : рис.
181. **К вопросу разработки диалоговой системы плановых расчетов в просвещении** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Задачи и методы ОАСУ просвещением : сб. науч. тр. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1981. – С. 89–93.
182. **Міжнародне співробітництво в галузі освіти** : [про Міжнар. колоквиум, присвяч. розвитку міжнар. обміну наук. пед. інформацією, провед. у жовт. 1980 р. в Празі] // Рад. шк. – 1981. – № 3. – С. 90.
183. **Основные направления научных исследований по созданию II очереди республиканского уровня отраслевой автоматизированной системы управления Министерства просвещения СССР** // Задачи и методы ОАСУ просвещением : сб. науч. тр. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1981. – С. 24–32. – Библиогр.: 6 назв.
184. **Применение вычислительной техники, средств передачи и отображения информации в народном образовании** : обзор. информ. Вып. 4 / АПН СССР, Науч.-исслед. ин-т общей педагогики ; В. Е. Быков, А. Д. Безгин. – М., 1981. – 47 с. – (Обзоры по основным направлениям развития педагогической науки и народного образования).
185. **Проблемы дальнейшей интеграции информационных систем в области образования** // Создание информационных систем в области воспитания и образования : сб. материалов коллоквиума ЭДИКО–3, [Прага, 21–23 окт. 1980 г.] / М-во образования ЧССР, Ин-т шк. информ. – Прага, 1981. – С. 173–188.
186. **Вопросы применения математических методов и вычислительной техники в планировании и управлении отраслью просвещения** / В. Е. Быков, С. Н. Кочура, А. П. Осадчук, А. С. Чекалина // Проблемы использования экономико-

математических методов и вычислительной техники в управлении народным образованием : сб. науч. тр. / Таджик. науч.-исслед. ин-т пед. наук. – Душанбе, 1982. – С. 3–22. – Библиогр.: 6 назв.

187. **Комплексный подход к созданию подсистемы перспективного планирования отраслевой АСУ Минпроса союзной республики** / В. Е. Быков, М. Л. Левицкий, А. П. Осадчук // Задачи и методы ОАСУ просвещением РСФСР : сб. науч. тр. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1982. – С. 97–107.
188. **Методологические основы и перспективы создания отраслевой вычислительной сети в системе просвещения** // Automatizované informační a řídicí systémy ve školství : bulletin. – Praha, 1982. – № 4. – S. 20–28.
189. **Наукові дослідження щодо створення другої черги галузевої АСУ МО УРСР** : [наук.-дослід. робота Голов. обчисл. центру М-ва освіти УРСР] // Рад. шк. – 1982. – № 8. – С. 76–78.
190. **Принципы построения «дерева целей» системы просвещения на союзном, республиканском и областном уровнях** / В. П. Смирнов, Э. Г. Винограй, В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Проблемы прогнозирования и планирования развития образования и педагогической науки : сб. науч. тр. / Краснояр. гос. пед. ин-т. – Красноярск, 1982. – С. 66–69. – (Проблемы социального прогнозирования ; вып. 7).
191. **Иерархическая структура целей совершенствования управления просвещением союзной республики** // Проблемы совершенствования управления народным образованием : сб. науч. тр. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина ; под ред. М. Л. Левицкого. – М., 1983. – С. 112–122.
192. **Методологические вопросы разработки подсистемы перспективного планирования ОАСУ Министерства просвещения союзной республики** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Всесоюз. конф. по проблемам ОГАС, РАСУ и АСУ, посвящен. 60-летию акад. В. М. Глушкова (Канев, 20–23 сент. 1983 г.) : тез. докл. / Гос. ком. СССР по науке и технике, АН СССР, АН Укр. ССР, Ин-т кибернетики им. В. М. Глушкова. – Киев, 1983. – Ч. 1. – С. 32–34.
193. **Автоматизация управления в системе просвещения** : монография / В. Е. Быков, Э. Г. Винограй, А. Г. Мартынов [и др.] ; Томский ун-т. – Томск, 1984. – 263 с. – Библиогр.: с. 246–261.
194. **Проблемы совершенствования и развития автоматизированной информационной системы в отрасли просвещения Украинской ССР** // Сб. из общеевропейского коллоквиума ЭДИКО–4, Братислава, 25–28 июня 1984 г. / М-во образования ЧССР, Словац. пед. б-ка, Ин-т шк. информ. – Братислава, 1984. – С. 115–123.
195. **Программно-математические средства автоматизированного подведения итогов деятельности учреждений народного образования** / В. Е. Быков, А. Н. Козленко // Автоматизация обучения и контроля на базе ЭВМ : сб. науч. тр. / М-во просвещения РСФСР, Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1984. – С. 97–105.
196. **Состояние и главные направления работ по созданию отраслевой автоматизированной системы управления образованием в СССР** // Automatizované informační a řídicí systémy ve školství : bulletin. – Praha, 1984. – № 5. – S. 10–17. – Чеш.
197. **Комплексная взаимосвязь и взаимодействие задач ОАСУ просвещения** / В. Е. Быков, Ю. И. Саенко // Применение ЭВМ для обеспечения учебного процесса и управления образованием : [материалы Всесоюз. конф., г. Свердловск, 15–17 нояб.

1984 г.] / М-во просвещения РСФСР, Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1985. – С. 185–186.

198. **Формализация построения «дерева целей» при системном анализе объектов управления** / А. Н. Козленко, В. Е. Быков // Применение ЭВМ для обеспечения учебного процесса и управления образованием : [материалы Всесоюз. конф., г. Свердловск, 15–17 нояб. 1984 г.] / М-во просвещения РСФСР, Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1985. – С. 190.
199. **Функции, состав и структура управленческой информационной системы для органов народного образования** / В. Е. Быков, Ю. И. Сигалов // Автоматизированные системы в управлении учебно-воспитательным процессом в педагогическом институте : сб. науч. тр. / Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1986. – С. 91–99. – Библиогр.: 6 назв.
200. **Основы создания имитационных моделей в ОАСУ** / В. Е. Быков, Ю. И. Саенко, П. В. Смилянский // Проблемы управления народным образованием и исследования его эффективности : межвуз. сб. науч. тр. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1987. – С. 142–163 : рис. – Библиогр.: 6 назв.
201. **Экономико-математические модели управления в просвещении** : [монография] / В. Е. Быков, А. Н. Мартынов. – Томск : Изд-во Томского ун-та, 1988. – 206, [1] с. : рис. – Библиогр.: с. 197–206.
202. **Научные основы, методы и системы автоматизированного управления просвещением на уровне союзной республики (на примере системы народного образования Украинской ССР)** : автореф. дис. ... д-ра техн. наук : 05.13.06 / АН УССР, Ин-т кибернетики им. В. М. Глушкова. – Киев : [б. и.], 1989. – 43 с. – Библиогр.: с. 40–43.
203. **Республиканская модель АСНПИ (на примере УССР)** / В. Е. Быков, А. Д. Безгин, Т. С. Безгина // Принципы и методы автоматизации информационных процессов в отраслевой системе педагогической информации : сб. науч. тр. / АПН СССР, Науч.-исслед. ин-т общей педагогики. – М., 1990. – С. 26–41. – Библиогр.: 23 назв.
204. **Отраслевая автоматизированная система управления (ОАСУ)** // Компьютерная технология обучения : словарь-справ. Н–Я. – Киев, [1992]. – С. 376–380 : рис.
205. **Проблеми створення системи моніторингу стану інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів** [Електронний ресурс] / Биков Валерій Юхимович, Пилипчук Анатолій Юхимович // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти ; голов. ред. Биков В. Ю. – Електрон. журн. – Київ, 2007. – Т. 4, № 3. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/164> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.
206. **Сучасна структура автоматизованої системи статистичної інформації про діяльність і розвиток загальноосвітньої школи** [Електронний ресурс] / Биков Валерій Юхимович, Гапон Валентина Василівна, Плескач Михайло Львович // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти ; голов. ред. Биков В. Ю. – Електрон. журн. – Київ, 2007. – Т. 4, № 3. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/158> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

207. **Автоматизовані інформаційні системи єдиного інформаційного простору освіти і науки** // 36. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2008. – Ч. 2. – С. 47–56. – Бібліогр.: 5 назв.

208. **Проблеми розвитку автоматизованої системи управління освітою** // Наук. зап. Серія: Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2011. – Вип. 98. – С. 167–170.

2.4.1.2. *Засоби і технології автоматизованої системи управління освітою*

209. **Положение о системе ведения общесоюзных классификаторов технико-экономической информации в Министерстве просвещения УССР** / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр; исполн.: В. Е. Быков, А. П. Осадчук, В. В. Андриющенко [и др.]. – Киев : [б. и.], 1978. – 14 с.

210. **Инструкция по отраслевому контролю за внедрение унифицированных систем документации и общесоюзных классификаторов технико-экономической информации, используемых в ОАСУ Министерства просвещения (народного образования) союзной республики** / исполн.: В. Е. Быков (рук.), А. П. Осадчук, В. В. Андриющенко [и др.]; Минпрос УССР, Глав. вычисл. центр. – Киев : [б. и.], 1979. – 14 с.

211. **К вопросу применения банков данных в ОАСУ Минпроса Украинской ССР** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук, А. А. Шарапова // Использование ЭВМ в обеспечении учебного процесса и управления образованием : тез. докл. и сообщ. Всесоюз. совещ., [г. Свердловск, 1979 г., 13–15 сент.] / Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1979. – С. 97–98.

212. **Методика и алгоритм округления значений параметров при обработке данных** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук, А. Г. Олейник, А. Е. Рыбак // Использование ЭВМ в обеспечении учебного процесса и управлении образованием : тез. докл. и сообщ. Всесоюз. совещ., [г. Свердловск, 1979 г., 13–15 сент.] / Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1979. – С. 104–105.

213. **Опыт использования общесоюзных классификаторов технико-экономической информации в Министерстве просвещения УССР** / В. Е. Быков, В. В. Андриющенко // Классификаторы и документы : науч.-техн. реф. сб. / Гос. ком. СССР по стандартам. – М., 1979. – Вып. 5. – С. 3–5.

214. **К вопросу о структуре технических средств низового информационного пункта отраслевой вычислительной сети Министерства просвещения** / В. Е. Быков, А. Д. Безгин, В. Л. Пирогов // Вопросы совершенствования управления народным образованием : [межвуз. сб. науч. тр.] / Томский гос. пед. ин-т им. Ленин. комсомола. – Томск, 1980. – С. 84–87.

215. **Состав и содержание программно-математического обеспечения республиканского уровня ОАСУ Министерства просвещения СССР** / В. Е. Быков, А. Д. Безгин, А. П. Осадчук, А. А. Романовский // Вопросы совершенствования управления народным образованием : [межвуз. сб. науч. тр.] / Томский гос. пед. ин-т им. Ленин. комсомола. – Томск, 1980. – С. 88–93. – Библиогр.: 5 назв.

216. **Организация формирования, ввода и ведения информационного фонда ОАСУ Минпроса УССР** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук, В. А. Буриков // Классификаторы и документы : науч.-техн. реф. сб. – М., 1981. – Вып. 1. – С. 15–18.

217. **Проблемы построения и развития отраслевой вычислительной сети** / В. Е. Быков, А. Д. Безгин, В. Л. Пирогов ; Общество «Знание» Укр. ССР. – Киев : [б. и.], 1981. – 23, [1] с. – Библиогр.: с. 24–27 (7 назв.).
218. **Внутрисистемный классификатор этапов и работ научных исследований и разработок в отрасли просвещения Украинской ССР** / В. В. Андриющенко, В. Е. Быков // Классификаторы и документы : науч.-техн. реф. сб. – М., 1982. – Вып. 4. – С. 18–19.
219. **Вопросы обеспечения взаимодействия СПОК и СУБД ПАЛЬМА** / В. Е. Быков, А. М. Довгялло, А. Н. Козленко // Управляющие системы и машины. – 1982. – № 6. – С. 83–87. – Библиогр.: 6 назв.
220. **Вопросы создания системного программного обеспечения интегрированной АСУ–АСО** / В. Е. Быков, А. М. Довгялло, А. Н. Козленко // Обучающие и контролируемые системы на базе ЭВМ : сб. науч. тр. / Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1982. – С. 92–102 : рис.
221. **Основные проектные решения и проблемы ведения информационного обеспечения АСУ Минпроса УССР** / В. Е. Быков, В. А. Буриков, О. Б. Долинный [и др.] // Проблемы информационного обеспечения автоматизированных систем управления : (тез. докл.) [респ. семинара-совещ.], 29 марта–1 апр. 1982 г., [г. Одесса] / Гос. плановый ком. Укр. ССР, Глав. науч.-исслед. и информ.-вычисл. центр. – Киев, 1982. – С. 29–30.
222. **Автоматизированное рабочее место управленца на базе ЭВМ СМ–4** / А. Д. Безгин, В. Е. Быков // Применение ЭВМ для обеспечения учебного процесса и управления образованием : [материалы Всесоюз. конф., г. Свердловск, 15–17 нояб. 1984 г.] / М-во просвещения РСФСР, Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1985. – С. 79–81.
223. **Об опыте разработки ППП «Внутриформенный и межформенный контроль документов»** / В. Е. Быков, О. Б. Долинный, М. Я. Плескач // Применение ЭВМ для обеспечения учебного процесса и управления образованием : [материалы Всесоюз. конф., г. Свердловск, 15–17 нояб. 1984 г.] / М-во просвещения РСФСР, Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1985. – С. 196–197.
224. **Обоснование структуры паспорта учреждения непромышленной сферы** / В. Е. Быков, А. В. Клименюк, Э. П. Бережная, М. Я. Плескач // Применение ЭВМ для обеспечения учебного процесса и управления образованием : [материалы Всесоюз. конф., г. Свердловск, 15–17 нояб. 1984 г.] / М-во просвещения РСФСР, Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1985. – С. 194–195.
225. **Опыт внедрения и перспективы развития отраслевой вычислительной сети Министерства просвещения УССР** / В. Е. Быков, В. Л. Пирогов // Проблемы совершенствования управления и планирования народного образования : межвуз. сб. науч. тр. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина ; под ред. Левицкого М. Л. – М., 1985. – С. 90–100 : рис.
226. **Вопросы обеспечения достоверности информационной базы ОАСУ Минпроса УССР в условиях функционирования СУБД** / В. Е. Быков, М. Я. Плескач, О. Б. Долинный // Классификаторы и документы : науч.-техн. реф. сб. – М., 1986. – Вып. 10. – С. 11–15.
227. **Об автоматизированном проектировании документов** / В. Е. Быков, М. Я. Плескач, О. Б. Долинный // Научно-техническая информация. Серия 2, Информационные процессы и системы / Всесоюз. ин-т науч. и техн. информации [и др.]. – М., 1986. – № 10. – С. 8–10 : рис. – Библиогр.: 8 назв.

228. **Опыт создания и ведения унифицированной документации и классификаторов в ОАСУ Минпроса УССР** / В. Е. Быков, М. Я. Плескач, В. А. Буриков // Классификаторы и документы : науч.-техн. реф. сб. – М., 1986. – Вып. 5. – С. 26–32.
229. ***Интеллектуальный терминал отраслевой вычислительной сети на базе ЭВМ СМ–4** / В. Е. Быков, А. Д. Безгин // Опыт применения в народном хозяйстве мини- и микро-ЭВМ семейства СМ ЭВМ : тез. докл. конф. и совещ. – М., 1987. – С. 20–21. – (Приборы, средства автоматизации и системы управления: ТС–12 «Научно-техническая пропаганда» ; вып. 1).
230. **Программно-технические средства исследования в имитационных системах ОАСУ. Методы построения и особенности использования** // Проблемы управления народным образованием и исследования его эффективности : межвуз. сб. науч. тр. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1987. – С. 72–141 : рис. – Библиогр.: 21 назв.
231. **Расширение возможностей СУБД по обеспечению семантической целостности баз данных** / В. Е. Быков, Р. П. Крамаренко, О. Б. Долинный // Управляющие системы и машины. – 1987. – № 1. – С. 91–94. – Библиогр.: 10 назв.
232. **Автоматизация процесса проектирования документов в условиях функционирования СУБД ПАЛЬМА** / Р. П. Крамаренко, В. Е. Быков, О. Б. Долинный, М. Я. Плескач // Управляющие системы и машины. – 1988. – № 4. – С. 101–103. – Библиогр.: 16 назв.
Те саме // Опыт применения в народном хозяйстве мини- и микро-ЭВМ семейства СМ ЭВМ : тез. докл. конф. и совещ. – М., 1987. – С. 41. – (Научно-техническая пропаганда ; вып. 1).
233. ***Информационно-коммуникативные сети и учреждения народного образования** // Компьютерные технологии в учебно-воспитательном процессе в школе и вузе : тез. докл. Всесоюз. науч. конф., г. Свердловск, 1990 г., 13–15 нояб. – Свердловск, 1990. – С. 100.
234. ***Совершенствование структуры информационных потоков канала формирования отраслевой базы отчетных данных** / В. Е. Быков, М. Я. Плескач // Компьютерные технологии в учебно-воспитательном процессе школы и вуза : сб. науч. тр. / Свердлов. пед. ин-т. – Свердловск, 1990. – С. 136–140.
235. **Організація та експлуатація баз даних єдиної автоматизованої інформаційної системи Академії** / Валерій Биков, Юрій Калюх, Олексій Крикун [та ін.] // Зб. наук. пр. Укр. Академії держ. упр. при Президентіві України / Укр. Академія держ. упр. при Президентіві України ; за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. – Київ, 1998. – Вип. 1 : Реформування державної служби в Україні: стан, проблеми та перспективи. – С. 392–398 : рис.
236. **Проблеми галузевої статистичної звітності та інформаційно-комунікаційні технології** / Валерій Биков, Валентина Гапон, Михайло Плескач // Рідна шк. – 2005. – № 9/10. – С. 29–32 : рис.
237. **Розвиток структури комп'ютерних систем опрацювання статистичної звітності для забезпечення управління освітою** / Биков В. Ю., Гапон В. В., Плескач М. Я. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2005. – № 3. – С. 3–6 : рис.
238. **Система автоматизованого документообігу в оболонці базового програмного забезпечення** [Електронний ресурс] / Биков Валерій Юхимович, Дерба Тамара Олександрівна // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти ; голов. ред. Биков В. Ю. – Електрон. журн. – Київ, 2007. – Вип. 3. –

2.4.1.3. Технічні проекти, завдання та керівні технічні матеріали щодо створення АСУ освітою

239. **Техническое задание на автоматизированную систему управления общеобразовательными школами Министерства просвещения УССР (АСУ ОШ МП УССР) /** М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков, А. П. Осадчук, А. Г. Олейник, А. А. Шарапова. – Киев : [б. и.], 1977. – 61 с.
[Реферат] / В.Е. Быков, А. П. Осадчук, А. Г. Олейник, А. А. Шарапова // Экономика, планирование и организация народного образования : реф. информ. / М-во просвещения СССР, АПН СССР, НИИ общ. педагогики АПН СССР, Отд. науч.-техн. информ. – М., 1978. – Вып. 3. – С. 13–14.
240. **Руководящие технические материалы к разработке документации технического проекта отраслевой автоматизированной системы управления (ОАСУ) Министерства просвещения (народного образования) союзной республики /** Быков В. Е., Осадчук А. П. / ГВЦ МП УССР. – Киев : [б. и.], 1978. – 32 с.
[Реферат] / В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Экономика, планирование и организация народного образования : реф. информ. / АПН СССР, НИИ общ. педагогики, Отд. науч.-техн. информ. – М., 1978. – Вып. 3. – С. 13.
241. **Руководящие технические материалы к разработке рабочего проекта отраслевой автоматизированной системы управления (ОАСУ) Министерства просвещения УССР /** М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков (рук.), А. П. Осадчук, В. В. Андрющенко [и др.]. – Киев : [б. и.], 1978. – 31 с.
242. **Технический проект первой очереди автоматизированной системы управления общеобразовательными школами Министерства просвещения УССР (АСУ ОШ МП УССР) :** поясн. зап. / Быков В. Е., Осадчук А. П. ; ГВЦ МП УССР. – Киев : [б. и.], 1978. – 44 с.
[Реферат] / В. Е. Быков, А. П. Осадчук // Экономика, планирование и организация народного образования : реф. информ. / М-во просвещения СССР, АПН СССР, НИИ общ. педагогики АПН СССР, Отд. науч.-техн. информ. – М., 1978. – Вып. 3. – С. 14–15.
243. **Техническое задание на отраслевую автоматизированную систему управления (ОАСУ) Министерства просвещения УССР /** М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков (рук. темы), А. П. Осадчук. – Киев : [б. и.], 1979. – 88 с.
244. **Автоматизированная система управления. Документация технорабочего проекта: состав, содержание, порядок оформления, комплектования и согласования :** рук. техн. материал / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков (рук. темы), А. П. Осадчук, А. Д. Безгин, А. П. Кухарь. – Киев : [б. и.], 1980. – 54 с.
245. **Автоматизированные системы управления: организация, порядок внедрения :** рук. техн. материалы / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков (рук. темы), А. Д. Безгин. – Киев : [б. и.], 1980. – 65 с.
246. **Руководящие технические материалы к расчету потребности в педагогических кадрах для дневных общеобразовательных школ и школ-интернатов /** М-во

просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; [исполн.: В. Е. Быков (рук. темы), А. П. Осадчук, А. Г. Олейник, Л. А. Губарец]. – Киев : [б. и.], 1980. – 72 с. : табл. – Библиогр.: с. 70–71 (42 назв.).

247. **Руководящие технические материалы по расчету численности педагогических и медицинских кадров для постоянно действующих детских дошкольных учреждений** / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; [исполн.: В. Е. Быков (рук. темы), А. П. Осадчук, А. Г. Олейник, Е. С. Килимник]. – Киев : [б. и.], 1980. – 50, [1] с. : рис., табл. – Библиогр.: с. 48–49 (15 назв.).
248. ***Система проектной и приемосдаточной документации на автоматизированные системы управления. Порядок проведения и оформления работ** : рук. техн. материалы : РТМ-5-85 / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков, А. Д. Безгин, А. П. Осадчук, Э. Г. Одинцова. – Киев : [б. и.], 1980. – 123 с.
249. **Техническое задание на отраслевую автоматизированную систему ведения общесоюзных и отраслевых классификаторов технико-экономической информации в Министерстве просвещения УССР** / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков, А. П. Осадчук, В. В. Андриющенко [и др.]. – Киев : [б. и.], 1980. – 22 с.
250. **Технорабочий проект первой очереди республиканского уровня отраслевой автоматизированной системы управления Министерства просвещения УССР** : описание информ. базы / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков, А. П. Осадчук, В. В. Андриющенко [и др.]. – Киев : [б. и.], 1980. – 102 с.
251. **Технорабочий проект первой очереди республиканского уровня отраслевой автоматизированной системы управления (ОАСУ) Министерства просвещения УССР** : поясн. зап. к проекту / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков (рук. темы), А. П. Осадчук, В. В. Андриющенко. – Киев : [б. и.], 1980. – 64 с.
252. ***Типовое техническое задание на автоматизированную систему управления областного отдела народного образования** / М-во просвещения УССР, Глав. вычислит. центр, Томский гос. пед. ин-т ; исполн.: В. Е. Быков, В. П. Смирнов, Э. Г. Винограй [и др.]. – Киев : [б. и.], 1980. – 57 с.
253. **Техническое задание на автоматизированную систему управления Киевским областным отделом народного образования МПVI. 000406ТЗ** / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; [исполн.: Быков В. Е., Осадчук А. П., Андриющенко В. В.]. – Киев : [б. и.], 1984. – 49, [4] с. : рис.
254. **Технорабочий проект первой очереди автоматизированной системы управления Киевским областным отделом народного образования** : поясн. зап. к проекту / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков, А. П. Осадчук, Э. Г. Одинцова, В. А. Буриков. – Киев : [б. и.], 1984. – 37 с.
255. **Технорабочий проект второй очереди республиканского уровня отраслевой автоматизированной системы управления Министерства просвещения УССР** : поясн. зап. к проекту / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков, Ю. И. Саенко, А. П. Осадчук, Э. Г. Одинцова. – Киев : [б. и.], 1985. – 101 с.
256. **Отраслевая автоматизированная система управления (ОАСУ) Министерства просвещения УССР. Развитие республиканского уровня ОАСУ в двенадцатой пятилетке (1986–1990 гг.)** : техн. задание / М-во просвещения УССР. Глав. вычисл.

центр ; исполн.: В. Е. Быков, Э. Г. Одинцова, А. П. Осадчук, Ю. И. Саенко. – Киев : [б. и.], 1986. – 45 с.

257. ***Обследование автоматизируемого объекта при создании и развитии автоматизированной системы: выбор задач автоматизации** : рук. техн. материалы : РТМ-7-87 / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; В. Е. Быков, А. П. Осадчук, Э. Г. Одинцова [и др.]. – Киев : [б. и.], 1987. – 35 с.
258. **Отраслевая автоматизированная система управления Министерства просвещения УССР: Обследование автоматизируемого объекта при создании и развитии автоматизированной системы. Выбор задач автоматизации** : рук. техн. материалы : РТМ-7-87 / М-во просвещения УССР, Глав. вычисл. центр ; исполн.: В. Е. Быков, А. П. Осадчук, Ю. И. Саенко [и др.]. – Киев : [б. и.], 1987. – 35 с.

2.4.2. Інформатизація управління закладами освіти

259. **Использование ЭВМ для организации учебно-воспитательного процесса в Киевском педагогическом институте** / В. Е. Быков, А. П. Осадчук, В. В. Андрищенко, Н. И. Шкиль // Использование ЭВМ в обеспечении учебного процесса и управлении образованием : тез. докл. и сообщ. Всесоюз. совещ., г. Свердловск, 1979 г., 13–15 сент. / Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1979. – С. 131–132.
260. **Концептуальная модель развития организационно-функциональной структуры кафедры информатики института усовершенствования учителей** / Г. Н. Коломийченко, В. Е. Быков // Компьютерные технологии в учебно-воспитательном процессе в школе и вузе : тез. докл. Всесоюз. науч. конф., г. Свердловск, 1990 г., 13–15 нояб. – Свердловск, 1990. – С. 6–7.
261. ***Програмні засоби організаційних систем управління школою** / В. Е. Биков, М. Я. Плєскач, О. Б. Долинний // Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України : тез. доп. наук.-метод. конф., м. Одеса, 1992 р., 7–11 верес. – Київ, 1992. – С. 214–216.
262. **Інформаційна система для керівництва професійно-технічним закладом** / В. Ю. Биков, А. М. Гуржій, В. В. Самсонов // Науково-методичне забезпечення діяльності сучасної професійної школи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (11–14 трав. 1994 р.), м. Львів / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Упр. освіти Львів. облдержадмін. – Київ, 1994. – Ч. 2. – С. 44–46.
263. **Складові частини автоматизованого робочого місця керівника школи** / В. Ю. Биков, Р. А. Осіпа, І. М. Зелепугіна // Всеукраїнська науково-практична конференція проблем роботи середніх загальноосвіт. навч.-вих. закл. нового типу, 2–4 лют. 1994 р. : тези доп. та виступів / АПН України, Ін-т систем. дослідж. освіти України, Фонд-Центр «Evoluta». – Київ, 1994. – Вип. 2. – С. 161–162.
264. **Впровадження нових інформаційних технологій в управлінську діяльність директора школи** : метод. посіб. / В. Ю. Биков, Р. А. Осіпа, Г. М. Васильєва ; Укр. ін-т підвищ. кваліфікації кер. кадрів освіти. – Київ : [б. в.], 1995. – 30 с.
265. **Концептуальні напрями подальшого розвитку єдиної автоматизованої інформаційної системи Академії** / Володимир Луговий, Віктор Куценко, Валерій Биков, Віталій Тронь // Зб. наук. пр. Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України / Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ, 1998. – Вип. 1. – С. 399–406 : рис. – Бібліогр.: 7 назв.
266. **Організація та експлуатація баз даних єдиної автоматизованої інформаційної системи Академії** / Валерій Биков, Юрій Калюх, Олексій Крикун [та ін.] // Зб. наук.

пр. Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України / Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ, 1998. – Вип. 1. – С. 392–398 : рис.

267. **Технології хмарних обчислень, ІКТ-аутсорсінг та нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ** // Інформаційні технології в освіті : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2011. – № 10. – С. 8–23. – Бібліогр.: 9 назв.
268. **ІКТ-аутсорсінг і нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ** [Електронний ресурс] // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти ; голов. ред. Биков Валерій Юхимович. – Електрон. журн. – Київ, 2012. – Т. 30, № 4. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/717> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.
269. **Облачная компьютерно-технологическая платформа открытого образования и новые функции ИКТ-подразделений образовательных и научно-методических организационных структур** // Müəllim hazırlığının müasir problemləri: təhsildə elme və texnoloji innovasiyalar / II Beynəlxalq MATERIALLARI. – Bakı : Müəllim, 2012. – S. 18–31.
270. ***Особливості он-лайн спілкування в роботі фахівців у сфері документаційного забезпечення управління** / Биков В. Ю., Гриценко В. І., Монахов В. М., Олійник В. В. // Українська культура та ментальність: самобутність в умовах глобалізації. – 2013. – С. 63–63.
271. **Система моделей планування розподілу професорсько-викладацьких кадрів вищих навчальних закладів** // Вища освіта України: теорет. та наук.-метод. часоп. [Дод. 1] / Ін-т вищ. освіти НАПН України. – Київ ; Ялта, 2013. – № 3, темат. вип. : Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології, т. 1. – С. 28-35.
272. **Хмарна комп'ютерно-технологічна платформа відкритої освіти та відповідний розвиток організаційно-технологічної будови ІТ-підрозділів навчальних закладів** // Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2013. – № 1. – С. 81–98. – Бібліогр.: 9 назв.
273. **Корпоративні соціальні мережі як об'єкт управління освітньої соціальної системи** / Валерій Биков, Светлана Литвинова // Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2016. – № 2. – С. 69–76.

3. **Засоби і технології Єдиного інформаційно-освітнього простору**

3.1. Теоретико-методологічні й науково-методичні засади створення цифрових педагогічних систем

274. ***Моделирование и анализ глобальной цели системы народного образования** // Компьютерные технологии в учебно-воспитательном процессе школы и вуза : сб. науч. тр. / Свердлов. пед. ин-т. – Свердловск, 1990. – С. 15–21.
275. **Навчання, що змінює розум і мораль** : [нові пед. технології в школі нового типу] / В. Ю. Биков, О. В. Бабак, Р. М. Шамелашвілі // Рідна шк. – 1994. – № 10. – С. 68–69.
276. **Проблеми розвитку навчальних закладів нового типу та сучасні технології навчання** // Всеукраїнська науково-практична конференція з проблем роботи середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладів нового типу, 2–4 лют. 1994 р. : тези доп. та виступів / АПН України, Ін-т систем. дослідж. освіти України, Фонд-Центр «Evoluta». – Київ, 1994. – Вип. 1. – С. 27–32.

277. **Фахова підготовка: курси за вибором і тематикою плюс знання інформаційних технологій** // Освіта. – 1995. – 16 серп. (№ 32). – С. 4.
278. **Методичні системи сучасних інформаційно-освітніх технологій** // Проблеми та перспективи формування нац. гуманітар.-техн. еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України ; за ред. Л. Л. Товажнянського і О. Г. Романовського. – Харків, 2002. – Вип. 3 : Розвиток творчого потенціалу гуманітарно-технічної еліти. Другі Кримські пед. читання. – С. 73–83. – Бібліогр.: 5 назв.
279. **Теоретико-методологічні засади створення і розвитку сучасних засобів та е-технології навчання** // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні, 1992–2002 : зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України : у 2 ч. / АПН України. – Харків, 2002. – Ч. 2. – С. 182–199.
280. **Демонстраційний експеримент з фізики** : навч. посіб. / [Шут М. І., Биков В. Ю., Кучменко О. М. та ін.]; (за ред. Шута М. І. та Бикова В. Ю.); Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 233 с. : рис. – Бібліогр.: с. 232–233.
281. **Оцінювання компетентності в системі професійної освіти** // Piotrkowskie studia pedagogiczne: Praca zbiorowa / Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego. Filia w Piotrkowie Trybunalskim [Польща]. – Piotrkow Trybunalski, 2003. – Том 10 : Dydaktyka informatyki. – S. 153–157.
282. **Проектний підхід і дистанційне навчання у професійній підготовці управлінських кадрів** // Підвищення ефективності навчально-виховної роботи в сучасній вищій школі : зб. наук. пр. / Південнослов'ян. ін-т Київ. слов'ян. ун-ту. – Миколаїв, 2003. – С. 23–37.
283. **Управління проектами** : метод. рек. для слухачів дистанц. курсу / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. ; уклад.: В. Ю. Биков, С. Д. Бушуєв, О. Г. Тімінський [та ін.]. – Київ : Міленіум, 2003. – 66 с. – (Бібліотека Академії дистанційної освіти).
284. **Доменно-фреймова модель педагогічної системи** // Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2004. – № 3. – С. 50–69 : рис. – Бібліогр.: 7 назв.
285. **Дослідження динамічних властивостей інтерактивної розв'язувальної системи** // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору : [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : Атіка, 2004. – С. 97–108 : рис.
286. **Модель інтерактивної розв'язувальної системи** // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору : [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : Атіка, 2004. – С. 88–97 : рис. – Бібліогр.: 9 назв.
287. **Планетарій як засіб навчання** : навч. посіб. / В. Ю. Биков, М. Т. Мартинюк, І. А. Ткаченко ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Київ : Наук. світ, 2004. – 87 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 86 (12 назв).
288. **Мета, будова і функції проектних команд із створення е-методичних систем відкритої професійної освіти** // Педагогічна і психологічна науки в Україні : [зб. наук. пр. : в 5 т.] / АПН України. – Київ : Пед. думка, 2007. – Т. 5 : Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – С. 219–231 : рис. – До 15-річчя АПН України.
289. **Інноваційний розвиток засобів і технологій систем відкритої освіти** // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т пед. освіти

і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2012. – Вип. 29. – С. 32–40. – Бібліогр.: 11 назв.

- 290. Комп'ютерно орієнтовані педагогічні технології у шкільному навчальному процесі** / Валерій Биков, Степан Величко, Юрій Жук, Олександра Соколюк // Наук. зап. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти / Кіровоград. держ. пед. ім. Володимира Вінниченка. – Кіровоград, 2014. – Вип. 5, ч. 1. – С. 3–8. – Бібліогр.: 8 назв.
- 291. Навчання кібербезпеки і кіберзахисту фахівців з управління фінансами, економікою і бізнесом** / Биков В. Ю., Романовський О. О., Романовська Ю. Ю. // Інформаційні технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання ; голов. ред. Биков Валерій Юхимович. – Електрон. журн. – Київ, 2020. – Т. 80, № 6. – С. 386–413. – DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.4101>.

3.2. Технології дистанційного і віртуального навчання

- 292. Наукове забезпечення дистанційної професійної освіти: проблеми та напрями досліджень** // Проф. освіта: педагогіка і психологія = Kształcenie Zawodowe: pedagogika i psychologia : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Київ ; Ченстохова, 2000. – [Вип.] 2. – С. 93–115. – Бібліогр. у підрядк. прим.
- 293. Дистанційна освіта – перспективний шлях розвитку професійної освіти** : [з доп. на пленар. засіданні Всеукр. наук.-практ. конф. «Післядипломна освіта: перспективи розвитку»] // Пед. газета. – 2001. – Січ. (№ 1). – С. 2.
- 294. Дистанційні технології навчання в забезпеченні реформування освіти України** // Психолого-педагогічні проблеми удосконалення професійної підготовки фахівців сфери туризму в умовах неперервної освіти : наук. зап. : у 2 т. / Держ. ком. молодіж. політики, спорту і туризму України, АПН України, Київ. ін-т туризму, економіки і права. – Київ, 2001. – Т. 1. – С. 16–20.
- 295. Проектирование методических систем е-дистанционного обучения** // Тезисы докладов II Международной научно-практической конференции «Современные информационные технологии в дополнительном образовании: проблемы и перспективы» : г. Дагомыс, 2002 г., 13–17 мая / Моск. гос. ин-т радиотехники, электроники и автоматики (техн. ун-т), Моск. фонд подгот. кадров [и др.]. – М., 2002. – С. 92–94.
- 296. Якісна підготовка та перепідготовка максимальної кількості фахівців за мінімальні кошти** : [дистанц. навчання через Інтернет] // Освіта України. – 2002. – 12 квіт. (№ 30). – С. 6. – (Інноваційні освітні проекти Академії педагогічних наук).
- 297. Структура актуальних напрямів (тематика) досліджень проблем дистанційної професійної освіти** // Вісн. Акад. дистанц. освіти. – 2003. – № 1. – С. 22–26.
- 298. Дистанційні технології навчання в сучасній освіті** // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки АПН України. – Київ ; Бердянськ, 2004. – Вип. 5. – С. 15–22. – Бібліогр.: 5 назв.
- 299. Проект «Технології тестування»** : [система інструментів для психол. та пед. вимірювань] / Биков В. Ю., Богачков Ю. М., Жук Ю. О [та ін.] // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2005. – № 1. – С. 16–18 : рис., табл.
- 300. Підвищення кваліфікації керівників освіти за дистанційною формою навчання** : навч. посіб. / [кол. авт.: Олійник В. В., Биков В. Ю., Гравіт В. О. та ін. ; за заг. ред.

В. В. Олійника] ; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. – Київ : Логос, 2006. – 407 с. : рис., табл.

- 301. Практика використання дистанційного навчання в післядипломній освіті** / Биков В. Ю., Молодих Г. С. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2006. – № 4. – С. 27–29 : табл. – Бібліогр.: 13 назв.
- 302. Дистанційна освіта** / В. Ю. Биков, В. І. Луговий, В. В. Олійник // Енциклопедія Сучасної України / НАН України; Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України. – Київ, 2007. – Т. 7 : Г–Ді. – С. 624–625.
- 303. Концептуальні засади підвищення кваліфікації керівних кадрів професійно-технічних навчальних закладів заочно-дистанційною формою навчання** / [кол. авт.: В. В. Олійник, В. Ю. Биков, В. О. Гравіт та ін.]; АПН України, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Київ : ЦППО, 2007. – 102 с.
- 304. Дистанційна освіта** // Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 191.
- 305. Дистанційне навчання** // Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 191–193.
- 306. Технологія створення дистанційного курсу** : [навч. посіб.] / Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г. [та ін.]; за ред. Бикова В. Ю., Кухаренка В. М.; АПН України, ННВК Акад. дистанц. освіти, Ун-т Лондон Метрополітан, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Міленіум, 2008. – 323 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 317–323 (97 назв).
- 307. Концепція проекту «Дистанційне навчання школярів»** [Електронний ресурс] / Богачков Юрій Миколайович, Биков Валерій Юхимович, Красношайка Володимир Олександрович [та ін.] // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти. – Електрон. журн. – Київ, 2009. – Т. 13, № 5. – Бібліогр.: 8 назв. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/186> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.
- 308. Підвищення кваліфікації керівних кадрів професійно-технічних навчальних закладів за дистанційною формою навчання** : варіат. навч.-метод. комплекс / [кол. авт.: В. В. Олійник, В. Ю. Биков, В. О. Гравіт та ін.]; АПН України, Ун-т менеджменту освіти. – Київ : [б. в.], 2009. – 160 с. : табл. – Бібліогр.: с. 158.
- 309. Дистанційне навчання: стан та перспективи розвитку** : теорет. матеріал до темат. дискусії // Методика підготовки і проведення занять з навчального модуля «Відкрита освіта та дистанційне навчання»: метод. посіб. / [Олійник В. В., Гравіт В. О., Ляхощька Л. Л. та ін.]; НАПН України, Ун-т менеджменту освіти. – Київ : [б. в.], 2010. – С. 88–115. – Друкується за вид.: Моделі організаційних систем відкритої освіти : [монографія] / В. Ю. Биков. – Київ : Атіка, 2009. – 682, [1] с.
- 310. Підвищення кваліфікації керівних кадрів професійно-технічних навчальних закладів за дистанційною формою навчання** : навч. посіб. / [В. В. Олійник, В. Ю. Биков, В. О. Гравіт та ін.]; НАПН України, Ун-т менеджменту освіти. – Київ : [б. в.], 2010. – 234 с. : рис., табл. – Бібліогр. у кінці розд.
- 311. Положення про дистанційне навчання в системі загальної середньої освіти** [Електронний ресурс] / Богачков Юрій Миколайович, Биков Валерій Юхимович, Кухаренко Володимир Миколайович, Ухань Павло Станіславович; Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України // Електронна бібліотека НАПН України. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2011. – Режим доступу:

http://lib.iitta.gov.ua/405/1/188_Богачков_ДН.pdf (дата звернення: 21.1.20). – Назва з екрана.

- 312. Проект положення про дистанційне навчання школярів** [Електронний ресурс] / Богачков Юрій Миколайович, Биков Валерій Юхимович, Кухаренко Володимир Миколайович, Ухань Павло Станіславович // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти. – Електрон. журн. – Київ, 2011. – Т. 24, № 4. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/450> (дата звернення: 21.1.20). – Назва з екрана.
- 313. Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах** : посібник / Ю. М. Богачков, В. Ю. Биков, О. І. Вольневич [та ін.] ; НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Пед. думка, 2012. – 159 с. – Бібліогр. у кінці розд.
- 314. Організація та функціонування мережі ресурсних центрів дистанційної освіти загальноосвітніх навчальних закладів** : монографія / [авт. кол.: Богачков Ю. М., Биков В. Ю., Пінчук О. П. та ін. ; наук. ред.: Ю. М. Богачков] ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України. – Київ : Атіка, 2014. – 183 с. – Бібліогр. у кінці розд. – Із змісту: Розд. 1.1. Ознаки сучасного етапу інформатизації суспільства і освіти ; 1.2. Розвиток організаційно-технологічної побудови ІТ-підрозділів навчальних закладів як відповідь на сучасні виклики інформатизації освіти ; 2.1. Особливості модельного подання та застосування в освітній галузі категорій «Простір» і «середовище» ; 3.4. Мобільність користувачів у просторі Інтернет-доступності.
- 3.3. Інноваційні мережні інструменти систем відкритої освіти**
- 3.3.1. Теоретико-методологічні й науково-методичні засади створення інноваційних засобів і технологій навчання**
- 315. *Принципы построения пакетов прикладных программ учебного назначения** / В. Е. Быков, А. Д. Безгин, В. Л. Пирогов // Компьютер в учебном процессе : метод. материалы по разработке и использованию средств интенсификации учеб.-воспитат. процесса / Пед. о-во УзССР, Ташкент. гос. пед. ин-т. – Ташкент, 1990. – С. 16–18.
- 316. Операційні системи та мережі шкільних комп'ютерних комплексів** : навч. посіб. для слухачів системи підвищ. кваліфікації / Биков В. Ю., Руденко В. Д. ; Ін-т систем дослідж. освіти України, Укр. ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів освіти. – Київ : Компас, 1993. – 279 с. : мал., табл. – Бібліогр.: с. 279 (13 назв).
- 317. *The Educational Information Complexes** / V. Bykov, G. Kozlakova, V. Struchenko // Computer Technology in Education. Proceedings. Part 2. East-West International Conference EW-ED`94. September, 19–23, 1994. Crimea, Ukraine. – P. 42–44.
- 318. «Educatec-2001»** : розмова з Віктором Олійником і Валерієм Биковим з приводу відвідання однієї з найбільш технологічно оснащених виставок в галузі освітнього та навчального обладнання і не тільки... / Віктор Олійник, Валерій Биков ; розмову провела Людмила Галіцина // Упр. освітою. – 2002. – 4 лют. (№ 28). – С. 4.
- 319. Інформаційний освітній портал «Діти України»** / Биков В. Ю., Жук Ю. О., Задорожня Н. Т. [та ін.] // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору : [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : Атіка, 2004. – С. 5–17 : рис.
- 320. Сучасні підходи та принципи побудови порталів** / Биков В. Ю., Задорожня Н. Т., Омельченко Т. Г. // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього

простору : [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : Атіка, 2004. – С. 17–44 : рис.

321. **Вивчення перетворення інверсії на основі дослідницького підходу у навчанні з використанням пакету DG** / Биков В. Ю., Раков С. А. // Інформаційні технології і засоби навчання : [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : Атіка, 2005. – С. 15–28 : рис. – Бібліогр.: 11 назв.
322. **Засоби навчання нового поколінняв комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі** / Биков В. Ю., Жук Ю. О. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2005. – № 5. – С. 20–23 : рис. – Бібліогр.: 13 назв.
323. **Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології** : колект. монографія / [авт. кол.: Биков В. Ю., Гриценчук О. О., Жук Ю. О. та ін. ; наук. ред.: Биков В. Ю., Овчарук О. В.] / АПН України, Ін-т засобів навчання. – Київ : Атіка, 2005. – 250, [1] с. – Бібліогр. в кінці підрозд.
Із змісту: Дистанційна освіта: актуальність, особливості і принципи побудови, шляхи розвитку та сфера застосування. – С. 77–92 ; Структура актуальних напрямів досліджень проблем дистанційної професійної освіти. – С. 92–104.
324. **Класифікація засобів навчання** / Биков В. Ю., Жук Ю. О. // Інформаційні технології і засоби навчання : [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : Атіка, 2005. – С. 39–60.
325. **Сучасні системи тривимірної візуалізації: порівняльний аналіз** / Биков В. Ю., Купрієнко В. В., Лопаткін Р. Ю. // Інформаційні технології і засоби навчання : [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : Атіка, 2005. – С. 28–39 : мал. – Бібліогр.: 8 назв.
326. **Основні положення Концепції створення та впровадження в навчальний процес сучасних засобів навчання з природничо-математичних і технологічних дисциплін** / Володимир Сторіжко, Валерій Биков, Юрій Жук // Фізика та астрономія в шк. – 2006. – № 2. – С 2–7.
327. **Увага! Новий підручник!** : [нов. підруч. П. М. Воловика «Фізика для університетів»] // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2006. – Вип. 1/2. – С. 195–197.
328. **Information and communication technologies as a tool of supporting interaction in the modern globalized family** / Valerii Bykov, Izabela Kieltyk-Zaborowska, Mariya Leshchenko, Larysa Tymchuk // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. – Текст. дані. – 2020. – Т. 79, № 5. – DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v79i5.3865>.

3.3.2. *Електронні освітні ресурси навчального призначення*

329. ***Пакет педагогических программ по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И88-Ш** : инструктив. метод. материалы по проведению практ. работ (для учащихся) / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр [и др. ; сост.: А. Д. Безгин, Я. Э. Гольц, А. Л. Додонов, В. Е. Быков (науч. рук.)]. – М. ; Киев : [б. и.], 1988. – 152 с.
330. **Пакет педагогических программ по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И88-Ш** : метод. рекомендации / Гос. ком. СССР по нар. образованию, Науч.-исслед. ин-т содерж. и методов обучения АПН СССР, Гл. вычисл. центр Минпроса УССР ; [сост.: А. А. Кузнецов, Я. Э. Гольц, А. Л. Додонов [и др.] ; науч. рук., науч. ред.: В. М. Монахов, В. Е. Быков]. – М. ; Киев : [б. и.], 1988. – 118 с. : рис. – Библиогр.: с. 115.

331. **Пакет педагогических программ по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И88–Ш** : метод. указания по проведению практ. работ (для преподавателя) / Гос. ком. СССР по нар. образованию, Науч.-исслед. ин-т содерж. и методов обучения АПН СССР, Гл. вычисл. центр Минобразования УССР ; [сост.: А. А. Кузнецов, Я. Э. Гольц, А. Л. Додонов и др. ; науч. рук., науч. ред.: В. М. Монахов, В. Е. Быков]. – М. ; Киев : [б. и.], 1988. – 221 с. : рис. – Библиогр.: с. 219–220.
332. ***Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И89–Ш2 (Ямаха MSX–2)** : инструктив.-метод. (раздаточ.) материалы по проведению практ. работ (для учащихся) / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр [и др. ; сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков (науч. рук.), А. Н. Добрин и др.]. – Киев ; М. : [б. и.], 1989. – 148 с.
333. **Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И89–Ш2 (Ямаха MSX–2)** : метод. рекомендации / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр [и др. ; сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков (науч. рук.), А. Н. Добрин и др.]. – Киев ; М. : [б. и.], 1989. – 110 с.
334. **Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И89–Ш2 (Ямаха MSX–2)** : метод. указания по проведению практ. работ (для преподавателя) / Гос. ком. СССР по нар. образованию, Гл. вычисл. центр Минобразования УССР, Науч.-исслед. ин-т содерж. и методов обучения АПН СССР ; [сост.: А. Д. Безгин, А. Н. Добрин, Ю. Б. Зильберман и др. ; науч. ред. В. Е. Быков, В. М. Монахов]. – Киев ; М. : [б. и.], 1989. – 199 с. : рис. – Библиогр.: с. 197–199.
335. **Пакет инструментальных средств: П89А** : метод. рекомендации / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр ; [сост.: Д. Ю. Прилюк, В. П. Поляков, А. Д. Безгин, В. Е. Быков (отв. за вып.)]. – Киев : [б. и.], 1990. – 79 с.
336. ***Пакет педагогических программных средств «Геометрическая оптика» по курсу физики (Раздел «Оптика»): Ф90–4 Поиск (УПК)** : метод. рекомендации / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр, Киев. произв. об-ние «Электронмаш» ; [сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков, А. Н. Добрин и др.]. – Киев : [б. и.], 1990. – 25 с.
337. ***Пакет педагогических программных средств «Момент и импульс» по курсу физики (раздел «Кинематика»): Ф90–3 Поиск (УИС)** : метод. рекомендации / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр, Киев. произв. об-ние «Электронмаш» ; [сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков, А. Н. Добрин и др.]. – Киев : [б. и.], 1990. – 32 с.
338. ***Пакет педагогических программных средств «Наследственность» по курсу биологии (раздел «Генетика»): Б90–3 Поиск (УИК)** : метод. рекомендации / М-во нар. образования УССР. Гл. вычисл. центр, Киев. произв. об-ние «Электронмаш» ; [сост. А. Д. Безгин, В. Е. Быков, О. Ф. Нагаец и др.]. – Киев : [б. и.], 1990. – 60 с.
339. ***Пакет педагогических программных средств «Относительное движение» по курсу физики (раздел «Кинематика»): Ф90-2 Поиск (УИК)** : метод. рекомендации / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр, Киев. произв. об-ние «Электронмаш» ; [сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков, А. Н. Добрин и др.]. – Киев : [б. и.], 1990. – 36 с.
340. ***Пакет педагогических программных средств по курсу биологии (раздел «Зоология»): Б90–1 Поиск (УИК)** : метод. рекомендации / М-во нар. образования

УССР, Гл. вычисл. центр, Киев. произв. об-ние «Электронмаш»; [сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков, А. Н. Козленко и др.]. – Киев : [б. и.], 1990. – 23 с.

341. ***Пакет педагогических программных средств «Полет снаряда» по курсу физики (раздел «Кинематика»): Ф90–1 Поиск (УИК)** : метод. рекомендации / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр, Киев. произв. об-ние «Электронмаш»; [сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков, А. Н. Добрин и др.]. – Киев : [б. и.], 1990. – 39 с.
342. ***Пакет программ учебного назначения по курсу математики (раздел «Тригонометрия»): М90–1 Поиск** : метод. рекомендации / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр, Киев. произв. об-ние «Электронмаш»; [сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков, А. Н. Добрин и др.]. – Киев : [б. и.], 1990. – 36 с.
343. ***Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»:** И89/MSX–М–Уз : инструктив.-метод. (раздаточ.) материалы по проведению практ. работ (для учащихся) / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр, Ташкент. гос. пед. ин-т; [сост.: А. А. Абдукадыров, А. Д. Безгин, В. Е. Быков и др.]. – Ташкент ; М. ; Киев, 1990. – 40 лист. на 120 с. – Узб.
344. ***Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»:** И89/MSX–М–Уз : метод. рекомендации / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр, Ташкент. гос. пед. ин-т; [сост.: А. А. Абдукадыров, А. Д. Безгин, В. Е. Быков и др.]. – Ташкент ; М. ; Киев : [б. и.], 1990. – 120 с. – Узб.
345. ***Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»:** И89/MSX–М–Уз : метод. указания / М-во нар. образования УССР, Гл. вычисл. центр, Ташкент. гос. пед. ин-т; [сост.: А. А. Абдукадыров, А. Д. Безгин, В. Е. Быков и др.]. – Ташкент ; М. ; Киев : [б. и.], 1990. – 208 с. – Узб.
346. **Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»:** И90 Поиск (УИК) : инструктив.-метод. (раздаточ.) материалы по проведению практ. работ (для учащихся) / Гл. вычисл. центр Минобразования УССР, КПО «Электронмаш»; [сост.: А. Д. Безгин, А. Н. Добрин, Ю. Б. Зильберман и др. ; науч. рук. В. Е. Быков, А. Е. Пилипчук]. – Киев : [б. и.], 1990. – 78, [1] с. : рис. – Библиогр.: с. 77–79.
347. ***Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»:** И90 Поиск (УИК) : метод. рекомендации / М-во образования УССР, Гл. вычисл. центр, Киев. произв. об-ние «Электронмаш»; [сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков, А. Н. Добрин и др.]. – Киев : [б. и.], 1990. – 95 с.
348. ***Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»:** И90 Поиск (УИК) : метод. указания по проведению практ. работ (для преподавателей) / М-во нар. образования, Гл. вычисл. центр, Киев. произв. об-ние «Электронмаш»; [сост.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков, А. Н. Добрин и др.]. – Киев : [б. и.], 1990. – 80 с.
349. **Принципы построения пакетов прикладных программ учебного назначения** / В. Е. Быков, А. Д. Безгин, В. Л. Пирогов // Компьютер в учебном процессе : метод. материалы / Ташкент. гос. пед. ин-т им. Низами. – Ташкент, 1990. – С. 16–18.
350. **Каталог программных средств** / В. Е. Быков, Поляков В. П. ; М-во просвещения УССР, Гл. вычисл. центр. – Киев : [б. и.], 1991. – 56 с.

351. **Пакет педагогических программных средств «Наследственность» по курсу общей биологии (раздел «Основы генетики»)**: метод. рекомендации / М-во образования Украины; авт.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков (науч. рук.), О. Ф. Нагаец [и др.]. – Киев : [б. и.], 1991. – 55 с.
352. **Библиотека имитационных моделей**: инструм. средства подгот. обучающихся курсов: метод. рекомендации. Вып. 1 / М-во образования Украины; сост.: А. Н. Добрин, А. Н. Козленко, О. В. Кондрашова, П. В. Троценко; науч. рук. В. Е. Быков. – Киев : [б. и.], 1993. – 23 с. – (Пакет педагогических программных средств).
353. **Пакет педагогических программных средств по курсу биологии (раздел «Зоология»)**: метод. рекомендации / М-во образования Украины; авт.: В. Е. Быков (науч. рук.), А. Д. Безгин, А. Н. Козленко [и др.]. – Киев : [б. и.], 1993. – 16 с.
354. **Пакет педагогических программных средств по курсу математики (раздел «Тригонометрия»)**: метод. рекомендации / М-во образования Украины; авт.: А. Д. Безгин, В. Е. Быков (науч. рук.), А. Н. Добрин [и др.]. – Киев : [б. и.], 1993. – 31 с.
355. **Редактор векторных изображений**: инструм. средства подгот. обучающихся курсов: метод. рекомендации / М-во образования Украины; сост.: П. В. Троценко, О. В. Кондрашова, В. Е. Быков (науч. рук.). – Киев : [б. и.], 1993. – 14 с. – (Пакет педагогических программных средств).
356. **Редактор информации**: инструм. средства подгот. обучающихся курсов: метод. рекомендации / М-во образования Украины; сост.: П. В. Троценко, О. В. Кондрашова, В. Е. Быков (науч. рук.). – Киев : [б. и.], 1993. – 65 с. – (Пакет педагогических программных средств).
357. **Редактор контроля**: инструм. средства подгот. обучающихся курсов: метод. рекомендации / М-во образования Украины; сост.: А. Н. Козленко, П. В. Троценко, В. Е. Быков (науч. рук.). – Киев : [б. и.], 1993. – 34 с. – (Пакет педагогических программных средств).
358. **Методологічні та методичні основи створення і використання електронних засобів навчального призначення** / Биков Валерій Юхимович, Лапінський Віталій Васильович // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2012. – № 2. – С. 3–6: рис. – Бібліогр.: 5 назв.
359. **Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс]**: [проект] / [Биков В. Ю., Шишкіна М. П., Лаврентьева Г. П. та ін.]; Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України // Електронна бібліотека НАПН України. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2013. – 11 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/1041/1/Polozennja-ITZN.pdf> (дата звернення: 20.01.20). – Назва з екрана.

3.4. Методи, засоби і технології інформаційно-виміральної техніки

3.4.1. Теоретико-методологічні й науково-методичні засади підвищення точності вимірювання сигналів у діапазоні звукових та інфразвукових частот

360. **Результаты статистических испытаний твердотельных интегральных дифференциальных усилителей типа П2222** / Быков В. Е., Туз Ю. М., Садовский В. В. // Вопросы улучшения технических параметров выпрямительных и транзисторных приборов: [сб. ст.] / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т электроизмер. приборов. – Л.: [б. и.], 1970. – С. 345–355: рис.

361. **К вопросу о построении измерителей комплексного коэффициента передачи четырехполюсников** : (сообщение) / В. Е. Быков, Ю. М. Туз, В. Г. Цывинский // Исследования в области электромагнитных измерений : труды / Сибир. гос. науч.-исслед. ин-т метрологии. – Новосибирск, 1971. – Вып. 10. – С. 175–177.
362. **Влияние нестабильности схем сравнения при многократных неравноотстоящих измерениях** / Г. К. Бурченков, В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // Структурные методы повышения точности измерительных устройств и систем : Респ. науч.-техн. конф. : тез. докл. / Укр. респ. правление НТО Приборпром, Киев. и Житомир. обл. правления НТО Приборпром, Житомир. обл. ком. КП Украины, Житомир. з-д «Электроизмеритель» [и др.]. – Киев, 1972. – С. 119–120.
363. **Влияние шумов входных устройств на точность измерителей комплексного коэффициента передачи четырехполюсников** / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // Структурные методы повышения точности измерительных устройств и систем : тез. докл. Респ. науч.-техн. конф. / Киев. политехн. ин-т, АН УССР, Ин-т электродинамики [и др.]. – Киев, 1972. – С. 33–36.
364. **Об одном способе измерения действительной и мнимой составляющих переменного напряжения инфранизкой частоты** / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // Тезисы докладов XXI Украинской республиканской научно-технической конференции, посвящ. 50-летию образования СССР, Дню радио и Дню связиста / Науч.-техн. о-во радиотехники, электроники и связи им. А. С. Попова, Укр. респ. и киев. обл. правление, Науч. совет по теорет. электротехнике и электронике АН УССР, Науч. совет по кибернетике АН УССР [и др.]. – Киев, 1972. – Вып. 5. – С. 13.
365. **Погрешность измерителей комплексного коэффициента передачи четырехполюсников, обусловленная нелинейными искажениями опорного направления** / Г. К. Бурченков, В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // Структурные методы повышения точности измерительных устройств и систем : Респ. науч.-техн. конф. : тез. докл. / Респ. правление НТО Приборпром, Житомир. обл. правление НТО Приборпром, Житомир. обл. ком. КП Украины, Житомир. з-д «Электроизмеритель», Киев. политехн. ин-т [и др.]. – Киев, 1972. – С. 180–182.
366. **Погрешность квантования при вычислении скалярного произведения с помощью интеграла Стильтьеса** / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский, Н. А. Яремчук // Структурные методы повышения точности измерительных устройств и систем : респ. науч.-техн. конф. : тез. докл. / респ. правление НТО Приборпром, Житомир. обл. правление НТО Приборпром, Житомир. обл. ком. КП Украины, Житомир. з-д «Электроизмеритель», Киев. политехн. ин-т [и др.]. – Киев, 1972. – С. 182–183.
367. **Погрешность фазочувствительного вольтметра от наличия высших гармоник в опорном напряжении** / Г. К. Бурченков, В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // Метрология : ежемес. прил. к науч.-техн. журн. «Измерительная техника» / Гос. ком. стандартов Совета Министров СССР. – М., 1973. – Вып. 6. – С. 44–47.
368. **Исследование и разработка измерителей комплексных коэффициентов передачи в области низких и инфранизких частот** : автореф. дис. ... канд. техн. наук : спец. 05.11.05 «Приборы измерения электрических и магнитных величин» / Быков Валерий Ефимович ; [науч. рук. Орнатский П. П.] ; Киев. политехн. ин-т. – Киев : [б. и.], 1974. – 38 с. – Библиогр.: с. 29–32.
369. **Повышение точности измерения спектральных характеристик сигналов путем обработки результатов ряда отдельных измерений с помощью ЭВМ** / В. Е. Быков, М. И. Глухимчук, В. В. Садовский, А. М. Решетников // Структурные методы повышения точности, чувствительности и быстродействия измерительных устройств : вторая респ. науч.-техн. конф. : тез. докл. / Укр. респ. правление НТО

Приборпром, Респ. Дом экон. и науч.- техн. пропаганды о-ва «Знание» УССР, Киев. обл. правление НТО Приборпром, 3-д «Мегомметр» г. Умань [и др.]. – Умань, 1975. – Вып. 1. – С. 90–91.

- 370. Структурная минимизация погрешности устройств, использующих перемножение сигналов по Стильтьесу** / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // Структурные методы повышения точности, чувствительности и быстродействия измерительных устройств : вторая респ. науч.-техн. конф. : тез. докл. / Укр. респ. правление НТО Приборпром, Респ. Дом экон. и науч.- техн. пропаганды о-ва «Знание» УССР, Киев. обл. правление НТО Приборпром, 3-д «Мегомметр» г. Умань [и др.]. – Умань, 1975. – Вып. 2. – С. 47–49.
- 371. *Структурные методы повышения точности и снижения аппаратурных затрат цифровых одноканальных и многоканальных измерителей комплексных коэффициентов передачи (ИККП)** // Структурные методы повышения точности и чувствительности измерительных преобразователей. – Киев, 1975. – С. 14.
- 372. Погрешности от шумов при интегрировании произведения сигналов** / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // Радиотехника. – М., 1977. – Т. 32, № 12. – С. 28–39.
- 373. Измерение напряжений инфразвуковых частот** : монография / В. Г. Цывинский, В. Е. Быков. – М. : Энергоатомиздат, 1985. – 193 с. – Библиогр.: с. 187–191. – (Электроизмерительные приборы ; вып. 27).
- 3.4.2. Засоби і технології вимірювання одномірних і двомірних параметрів сигналів звукових та інфразвукових частот*
- 374. Аналоговый фазочувствительный вольтметр инфранизких частот** / Ю. М. Туз, В. Е. Быков, В. В. Садовский // Тезисы докладов XX Украинской республиканской научно-технической конференции, посвященной 75-летию со дня изобретения радио, (6–8 июля 1970 г.) / АН СССР, Науч. совет по кибернетике, Науч.-техн. о-во радиотехники, электроники и связи им. А. С. Попова [и др.]. – Киев, 1970. – С. 61–62.
- 375. Усилитель постоянного тока на интегральных схемах** / Быков В. Е., Туз Ю. М., Решетников А. М. // Вопросы улучшения технических параметров выпрямительных и транзисторных приборов : [сб. ст.] / Всесоюз. науч.-исслед. ин-т электроизмер. приборов. – Л., 1970. – С. 268–272 : рис.
- 376. Измеритель комплексного коэффициента передачи четырехполюсников в области инфранизких частот** / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // «Электронные измерительные приборы и системы с коммутационно-модуляционными преобразователями» : II Респ. науч.-техн. конф. : тез. докл. / Науч. совет по проблемам электрич. измерений и измер. информ. систем АН СССР, Отд-ние физико-техн. проблем материаловедения АН СССР, Ин-т электродинамики АН УССР, Физико-мех. ин-т АН УССР, Комис. по коммутационно-модуляц. методам измерений АН УССР. – Львов, 1971. – С. 156–157.
- 377. Использование линейных интегральных микросхем общего применения в радиоэлектронной аппаратуре. Фазочувствительный вольтметр на интегральных схемах** // Программа и тезисы докладов IV научно-технической конференции молодых специалистов завода «Радиоприбор». – Киев, 1971. – С. 8.
- 378. *Транзисторный фазочувствительный вольтметр инфранизких частот** // Сб. рефератов НИР и ОКР / НИИ электро и радиоизмерений. – М., 1971. – Вып. 8. – Реф. 1185.
- 379. Фазочувствительные вольтметры инфранизкой частоты для искаженных сигналов** : (сообщение) / В. Е. Быков, В. И. Зозуля, В. Г. Цывинский // Исследования

в области электромагнитных измерений : труды / Сибир. гос. науч.-исслед. ин-т метрологии. – Новосибирск, 1971. – Вып. 10. – С. 178–180 : рис.

- 380. Арифметическое устройство цифрового измерительного прибора / В. Г. Цывинский, В. И. Зозуля ... В. Е. Быков [и др.] // Элементы и устройства управляющих машин и систем : [сб. докл.] / АН УССР, Науч. совет по кибернетике, Ин-т кибернетики. – Киев, 1972. – С. 113–124 : рис.**
- 381. Входное устройство измерительного прибора на основе операционного усилителя / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский, А. М. Янко // Приборостроение. – 1972. – № 8. – С. 18–21 : рис. – (Известия высших учебных заведений).**
- 382. *Исследование и разработка методов и схем построения цифровых фазочувствительных вольтметров низких и инфранизких частот // Сб. рефератов НИР / Всесоюз. науч.-техн. информ. центр. – М., 1972. – Вып. 1. – (Серия 13).**
- 383. Фазочувствительный вольтметр на интегральных схемах / В. Е. Быков, В. В. Садовский, В. Г. Цывинский, А. М. Янко // Тезисы докладов XXI Украинской республиканской научно-технической конференции, посвященной 50-летию образования СССР, Дню радио и Дню связиста / АН УССР, Науч. совет по теорет. электротехнике и электронике, Науч. совет по кибернетике, Науч.-техн. о-во радиотехники, электроники и связи им. А. С. Попова [и др.]. – Киев, 1972. – Вып. 5. – С. 14.**
- 384. Цифровой фазочувствительный вольтметр инфранизкой частоты // Тезисы докладов и сообщений Республиканского семинара «Новые электронные приборы» / Выст. передов. опыта в нар. хоз-ве УССР, павильон «Машиностроение», Укр. респ. правление НТО радиотехники, электроники и связи им. А. С. Попова, М-во высш. и сред. образования УССР. – Киев, 1972. – С. 48–49.**
- 385. Фазочувствительный вольтметр инфранизких частот / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский, Д. К. Маков // Вестн. Киев. политехн. ин-та. – Киев, 1973. – Вып. 10. – С. 144–146 : рис. – (Серия автоматики и электроприборостроения).**
- 386. Фазочувствительный вольтметр на интегральных схемах / В. Е. Быков, В. В. Садовский, Г. А. Никифорова, А. М. Янко // Обмен опытом в радиопромышленности : [произв.-техн. сб.] / Науч.-исслед. ин-т экономики и информации по радиоэлектронике. – М., 1973. – Вып. 11. – С. 68–69 : рис.**
- 387. Широкополосные квадратурные фазовращатели гармонических сигналов / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // Радиотехника, тонкие магнитные пленки, вычислительная техника : [сб. тр. : 2 ч.] / АН СССР, Сибир. отд-ние, Ин-т физики им. Л. В. Киренского [и др.]. – Красноярск, 1973. – Ч. 1. – С. 152–156.**
- 388. Устройство для поверки приборов, измеряющих амплитудно-фазочастотные характеристики / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский // Автоматизация поверки средств измерений в процессе их производства и эксплуатации : тез. докл. Всесоюз. науч.-техн. конф., г. Тбилиси, 1975 г. / Центр. правление науч.-техн. о-ва приборостроит. пром-сти им. С. И. Вавилова [и др.]. – М., 1975. – С. 106–107. – (Метрология – автоматизация – 75).**
- 389. Измерительные тензометрические преобразователи с коррекцией погрешностей / А. Н. Гуржий, В. Е. Быков, А. И. Клименко // Вопросы теории и проектирования преобразователей информации / О-во «Знание» УССР, [Респ. Дом экон. и науч.-техн. пропаганды]. – Киев, 1976. – С. 8.**
- 390. Широкополосные квадратурные фазовращатели гармонических сигналов на основе интегрирующих операционных усилителей / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский**

// Приборостроение. – 1979. – Т. 22, № 6. – С. 79–83. – (Известия высших учебных заведений МВ и ССО СССР).

- 391. Аналого-цифровые тензометрические измерители деформаций с коррекцией погрешностей** / А. Н. Гуржий, В. Е. Быков // Приборостроение. – 1980. – № 2. – С. 10–14 : рис. – (Известия высших учебных заведений МВ и ССО СССР).

4. Підготовка професійних кадрів для ІТ-сфери

- 392. Автоматизация процесса разработки предложений по профориентации учащихся** / В. Е. Быков, А. Н. Козленко // Применение автоматизированных обучающих систем в учебном процессе : тез. докл. Межзон. науч.-техн. конф., 12–14 дек. 1984 г. – Минск, 1984. – С. 128–129.
- 393. Розвиток системи професійно-технічної освіти в період соціально-економічних реформ** : доп. Нац. Обсерваторії України / В. Ю. Биков, О. Д. Духненко, Н. Г. Ничкало [та ін.] ; М-во освіти України, Європ. фонд освіти, Нац. Обсерваторія України. – Київ : ВВП Компас, 1998. – 76 с. – Укр., рос. та англ.
- 394. Системно-структурні засади забезпечення якості професійної освіти** // Управління якістю професійної освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Донецьк : Лебідь, 2001. – С. 269–272. – Бібліогр.: 5 назв.
- 395. Конкуренція – ринковий інструмент інноваційного розвитку системи професійної освіти** // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. – Київ, 2010. – Вип. 64. – С. 22–36.
- 396. Модель підготовки робітників для високотехнологічних виробництв** // Освіта України. – 2010. – 25 серп. (№ 61/62). – С. 8.
- 397. Інформатизація системи професійно-технічної освіти і сучасні підходи до підготовки кваліфікованих робітників для ІКТ-індустрії** // П'яті міжнародні наукові читання, присвячені пам'яті академіка Сергія Яковича Батишева : матеріали V міжнар. наук. конф. : (Київ, 7-8 верес. ; Миколаїв, 9–10 верес. 2011 р.) : у 2 т. / НАПН України, Рос. акад. освіти, Миколаїв. облдержадмін., Миколаїв. міськрада, Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського [та ін.]. – Миколаїв, 2011. – Т. 1 : Методологічні питання неперервної професійної освіти в умовах інформаційного суспільства. – С. 124–138. – Бібліогр.: 6 назв.
- 398. Концептуальна модель організації підготовки висококваліфікованих робітників для високотехнологічних виробництв** // Розвиток педагогічних наук в Україні і Польщі на початку XXI століття : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Ком. пед. наук Пол. акад. наук, Наук. т-во «Польща-Україна», Ін-т педагогіки Акад. спец. педагогіки ім. Марії Гжегожевської у Варшаві, Черкас. облдержадмін., Черкас. облрада, Черкас. міськрада, Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси ; Київ, 2011. – С. 284–292.
- 399. Ринкові інструменти інноваційного розвитку системи професійної освіти [Електронний ресурс]** / Биков Валерій Юхимович, Коневщинська Ольга Еммануїлівна, Мушка Іван Васильович // Інформ. технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти. – Електрон. журн. – Київ, 2011. – Т. 26, № 6. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/596> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.
- 400. Інформаційне суспільство і освіта** // Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна : [зб. наук. пр.] / НАПН України, Від-ня проф. освіти і освіти дорослих, Ін-т

пед. освіти і освіти дорослих. – Київ : Богданова А. М., 2013. – С. 39–50. – Бібліогр.: 8 назв.

- 401. Неперервна підготовка кадрів – основна умова розвитку ІТ-індустрії** // Інноваційність у науці і освіті : [наук. вид. до ювілею проф., д-ра хабілітованого Франтішека Шльосека] / НАПН України, Ком. пед. наук Пол. акад. наук, Хмельниц. нац. ун-т. – Київ : Богданова А. М. ; Варшава ; Хмельницький, 2013. – С. 141–151.
- 402. Innovative Models of Education and Training of Skilled Personnel for High Tech Industries in Ukraine/ Valeriy Bykov, Mariya Shyshkina** // Інформаційні технології в освіті : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2013. – Вип. 15. – С. 19–29. – Переклад назви: Інноваційні моделі навчання і підготовки кадрів для індустрії високих технологій в Україні.

5. Проектний підхід – інструмент управління формуванням і розвитком відкритих освітніх систем

- 403. Методологические основы создания и управления целевыми комплексными программами в просвещении** // Теория и практика организации, планирования и управления межведомственными научно-техническими работами : Респ. науч.-практ. конф., 26–28 сент. 1983 г., г. Черкассы : тез. докл. / Укр. респ. и Черкас. обл. правление ВХО им. Д. И. Менделеева, М-во хим. пром-сти, АН УССР, Отд-ние НИИТЭХИМа (г. Черкассы) [и др.]. – Черкассы, 1983. – С. 116–117.
- 404. Организация процесса программно-целевого планирования научных исследований в просвещении** / В. Е. Быков, В. В. Андриющенко // Теория и практика организации, планирования и управления межведомственными научно-техническими работами : Респ. науч.-практ. конф., 26–28 сент. 1983 г., г. Черкассы : тез. докл. / Укр. респ. и Черкас. обл. правление ВХО им. Д. И. Менделеева, М-во хим. пром-сти, АН УССР, Отд-ние НИИТЭХИМа (г. Черкассы) [и др.]. – Черкассы, 1983. – С. 53–54.
- 405. Совершенствование процессов развития и функционирования отраслевой науки** / В. В. Андриющенко, В. Е. Быков // Научно-технический прогресс и повышение эффективности использования производственного и научного потенциала в машиностроении : респ. науч.-техн. конф. : тез. докл. / Укр. респ. и Харьк. обл. правление НТО «Машпром», М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Харьк. политехн. ин-т им. В. И. Ленина. – Харьков, 1984. – Ч. 1. – С. 44-45.
- 406. Основные направления улучшения управления развитием отраслевой науки** / В. В. Андриющенко, В. Е. Быков // Применение ЭВМ для обеспечения учебного процесса и управления образованием : [материалы Всесоюз. конф., 15–17 нояб. 1984 г.] / Свердлов. гос. пед. ин-т. – Свердловск, 1985. – С. 187–188.
- 407. Высокий уровень проектного менеджмента – необходимое условие современного этапа общественного развития** / С. Д. Бушуев, В. Е. Быков // Вісн. Східноукр. держ. ун-ту. – [Луганськ], 1998. – № 6. – С. 6–10.
- 408. Моделирование компьютерных интерактивных систем управления проектами** / В. Е. Быков, В. В. Быков // Упр. проектами та розвиток вир-ва : зб. наук. пр. / Укр. асоц. упр. проектами, Східноукр. держ. ун-т, Ін-т економіки, упр. та госп. права. – [Луганськ], 2000. – № 1. – С. 36-46 : рис., табл. – Бібліогр.: 7 назв.
- 409. Оцінювання в системі сертифікації професійної компетентності** / В. Ю. Биков, В. В. Биков // Упр. проектами та розвиток вир-ва : зб. наук. пр. / Укр. асоц. упр.

проектами, Східноукр. держ. ун-т, Ін-т економіки, упр. та госп. права. – [Луганськ], 2000. – Вип. 2. – С. 10–18.

- 410. Інтеграція системи освіти України у світовий освітній простір: проектний підхід як ефективний інструмент її реалізації** // Проф. освіта: педагогіка і психологія = Kształcenie Zawodowe: pedagogika i psychologia : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щорічник] / за ред. Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова ; Київ, 2001. – [Вип.] 3. – С. 65–73. – Бібліогр. у підрядк. прим.
- 411. Проектний підхід і дистанційне навчання у професійній підготовці управлінських кадрів** // Кримські пед. читання : матеріали міжнар. наук. конф., Алушта, 12–17 верес. 2001 р. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Ін-т вищ. освіти, Ін-т проблем виховання, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т»; за ред. С. О. Сисоевої і О. Г. Романовського. – Харків : НТУ «ХП», 2001. – С. 30–40.
- 412. Керівництво з питань визначення компетентності й сертифікації українських професіональних керівників і фахівців з управління проектами НСВ (ua)** / С. Д. Бушуєв, Н. С. Бушуєва, В. Ю. Биков, В. Д. Шпильовий ; Укр. асоц. упр. проектами. – Київ : [б. в.], 2004. – 84 с.
- 413. Системи управління проектами та програмами – сучасні інструменти інноваційного соціально-економічного розвитку України** / О. М. Алимов, В. Ю. Биков, С. Д. Бушуєв [та ін.] // Проблеми та перспективи формування нац. гуманітар.-техн. еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т»; за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО. – Харків, 2010. – Вип. 26. – С. 65–76.

6. В. Ю. Биков – автор винаходів способів і засобів інформаційно-вимірювальної техніки та засобів навчання

6.1. Авторські свідоцтва на винаходи у галузі радіо та електроприладобудування

- 414. Широкополосный квадратурный фазовращатель** : а. с. 355732 СССР : М. Кл. H03h7/18 / В. Г. Цывинский, В. Е. Быков. – № 1650029/26–9 ; заявл. 12.04.71 ; опубл. 16.10.72, Бюл. № 31. – 2 с. : рис.
- 415. Фазочувствительный вольтметр инфранизкой частоты** : а. с. 359602 СССР : М. Кл. G01r19/26 / В. Г. Цывинский, В. И. Зозуля, В. И. Корнейчук, В. Е. Быков. – № 1635519/18–10 ; заявл. 18.05.71 ; опубл. 21.11.72, Бюл. № 35. – 2 с. : рис.
- 416. Способ измерения действительной и мнимой составляющих напряжения** : а. с. 371523 СССР : М. Кл. G01r19/06 / В. Г. Цывинский, В. И. Зозуля, В. И. Корнейчук, В. Е. Быков. – № 1465981/18–10 ; заявл. 03.08.70 ; опубл. 22.02.73, Бюл. № 12. – 2 с. : рис.
- 417. Аналоговый частотомер-периодомер гармонических сигналов инфранизких частот** : а. с. 373649 СССР : М. Кл. G01r25/04 / В. Г. Цывинский, В. Е. Быков. – № 1701848/18–10 ; заявл. 16.09.71 ; опубл. 12.03.73, Бюл. № 14. – 2 с. : рис.
- 418. Аналоговый измеритель комплексного коэффициента передачи четырехполюсников** : а. с. 432427 СССР : М. Кл. G01r29/00 / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский, А. М. Янко. – № 1745500/18–10 ; заявл. 10.02.72 ; опубл. 15.06.74, Бюл. № 22. – 4 с. : рис.

419. **Анализатор спектра радиочастот** : а. с. 454498 СССР : М. Кл. G01r23/00 / В. Г. Цывинский, В. Е. Быков. – № 1857659/18–10 ; заявл. 14.12.72 ; опубл. 25.12.74, Бюл. № 47. – 2 с. : рис.
420. **Широкополосное управляемое фазосдвигающее устройство инфранизкочастотного диапазона** : а. с. 425126 СССР : М. Кл. G01r25/04 / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский. – № 1788009/18–10 ; заявл. 18.05.72 ; опубл. 25.04.74, Бюл. № 15. – 3 с. : рис.
421. **Устройство для измерения перепадов амплитуды переменного напряжения** : а. с. 569958 СССР : М. Кл2. G01R19/10 / А. Н. Гуржий, В. Е. Быков. – № 2347045/21 ; заявл. 08.04.76 ; опубл. 25.08.77, Бюл. № 31. – 3 с. : рис.
422. **Устройство для измерения усилий** : а. с. 572668 СССР : М. Кл2. G01L1/22 / А. Н. Гуржий, В. Е. Быков. – № 2348952/10 ; заявл. 15.04.76 ; опубл. 15.09.77, Бюл. № 34. – 3 с. : рис.
423. **Устройство для измерения усилий** : а. с. 572669 СССР : М. Кл2. G01L1/22 / А. Н. Гуржий, В. Е. Быков. – № 2352473/10 ; заявл. 12.04.76 ; опубл. 15.09.77, Бюл. № 34. – 3 с. : рис.
424. **Устройство для моделирования механических колебаний** : а. с. 590773 СССР : М. Кл2. G06G7/68 / А. Н. Гуржий, В. Е. Быков. – № 2359678/18–24 ; заявл. 10.05.76 ; опубл. 30.01.78, Бюл. № 4. – 3 с. : рис.
425. **Фазочувствительный вольтметр инфранизкой частоты** : а. с. 653572 СССР : М. Кл2G01R19/26 / В. Г. Цывинский, В. Е. Быков. – № 1752867/18–21 ; заявл. 28.02.72 ; опубл. 25.03.79, Бюл. № 11. – 3 с. : рис.
426. **Цифровой многоканальный измеритель комплексных коэффициентов передачи** : а. с. 789840 СССР : М. Кл3. G01R19/26 / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский. – № 2579429/18–21 ; заявл. 16.02.78 ; опубл. 23.12.80, Бюл. № 47. – 2 с.
427. **Широкополосное управляемое фазосдвигающее устройство** : а. с. 736022 СССР : М. Кл2. G01R25/04 / В. Е. Быков, В. Г. Цывинский. – № 2549565/18–21 ; заявл. 05.12.77 ; опубл. 25.05.80, Бюл. № 19. – 4 с. : рис.
428. **Способ измерения средних значений переменных сигналов** : а. с. 1064212 СССР : М. Кл. G01R19/00 / В. Г. Цывинский, В. Е. Быков. – № 2953872/18–21 ; заявл. 08.07.80 ; опубл. 30.12.83, Бюл. № 48. – 3 с. : рис.

6.2. Патенти на корисні моделі засобів навчання

429. **Карта учбова універсальна** : пат. 1616 Україна : 7G09B29/00 / В. Ю. Биков, С. В. Сухомлинський, А. О. Стороженко. – № 2002043190 ; заявл. 18.04.02 ; опубл. 15.01.03, Бюл. № 1. – 2 с.
430. **Касетний учбовий посібник (варіанти)** : пат. 1841 Україна : 7B42D15/00 / В. Ю. Биков, Ю. О. Жук, С. В. Сухомлинський, А. О. Стороженко. – № 2002043187 ; заявл. 18.04.02 ; опубл. 16.06.03, Бюл. № 6. – 3 с. : мал.
431. **Комбінований пристрій для демонстрації законів механіки** : пат. 1617 Україна : 7G09B23/08 / В. Ю. Биков, Ю. О. Жук, С. В. Сухомлинський, А. О. Стороженко. – № 2002043191 ; заявл. 18.04.02 ; опубл. 15.01.03, Бюл. № 1. – 3 с. : мал.
432. **Модель магнітного поля землі** : пат. 1615 Україна : 7G09B23/18 / В. Ю. Биков, Ю. О. Жук, С. В. Сухомлинський, А. О. Стороженко. – № 2002043189 ; заявл. 18.04.02 ; опубл. 15.01.03, Бюл. № 1. – 2 с. : мал.

433. Стенд для вивчення властивостей електричних ланцюгів : пат. 1842 Україна : 7G09B23/18 / В. Ю. Биков, Ю. О. Жук, С. В. Сухомлинський, А. О. Стороженко. – № 2002043188 ; заявл. 18.04.02 ; опубл. 16.06.03, Бюл. № 6. – 2 с.

7. Наукове редагування

7.1. В. Ю. Биков – редактор монографій, навчальних і методичних посібників, збірників наукових праць

434. **Проблемы использования экономико-математических методов и вычислительной техники в управлении народным образованием** : сб. науч. тр. / Таджик. науч.-исслед. ин-т пед. наук ; науч. ред.: В. Е. Быков, О. Б. Каримова. – Душанбе : [б. и.], 1982. – 55 с.
435. **Пакет педагогических программ по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»**: И88–Ш : метод. рекомендации / Гос. ком. СССР по нар. образованию, Науч.-исследоват. ин-т содерж. и методов обучения АПН СССР, Гл. вычисл. центр Минпроса УССР ; [сост.: А. А. Кузнецов, Я. Э. Гольц, А. Л. Додонов и др. ; науч. рук., науч. ред.: В. М. Монахов, В. Е. Быков]. – М. ; Киев : [б. и.], 1988. – 118 с. : рис. – Библиогр.: с. 115.
436. **Пакет педагогических программ по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»**: И88–Ш : метод. указания по проведению практ. работ (для преподавателя) / Гос. ком. СССР по нар. образованию, Науч.-исследоват. ин-т содерж. и методов обучения АПН СССР, Гл. вычисл. центр Минобразования УССР ; [сост.: А. А. Кузнецов, Я. Э. Гольц, А. Л. Додонов и др. ; науч. рук., науч. ред.: В. М. Монахов, В. Е. Быков]. – М. ; Киев : [б. и.], 1988. – 221 с. : рис. – Библиогр.: с. 219–220.
437. **Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»**: И89–Ш2 (Ямаха MSX–2) : метод. указания по проведению практ. работ (для преподавателя) / Гос. ком. СССР по нар. образованию, Гл. вычисл. центр Минобразования УССР, Науч.-исследоват. ин-т содерж. и методов обучения АПН СССР ; [сост.: А. Д. Безгин, А. Н. Добрин, Ю. Б. Зильберман и др. ; науч. ред. В. Е. Быков, В. М. Монахов]. – Киев ; М. : [б. и.], 1989. – 199 с. : рис. – Библиогр.: с. 197–199.
438. **Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»**: И90 Поиск (УИК) : инструктивно-метод. (раздаточ.) материалы по проведению практ. работ (для учащихся) / Гл. вычисл. центр Минобразования УССР, КПО «Электронмаш» ; [сост.: А. Д. Безгин, А. Н. Добрин, Ю. Б. Зильберман и др. ; науч. рук. В. Е. Быков, А. Е. Пилипчук]. – Киев : [б. и.], 1990. – 78, [1] с. : рис. – Библиогр.: с. 77–79.
439. **Всеукраїнська науково-практична конференція з проблем роботи середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладів нового типу, 2–4 лют. 1994 р.** : тези доп. та виступів / АПН України, Ін-т систем. дослідж. освіти України, Фонд-Центр «Evoluta» ; редкол.: О. Г. Мороз, М. Д. Ярмаченко ... В. Ю. Биков [та ін.]. – Київ : ІСДО, 1994.
Вип. 1. – 310, [1] с. : рис.
Вип. 2. – 302 с.
440. **Гуржій, А. М.** Основи проектування та реалізації інтерфейсу користувача для діалогових систем : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. М. Гуржій, В. І. Отенко ; за ред. В. Ю. Бикова і О. М. Довгялло ; Ін-т систем. дослідж. освіти. – Київ : ВІПОЛ, 1994. – 115 с. : рис.

- 441. Козлакова, Г. О.** Інформатика для студентів, які вивчають англійську мову : навч. посіб. для студентів / Г. О. Козлакова, Н. М. Лисиця, О. В. Милов ; за ред. В. Ю. Бикова ; Ін-т систем. дослідж. освіти України, Харків. інж.-екон. ін-т. – Київ : [б. в.], 1994. – 167 с.
- 442. Психолого-педагогічні проблеми професійної освіти :** наук.-метод. зб. / Ін-т систем. досліджень освіти, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України ; [редкол.: В. Ю. Биков, В. П. Головінов, А. М. Гуржій та ін.]. – Київ : [б. в.], 1994. – 382 с.
- 443. Нові технології навчання :** наук.-метод. зб. / М-во освіти України, Ін-т систем. досліджень освіти ; [редкол.: В. Ю. Биков (голов. ред.), А. М. Гуржій, К. М. Левківський та ін.]. – Київ : ІСДО, 1995.
Вип. 13. – 242, [1] с.
Вип. 14. – 211 с.
- 444. Відкриття геометрії через комп'ютерні експерименти в пакеті DG :** посіб. для викладачів математики / С. А. Раков, В. П. Горох, К. О. Осенков [та ін.] ; за ред. С. А. Ракова, В. Ю. Бикова ; АПН України, Ін-т засобів навчання, Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : Вікторія, 2002. – 134 с.
- 445. Руденко, В. Д.** Курс інформатики : навч.-метод. посіб. Ч. 1. Комп'ютер та його програмне забезпечення / В. Д. Руденко, О. М. Макарчук, М. О. Патланжоглу ; за ред. В. М. Мадзігона, В. Ю. Бикова. – Київ : Фенікс, 2002. – 370 с.
- 446. Руденко, В. Д.** Курс інформатики. 8–11 : навч. посіб. (Ч. 2). Основи алгоритмізації та програмування / Руденко В. Д. ; за ред. В. М. Мадзігона, В. Ю. Бикова. – Київ : Фенікс, 2002. – 199 с. : рис.
- 447. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами :** тези доп. Четвертої міжнар. наук.-практ. конф. / Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна», Ін-т вищ. освіти АПН України, Всеукр. громад. соц.-політ. об'єднання «Нац. Асамблея інвалідів України» ; [програм. ком.: Таланчук П. М. (голова), Андрущенко В. П., Биков В. Ю. та ін.]. – Київ : Ун-т «Україна», 2003. – 348, [4] с. – Бібліогр. у кінці ст.
- 448. Демонстраційний експеримент з фізики :** навч. посіб. / [Шут М. І., Биков В. Ю., Кучменко О. М. та ін.] ; (за ред. Шута М. І. та Бикова В. Ю.) ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 233 с. : рис. – Бібліогр.: с. 232–233.
- 449. Комп'ютерно-інформаційні і комунікаційні технології у навчальному процесі середньої та вищої школи :** Міжнар. наук.-практ. конф., 15–17 трав. 2003 р., м. Косів, Івано-Франків. обл., Україна : тези доп. / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т засобів навчання АПН України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича [та ін.; програм. ком. конф.: Яковлев Микола Іванович, Жалдак Мирослав Іванович, Биков Валерій Юхимович та ін.]. – Косів : [б. в., 2003]. – 144, [1] с. – Бібліогр. у кінці ст.
- 450. Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору :** [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України ; [за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука]. – Київ : Атіка, 2004. – 240 с. : рис., табл. – (Діти України). – Бібліогр. в кінці ст.
- 451. Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології :** зб. ст. до Міжнар. наук.-практ. конф. : [до 90-річчя заснування МДУ] / АПН України, Ін-т засобів та інформ. технологій навчання, Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ; наук. ред.: В. Д. Будаєв, О. М. Пехота, В. Ю. Биков, В. В. Олійник]. – Миколаїв : Ліон, 2004. – 273, [1] с.

- 452. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології** : колектив. монографія / [авт. кол.: Биков В. Ю., Гриценчук О. О., Жук Ю. О. та ін.; наук. ред.: Биков В. Ю., Овчарук О. В.] / АПН України, Ін-т засобів навчання. – Київ : Атіка, 2005. – 250, [1] с. – Бібліогр. в кінці підрозд.
- 453. Інформаційні технології і засоби навчання** : [зб. наук. пр.] / Ін-т засобів навчання АПН України; [редкол.: Биков В. Ю., Бібік Н. М., Величко С. П. та ін.]. – Київ : Атіка, 2005. – 268, [1] с. – (Діти України). – Бібліогр. у кінці ст.
- 454. Дистанційний навчальний процес** : навч. посіб. / Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г., Молодих Г. С., Твердохлебова Н. Є.; за ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренко. – Київ : Міленіум, 2005. – 292 с.
- 455. Руденко, В. Д.** Базовий курс інформатики : [навч. посіб.]. Кн. 1. Основи інформатики / В. Д. Руденко, О. М. Макарчук, М. О. Патланжоглу; за заг. ред. В. Ю. Бикова. – Київ : ВНУ, 2005. – 318 с. : рис.
- 456. Антонов, В. М.** Практика та методика використання ОС Windows XP у навчальному процесі : навч.-метод. посіб. / В. М. Антонов; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.]; АПН України, Ін-т засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2006. – 127 с : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики; [вип.] 4).
- 457. Мацьоха, О. М.** Технологія створення та підтримки шкільного веб-сайту : навч.-метод. посіб. / О. М. Мацьоха; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.]; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2006. – 127 с. : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики; [вип.] 6).
- 458. Руденко, В. Д.** Базовий курс інформатики : [навч. посіб.]. Кн. 2. Інформаційні технології / В. Д. Руденко, О. М. Макарчук, М. О. Патланжоглу; за заг. ред. В. Ю. Бикова. – Київ : ВНУ, 2006. – 368 с. : іл.
- 459. Шакотько, В. В.** Комп'ютер у початковій школі : навч.-метод. посіб. / В. В. Шакотько; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.]; АПН України, Ін-т засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2006. – 127 с. : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики; [вип.] 5). – Бібліогр.: с. 122–126.
- 460. Злобін, Г. Г.** Апаратні засоби ПК : енциклопед. вид. : навч.-метод. посіб. / Г. Г. Злобін; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.]; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2007. – 127 с. : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики; [вип.] 1).
- 461. Іштукін, В. В.** Ефективне використання локальної мережі в навчальному процесі : навч.-метод. посіб. / В. В. Іштукін; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.]; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2007. – 127 с. : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики; [вип.] 5). – Бібліогр.: с. 126.
- 462. Кухаренко, В. М.** Дистанційне навчання : енциклопед. вид. : навч.-метод. посіб. / В. М. Кухаренко; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.]; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2007. – 127 с. : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики; [вип.] 2).
- 463. Лисенко, Т. І.** Поглиблене вивчення програмування в школі : навч.-метод. посіб. / Лисенко Т. І.; [ред. рада: Биков В. Ю., Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.]; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2007. – 127 с. – (Бібліотека вчителя інформатики; [вип.] 6). – Бібліогр.: с. 124–126.
- 464. Морзе, Н. В.** Бази даних у навчальному процесі : навч.-метод. посіб. / Н. В. Морзе; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.]; АПН України, Ін-т

інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2007. – 119 с. – (Бібліотека вчителя інформатики ; [вип.] 4).

- 465. Співаковський, О. В.** Алгоритмізація та програмування : енциклопед. вид : навч.-метод. посіб. / О. В. Співаковський ; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.] ; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2007. – 127 с : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики ; [вип.] 3).
- 466. Формування інформаційного освітнього простору в процесі модернізації середньої загальної освіти: світові тенденції :** колект. монографія / [кол. авт.: Биков В. Ю., Гриценчук О. О., Іванова С. М. та ін. ; наук. ред.: Биков В. Ю., Овчарук О. В.] ; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Пед. думка, 2007. – 290 с. – Бібліогр. у кінці підрозд.
- 467. Гуржій, А. М.** Рекомендації до розв'язування задач Міжнародних і Всеукраїнських олімпіад серед учнів : навч.-метод. посіб. / А. М. Гуржій, В. В. Бондаренко ; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.] ; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2008. – 119 с. : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики ; [вип.] 4).
- 468. Енциклопедія освіти /** АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень ; [чл. редкол.: І. Д. Бех, Н. М. Бібік, В. Ю. Биков та ін.]. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1036, [2] с.
- 469. Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням Інтернет-технологій :** монографія / В. Ю. Биков, Ю. М. Богачков, Ю. О. Жук ; [за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука] ; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Пед. думка, 2008. – 127 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 91–97.
- 470. Морзе, Н. В.** Прикладне програмне забезпечення : енциклопед. вид. : навч.-метод. посіб. / Морзе Н. В., Макарчук О. М., Патланжоглу М. А. ; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.] ; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2008. – 127 с. : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики ; [вип.] 6).
- 471. Технологія розробки дистанційного курсу :** [навч. посіб.] / Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г. та ін. ; за ред. Бикова В. Ю. та Кухаренка В. М. ; АПН України, ННВК Акад. дистанц. освіти, Ун-т Лондон Метрополітан, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Міленіум, 2008. – 323 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 317–323.
- 472. Шакоцько, В. В.** Методика використання ІКТ у початковій школі : навч.-метод. посіб. / Шакоцько В. В. ; [ред. рада: Биков В. Ю. (голова), Бурда М. І., Бутник В. Г. та ін.] ; АПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2008. – 127 с. : рис. – (Бібліотека вчителя інформатики ; [вип.] 1). – Бібліогр.: с. 119–125.
- 473. Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи :** зб. наук. пр. Вип. 2, ч. 1 / М-во України з питань надзв. ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобил. катастрофи, АПН України, Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Ін-т проф.-техн. освіти АПН України ; [редкол.: Козяр М. М. (голова), Зязюн І. А. ... Биков В. Ю. та ін.]. – Львів : ЛДУ БЖД, 2009. – 269 с. : рис., табл. – Бібліогр. у кінці ст.
- 474. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України :** колект. монографія / [Лапінський В. В., Пилипчук А. Ю., Шишкіна М. П. та ін. ; за наук. ред. В. Ю. Бикова] ; НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Пед. думка, 2010. – 159 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 150–159.

- 475. Освіта в інформаційному суспільстві: до 25-річчя шкільної інформатики :** матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 13–14 трав. 2010 р. / Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка ; [редкол.: Огнев'юк В. О., Хоружа Л. Л., Биков В. Ю., Спірін О. М.]. – Київ : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2010. – 152 с.
- 476. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України :** метод. рек. / [авт. кол.: Биков В. Ю., Білоус О. В., Богачков Ю. М. та ін. ; за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук]. – Київ : Атіка, 2010. – 86, [1] с. : табл. – Бібліогр.: с. 87.
- 477. Руденко, В. Д.** Бази даних в інформаційних системах : навч. посіб. для студ. пед. ун-тів / В. Д. Руденко ; за ред. В. Ю. Бикова. – Київ : Фенікс, 2010. – 235 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 235.
- 478. Білоусова, Л.** Інтернет-ресурси для освіти / Людмила Білоусова ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Шкільний світ, 2011. – 125, [1] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу». Природничо-математичний напрям).
- 479. Габрусєв, В.** Дистанційне навчання – це просто! / Валерій Габрусєв ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Шкільний світ, 2011. – 83, [2] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу». Природничо-математичний напрям).
- 480. Громко, Г.** Програмуємо в Скретч: ігри, анімація, діалоги / Григорій Громко, Галина Проценко ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Шкільний світ, 2011. – 109, [1] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу». Природничо-математичний напрям).
- 481. Лапінський, В.** Мультимедійна дошка / Віталій Лапінський, Любов Карташова ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Шкільний світ, 2011. – 123, [1] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу». Природничо-математичний напрям).
- 482. Сокол І.** Технологія Веб 2.0. : сайти, блоги, фотосервіси, карти знань / Ірина Сокол ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Шкільний світ, 2011. – 125, [2] с. : рис. – (Бібліотека «Шкільного світу»). – Бібліогр.: с. 127.
- 483. Габрусєв, В.** ОС LINUX : навч. практикум / Валерій Габрусєв ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Ред. газ. природн.-мат. циклу, 2012. – 113, [2] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
- 484. Електронні бібліотечні інформаційні системи наукових і навчальних закладів :** колект. монографія / [Спірін О. М., Іванова С. М., Новицький О. В. та ін. ; наук. ред.: Биков В. Ю., Спірін О. М.]; НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : Пед. думка, 2012. – 175 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 144–160.
- 485. Жалдак, М.** Математичний аналіз з елементами інформаційних технологій : навч. посіб. / Мирослав Жалдак, Геннадій Михалін, Станіслав Деканов ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Ред. газ. природн.-мат. циклу, 2012. – 124 с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу»). – Бібліогр.: с. 123–124.
- 486. Інформаційні та комунікаційні технології навчання в системі загальної середньої освіти зарубіжних країн :** навч.-метод. посіб. / [Гриценчук О. О., Коневщинська О. Е., Кравчина О. Є. та ін. ; заг. ред.: Биков В. Ю., Овчарук О. В.]. – Київ : Пед. думка, 2012. – 143 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 142–143.

- 487. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи** : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., 12–14 листоп. 2012 р. : [у 2 ч]. Ч. 1 / НАПН України, Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін. ; редкол.: Козяр М. М., Зязюн І. А. ... Биков В. Ю. та ін.]. – Київ ; Львів : ЛДУ БЖД, 2012. – 345 с. – Бібліогр. у кінці ст.
- 488. Кривуца, В.** Основи інфокомунікацій : програма та практикум / Володимир Кривуца, Любов Беркман, Віталій Лапінський ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Ред. газ. природн.-мат. циклу, 2012. – 118, [1] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
- 489. Педагогічна і психологічна науки в Україні** : [зб. наук. пр. : в 5 т.]. Т. 3. Загальна середня освіта / НАПН України ; [редкол.: Ляшенко О. І., Савченко О. Я. ... Биков В. Ю. та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2012. – 429, [1] с. – До 20-річчя НАПН України.
- 490. Руденко, В.** Сучасні підходи до вивчення інформатики : метод. рек. для вчителя / Віктор Руденко, Наталія Самойленко, Лариса Семко ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Шкільний світ, 2012. – 124, [1] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
- 491. Франчук, В.** Захист інформаційних ресурсів / Василь Франчук ; [ред. рада: М. Жалдак, В. Биков, Н. Вовковінська та ін.]. – Київ : Ред. газ. природн.-мат. циклу, 2012. – 107, [2] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу»). – Бібліогр.: с. 109.
- 492. Бублик, В.** Створюємо проекти мовою Delphi : практикум / Віталій Бублик ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Ред. газ. природн.-мат. циклу, 2013. – 127 с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
- 493. Вовковінська, Н.** Вивчаємо EXCEL / Наталія Вовковінська ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Ред. газ. природн.-мат. циклу, 2013. – 127 с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
- 494. Інформатика за новою програмою. 5 клас** : практ. порадник учителю / Віталій Лапінський, Любов Карташова, Віктор Руденко, Наталія Вовковінська ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Ред. газ. природн.-мат. циклу, 2013. – 125, [1] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
- 495. Руденко, В.** Основи операційних систем / Віктор Руденко, Віталій Лапінський, Олександр Жугастров ; [ред. рада: В. Биков, Н. Вовковінська, М. Мосієнко та ін.]. – Київ : Ред. газ. природн.-мат. циклу, 2013. – 126, [1] с. : рис., табл. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
- 496. Цідило, І. М.** Нечітке моделювання педагогічних явищ : монографія / І. М. Цідило ; [за наук. ред. В. Ю. Бикова]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. – 263 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 243–256.
- 497. Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених «Наукова молодь-2013»** [Електронний ресурс] / за заг. ред. проф. Бикова В. Ю. та Спіріна О. М. – Електрон. текст. дані. – Київ: ПТЗН НАПН України, 2014. – 190 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 20.05.16.
- 498. Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених «Наукова молодь-2014»** [Електронний ресурс] / за заг. ред. проф. Бикова В. Ю. та Спіріна О. М. – Електрон. текст. дані. – Київ : ПТЗН НАПН України, 2014. – 168 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 20.05.16.

- 499. Науково-організаційні засади проектування мережі електронних бібліотек установ НАПН України** : колективна монографія / [Спірін О. М., Яцишин А. В., Іванова С. М. та ін.] ; за наук. ред. проф. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна ; Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України. – Київ : Атіка, 2014. – 183 с.
- 500. Оцінювання інформаційно-комунікаційної компетентності учнів та педагогів в умовах євроінтеграційних процесів** : посібник / НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання ; [Гриценчук О. О., Іванюк І. В., Кравчина О. Є. та ін. ; заг. ред. В. Ю. Бикова, О. В. Овчарука]. – Київ : Пед. думка, 2017. – 158 с. : табл., рис.
- 501. Руденко В.** Алгоритмізація і програмування : навч. посіб. / В. Д. Руденко ; за заг. ред. акад. НАПН України, д-ра техн. наук. В. Ю. Бикова. – Харків : Ранок , 2017. – 128 с.
- 502. Адаптивні технології управління навчанням АТЛ – 2019** : матеріали п'ятої міжнар. конференції, (Одеса, 23-25 жовт. 2019 р.) / редкол.: О. Я. Чебикін, М. І. Жалдак, В. Ю. Биков [та ін]. – Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2019. – 179 с.
- 503. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів в умовах хмаро орієнтованого навчального середовища** : метод. посіб. / О. О. Гриценчук, І. В. Іванюк, О. Є. Кравчина, М. П. Лещенко, І. Д. Малицька, О. В. Овчарук, Н. В. Сороко ; за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. В. Овчарук ; НАПН України, Ін-т інформ. технол. і засобів навч. – Київ : Літера ЛТД, 2019. – 128 с. – Видання доступно також в інтернеті: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717978>.
- 504. Розвиток теоретичних основ інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України** / [В. Ю. Биков, О. Ю. Буров, А. М. Гуржій та ін. ; наук. редкол.: В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий] ; Нац. акад. пед. наук України. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – 213 с.
- 505. Цифрова трансформація відкритих освітніх середовищ** : колективна монографія / [колектив авторів]; за ред. В.Ю. Бикова, О. П. Пінчук. – Київ : Ямчинський О. В., 2019. – 186 с. – Присвячено 20-річчю заснування Ін-ту інформ. технологій і засобів навчання НАПН України. – Видання доступно також в інтернеті: <https://lib.iitta.gov.ua/720740/2/Колективна%20монографія%2020%20років%20ІТЗН.pdf>
- 506. Цифрова трансформація освіти і науки: теорія і практика** : зб. наук. пр. / за ред. В. Ю. Бикова, А. В. Яцишин. – Київ : Ямчинський О.В., 2019. – 123 с. – Присвячено 20-річчю заснування Ін-ту інформ. технологій і засобів навчання НАПН України (1999-2019). – Видання доступно також в інтернеті: <https://lib.iitta.gov.ua/718758/2/193бiрник%20наук%20праць%2020%20років%20ІТЗН.pdf>.

7.2. В. Ю. Биков – член редакційної колегії фахових видань з педагогіки

- 507. Вісник Академії дистанційної освіти** : наук.-практ. журн. / редкол.: В. І. Луговий (голов. ред.), В. Ю. Биков (заст. голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Міленіум, 2003–2005. – № 1. – Член редкол. з 2003 по 2005 р.
- 508. Інформаційні технології в освіті** : [зб. наук. пр.] / Херсон. держ. ун-т, НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання ; [редкол.: Співаковський Олександр Володимирович (голов. ред.), Андрієвський Борис Макійович, Биков

Валерій Юхимович та ін.]. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2010–2020. – Член редкол. з 2010 р.

- 509. Інформаційні технології і засоби навчання** [Електронний ресурс] : електрон. наук. фах. вид. / НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти ; голов. ред. Биков Валерій Юхимович. – Електрон. журн. – 2006, грудень – . – Київ, 2006–2020. – Виходить 6 разів на рік. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt>. – Голов. редактор з 2006 р.
- 510. Комп'ютер у школі та сім'ї** : наук.-метод. журн. / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України, редакція журн. ; голов. ред. Лапінський В. В.; редкол.: Биков В. Ю., Головка М. В., Григор'єв С. Г. [та ін.]. – 1998, лютий – . – Київ : ФО-П Жугастрова С. В., 2000–2020. – Виходить 8 разів на рік. – Член редкол. з 2000 р.
- 511. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського** : зб. наук. пр. Серія «Педагогічні науки» / Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Будак В. Д. (голова) ... Биков В. Ю. та ін.]. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2013–2020. – Член редкол. серії з 2013 р. по трав. 2018 р.
- 512. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова** : [зб. наук. пр.]. Серія 2, Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; редкол.: М. І. Бурда, В. Ю. Биков, М. І. Жалдак (голов. ред.) та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010–2014. – Член редкол. з 2010 р.
- 513. Наукові записки**. Серія: Педагогічні науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка ; [редкол. вип.: Биков В. Ю., Величко С. П., Вовкотруб В. П. та ін.]. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2007–2008. – Член редкол. у 2007–2011 р.
- 514. Педагогіка і психологія**. Вісник НАПН України : наук.-теорет. та інформ. вісн. / засн.: НАПН України, держ. вид-во «Педагогічна преса»; редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко ... В. Ю. Биков [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. преса, 2003–2019. – Виходив 4 рази на рік. – Член редкол. з 2003 р. по 2019 р.
- 515. Післядипломна освіта в Україні** : міжгалуз. наук.-освіт. журн. / видавець Ун-т менеджменту освіти НАПН України ; редкол.: І. М. Андрощук, В. П. Андрущенко, В. Биков [та ін.]. – 2001– . – Київ : Дорадо-Друк, 2001–2020. – Виходить двічі на рік. – Член редкол. з 2001 р.
- 516. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти** : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т»; за ред. Л. Л. Товажнянського, О. Г. Романовського ; [редкол.: В. Г. Кремень, Л. Л. Товажнянський ... В. Ю. Биков та ін.]. – Харків : НТУ «ХП», 2003–2014. – Член редкол. з 2003 р.
- 517. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми** : зб. наук. пр. / НАПН України, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання [та ін.]. – Вінниця, 2003–2020. – Асоц. ред.
- 518. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія** : щокв. наук.-практ. журн. / засн.: Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Укр. інж.-пед. акад. ; голов. ред. Романовський О. Г. ; координац. рада: Сокол Є. І., Товажнянський Л. Л. ...

Биков В. Ю. [та ін.]. – 2000 – . – Харків : НТУ «ХП», 2002–2019. – Виходить щокв. – Член координац. ради з 2002 р.

- 519. Управління проектами та розвиток виробництва** : зб. наук. пр. / Укр. асоц. упр. проектами, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля, Ун-т економіки та права «Крок» ; [редкол.: І. А. Бабаєв, І. Р. Бузько, В. Ю. Биков та ін.]. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. Володимира Даля, 2000–2008. – Член редкол. з 2000 по 2008 р.

РОЗДІЛ II
НАУКОВА ШКОЛА ВЧЕНОГО

Доктори наук

- 520. Петухова, Л. Є.** Теоретико-методичні засади формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів початкових класів : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти» / Петухова Любов Євгенівна ; [наук. керівник Биков Валерій Юхимович ; Херсон. держ. ун-т]. – Одеса : [б. в.], 2009. – 41 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 32–37.
- 521. Піндера, М.** Теоретичні та методичні засади підготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів середньої ланки для металургійної промисловості : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Проф. педагогіка» / Михайло Піндера ; [наук. консультанти: Биков Валерій Юхимович, Горішовський Володимир ; Центр інформатики та екон. дослідж. в металургії (м. Катовіце, Польща), Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України]. – Київ : [б. в.], 1997. – 61 с. – Бібліогр.: с. 46–60.
- 522. Шишкіна, М. П.** Теоретико-методичні засади формування і розвитку хмаро орієнтованого освітньо-наукового середовища вищого навчального закладу : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.10 / Шишкіна Марія Павлівна ; [наук. консультант Биков Валерій Юхимович] ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. - Київ, 2016. - 40 с. : рис. <https://lib.iitta.gov.ua/166264>

Кандидати наук

- 523. Дивак, В. В.** Розвиток економічної компетентності директорів загальноосвітніх навчальних закладів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти» / Дивак Володимир Валерійович ; [наук. керівник Биков Валерій Юхимович ; Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України]. – Київ : [б. в.], 2010. – 20 с. : рис. – Бібліогр.: с. 16–17.
- 524. Кривонос, О. М.** Формування інформаційно-комунікаційних компетентностей майбутніх учителів інформатики в процесі навчання програмування : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.02 «Теорія та методика навчання (інформатика)» / Кривонос Олександр Миколайович ; [наук. керівник Биков Валерій Юхимович ; Ін-т інформ. технологій і засобів навчання] ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ : [б. в.], 2013. – 20 с. – Бібліогр.: с. 15–17.
- 525. Сороко, Н. В.** Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів філологічної спеціальності в умовах комп'ютерно орієнтованого середовища : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.10 «Інформ.-комунікац. технології в освіті» / Сороко Наталія Володимирівна ; [наук. керівник Биков Валерій Юхимович] ; НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2012. – 20 с. : рис. – Бібліогр.: с. 16–18.
- 526. Терент'єва, А. В.** Розвиток автоматизованого управління матеріально-технічним забезпеченням формувань державної служби медицини катастроф України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : [спец.] 25.00.02 «Механізми держ. управління» / Терент'єва Анна Валеріївна ; [наук. керівник Биков Валерій Юхимович] ; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ : [б. в.], 2003. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–17.

- 527. Ткаченко, І. А.** Методичні основи застосування системи засобів навчання з астрономії у підготовці майбутніх учителів фізики і астрономії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.02 «Теорія і методика навчання фізики» / Ткаченко Ігор Анатолійович ; [наук. керівник Биков Валерій Юхимович ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини]. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 21 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 17–19.
- 528. Цегольник, П. А.** Формування професійної моделі фахівця в сфері управління : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : [спец.] 25.00.03 «Організація та управління в держ. установах» / Цегольник Петро Анатолійович ; [наук. керівники: Бідняк Михайло Нестерович, Биков Валерій Юхимович ; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ : [б. в.], 1997. – 17 с. – Бібліогр.: с. 16.
- 529. Дем'яненко, В. Б.** Методика організації фізико-математичної дослідницької діяльності учнів Малої академії наук України з використанням мережних електронних майданчиків: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (інформатика) / Дем'яненко Валентина Борисівна ; [наук. керівник Биков Валерій Юхимович], Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2015. – 22 с.
- 530. Журавльов А. В.** Методика визначення ефективності дистанційного навчання при підвищенні кваліфікації державних службовців. автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : [спец.] 25.00.03 – державна служба / Журавльов Андрій Володимирович ; [наук. керівник Биков Валерій Юхимович] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ : [б. в.], 2016. – 20 с.
- 531. Петренко, С. В.** Система Delphi як засіб формування ІКТ-компетентностей майбутнього вчителя інформатики початкової школи у навчанні візуального програмування : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.10 «Інформ.-комунікац. технології в освіті» / Петренко Сергій Вікторович ; [наук. керівник Биков Валерій Юхимович] ; НАПН України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. – Київ : [б. в.], 2016. – 22 с.

Підготовлені до захисту дисертації

- Верхоланцев Г. О. Педагогічні умови організації комп'ютерно орієнтованого навчального середовища в системі військової гуманітарної освіти.
- Горох В. П. Теоретико-методичні засади формування дослідницьких умінь учнів основної школи у процесі вивчення геометрії з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
- Довгопола Ю. В. Інформаційно-аналітичні системи підтримки прийняття рішень в системі державного управління.
- Іваницький І. П. Реалізація міжпредметних зв'язків інформатики та спеціальних дисциплін при підготовці молодших спеціалістів.
- Молодих Г. С. Методика комбінації організаційних форм роботи студентів в дистанційному курсі “Технології веб-дизайну”.
- Сереветний В. А. Організація дистанційного навчання державних службовців у регіональних центрах підвищення кваліфікації державних службовців.
- Білоус О. В. Стандартизація майбутніх інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх учителів основної школи у країнах Європейського союзу.
- Іванькова Н. А. Теоретичні та методичні основи проектування хмаро орієнтованого середовища навчання медичної інформатики майбутніх лікарів.

РОЗДІЛ III
ЛІТЕРАТУРА ПРО НАУКОВУ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНУ
ДІЯЛЬНІСТЬ В. Ю. БИКОВА

1968

- 532. Герасименко, Д.** По золоте руно : [про Валерія Бикова, п'ятикурсника Київ. політехн. ін-ту ф-ту автоматики й електроприладобудування та перші наук. пр.] / Д. Герасименко // Молода гвардія. – 1968. – 10 груд. (№ 241). – С. 2.

1970

- 533. Смертко, Ю.** Час жити, творити : [про В. Ю. Бикова, інженера з-ду «Радіоприлад» / Ю. Смертко // Будівник комунізму. – 1970. – 6 листоп. (№ 44). – С. 2.

1971

- 534. Нілов, В.** Раціоналізатори / В. Нілов // Будівник комунізму. – 1971. – 28 трав. (№ 21). – С. 2.

Про внесок Валерія Бикова в раціоналізаторську роботу по введенню нових технологічних процесів на заводі «Радіоприлад».

1973

- 535. Ефективна розробка** // Будівник комунізму. – 1973. – 19 січ. (№ 3). – С. 1.

Про розробку «Фазочутливий вольтметр», яка висунута на здобуття премії Ленінського комсомолу, головним конструктором якої є В. Ю. Биков.

1999

- 536. Мостова, Т.** Регіони мають знати, над чим працює Академія : [про засід. Президії АПН України] / Таїса Мостова // Освіта України. – 1999. – 21 лип. (№ 29). – С. 2 : фотогр.

Про затвердження Президією АПН України В. Ю. Бикова директором-організатором Інституту засобів навчання АПН України.

2000

- 537. Биков Валерій Юхимович** : [біогр. довідка] // Хто є хто в Україні / Київ. наук. т-во ім. Петра Могили ; [уклад. та ред. видання: Юрій Марченко, Олександр Телемко]. – Київ : К.І.С., 2000. – С. 32. – Назва на обкл.: Хто є хто в Україні, 2000. Політики. Парламентарі. Урядовці. Судді. Дипломати. Підприємці. Науковці. Письменники. Митці. Журналісти. Спортсмени. 5000 біографій.

- 538. Звіт про роботу** Академії педагогічних наук України за 1999 рік / АПН України. – Київ : Видавн. центр Київ. держ. торг.-екон. ун-ту, 2000. – 191 с.

Про створення в структурі АПН України (постанова Кабінету Міністрів від 6 червня 1999 р. № 988) Інституту засобів навчання, який очолив доктор технічних наук, професор В. Ю. Биков. – С. 99.

- 539. Коваленко, О.** Комп'ютери мають іти до школи. Масово : [про Міжнар. наук.-практ. конф. «Комп'ютерне забезпечення навчального процесу в сільській школі»] / Ольга Коваленко // Освіта України. – 2000. – 31 трав. (№ 22). – С. 8.

Про виступ директора Інституту засобів навчання АПН України В. Ю. Бикова щодо питань, пов'язаних з комп'ютеризацією середньої школи й розробки сучасної концепції інформатизації освіти України.

2001

- 540. Звіт про роботу Академії педагогічних наук України за 2000 рік / АПН України ; [упоряд.: Вашуленко М. С., Полонська Т. К.]. – Київ : Видавн. центр Київ. нац. торг.-екон. ун-ту, 2001. – 221 с.
*Про участь В. Ю. Бикова у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту докторських та кандидатських дисертацій. – С. 93.
Відомості про опубліковану статтю В. Ю. Бикова. – С. 172.***
- 541. Ярмаченко, М.** Биков Валерій Юхимович : [біогр. довідка] / М. Ярмаченко // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. Ярмаченка М. Д. – Київ : Пед. думка, 2001. – С. 53.

2002

- 542. Биков Валерій Юхимович** : [біогр. довідка] // Академія педагогічних наук України : інформ. довідник / АПН України ; [за заг. ред. Вашуленка М. С.]. – Київ : Фенікс, 2002. – С. 242–243 : фот.
- 543. Биков Валерій Юхимович** : [біогр. довідка] // Імена України : біогр. щорічник, 2001 / Укр. акад. наук нац. прогресу, Ін-т гуманітар. досліджень ; редкол.: В. Г. Бар'яхтар, І. Д. Безгін, В. П. Буркат [та ін.]. – Київ : Фенікс, 2002. – С. 45–46 : фот.
- 544. [Биков Валерій Юхимович]** // Український педагогічний календар : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / [упоряд.: Л. О. Калмикова, Т. Ф. Баєва ; за заг. ред. В. П. Коцура]. – Київ, 2002. – С. 22.
- 545. Звіт про роботу Академії педагогічних наук України за 2001 рік / АПН України ; [упоряд.: Вашуленко М. С., Полонська Т. К.]. – Київ : [б. в.], 2002. – 255 с.
*Про дослідження (наук. керівник – В. Ю. Биков), в ході якого визначено дидактичні можливості програмних засобів у дистанційному навчанні педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти. – С. 50.
Про створення концепції інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів та комп'ютеризації сільських шкіл, серед авторів якої – В. Ю. Биков – С. 47.
Відомості про опубліковані праці В. Ю. Бикова. – С. 198, 201.***

2003

- 546. Жук, Ю. О.** Биков Валерій Юхимович : [біогр. довідка] / Ю. О. Жук // Енциклопедія Сучасної України / НАН України, Наук. т-во ім. Шевченка, Координац. бюро Енциклопедії Сучасної України НАН України. – Київ, 2003. – Т. 2 : Б–Біо. – С. 594–595 : фот.
- 547. [«Інформатика в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах Києва: досвід, проблеми»]** // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2003. – № 2. – С. 7–9 : фот.
*Про освітянські збори, що відбулись у Київському Палаці дітей та юнацтва 1 лютого 2003 р., які відкрили головний вчений секретар АПН України О. І. Ляшенко, директор Інституту засобів навчання АПН України В. Ю. Биков та інші. – С. 7.
На фот.: В. Ю. Биков та О. І. Ляшенко. – С. 7.*

2004

- 548. Биков Валерій Юхимович** : [біогр. довідка] // Кияни : біогр. словник / Укр. т-во істориків науки, Ін-т гуманітар. досліджень Укр. акад. наук ; редкол.: І. Д. Безгін, Ю. К. Дупленко, М. Г. Жулинський [та ін.]. – Київ : Фенікс, 2004. – С. 32–33 : фот.

- 549. Талалуєва, Н. О.** Биков Валерій Юхимович / Н. О. Талалуєва // Профтехосвіта України: ХХ століття : енциклопед. вид. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ : АртЕк, 2004. – С. 544 : фот.

2005

- 550. Валерій Юхимович Биков** : (до 60-річчя від дня народж.) : каталог вист. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Ніколюк Л. І. ; наук. ред. Букшина Т. Ф. ; ред. та відп. за вип. Пономаренко Л. О.]. – Київ : Атіка, 2005. – 64 с. : портр. – (Ювіляри АПН України ; вип. 23).

- 551. Валерію Юхимовичу Бикову – 60** / Відділення педагогіки і психології проф.-техн. освіти АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, редкол. журн. «Проф.-техн. освіта» // Проф.-техн. освіта. – 2005. – № 1. – С. 21.

- 552. Звіт про роботу** Академії педагогічних наук України за 2004 рік / АПН України ; [упоряд. Полонська Т. К. ; відп. за вип.: Савченко О. Я., Ляшенко О. І.]. – Київ : [б. в.], 2005. – 245 с.

Про результати дослідження теми «Теоретико-методологічні засади створення сучасних засобів навчання в системі професійно-технічної освіти», в ході якої В. Ю. Биковим обґрунтовано методико-технологічні засади використання сучасних засобів навчання у закладах профтехосвіти з урахуванням специфіки галузевого спрямування та особливостей формування і розвитку навчального середовища педагогічних систем. – С. 92.

2006

- 553. Звіт про роботу** Академії педагогічних наук України за 2005 рік / АПН України ; [упоряд. Полонська Т. К. ; відп. за вип.: Савченко О. Я., Ляшенко О. І.]. – Київ : [б. в.], 2006. – 292 с.

Про обґрунтування методичних засад використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання і глобальних комп'ютерних мереж у навчанні, розроблення структури і вимог до змістового наповнення та підтримки інформаційного освітнього ресурсу Інтернет в Україні (керівник – В. Ю. Биков). – С. 27.

Про виконання НДР «Теоретико-методологічні засади створення сучасних засобів навчання в системі професійно-технічної освіти» (наук. керівник В. Ю. Биков), в ході якої розроблено Концепцію створення засобів навчання нового покоління з природничо-математичних і технологічних дисциплін. – С. 71.

2007

- 554. Биков Валерій Юхимович** // Імена України, 2007 : біогр. енциклопед. словник / Ін-т гуманітар. дослідж. Укр. академії наук ; редкол.: В. Г. Бар'яхтар, І. Д. Безгін, С. П. Глух [та ін. ; уклад.: Л. Г. Андрієнко, С. А. Бакута, І. Д. Зосимович та ін.]. – Київ : Фенікс, 2007. – С. 43 : фот.

2008

- 555. Биков Валерій Юхимович** // Академія педагогічних наук України, 1992–2008 : інформ. довід. / [у підготовці довід. взяли участь: М. Б. Євтух, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко та ін.] ; АПН України. – Київ : Пед. думка, 2008. – С. 15.

2009

- 556. Звіт про роботу** Академії педагогічних наук України за 2008 рік / АПН України ; [відп. за вип.: Луговий В. І., Бурда М. І.]. – Київ : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 329 с.

*Про завершене дослідження «Моделювання відкритих систем професійної освіти» (наук. керівник – В. Ю. Биков), за результатами якого спроектовано моделі організаційних систем відкритої освіти, розглянуто особливості їх будови, проектування, реалізації і впровадження. – С. 62.
Відомості про публікації В. Ю. Бикова. – С. 266.*

557. Стариков І. М. Педагогіка и наука : [про монографію В. Ю. Бикова «Моделі організаційних систем відкритої освіти» / І. Стариков // Відкритий урок. Газета освітян Миколаївщини. – 2009. – 14 берез. (№ 13). – С. 4.

558. Про присудження Державних премій України в галузі науки і техніки 2009 року [Електронний ресурс] : указ Президента України від 30.11.2009 № 979/2009. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-prisudzhennja-derzhavnih-premii-ukrayini-v-galuzi-nauki--doc5335.html>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 20.05.16.

Про присудження державної премії В. Ю. Бикову.

2010

559. Валерій Юхимович Биков, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки за 2009 рік / Ред. рада, Редколегія, Ред. журн. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2010. – № 1. – 2-га с. обкл.

Привітання В. Ю. Бикову із присвоєнням звання лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки за 2009 рік за роботу «Система прогнозованого активного управління проектами та програмами соціально-економічного розвитку України в сферах освіти, науки і виробництва».

560. Величко, С. П. Кафедри фізики та методики її викладання КДПУ ім. В. Винниченка – 80 років : іст. нарис (1930–2010 рр.) / С. П. Величко, О. В. Слободяник ; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. – Кіровоград : Ексклюзив-Систем, 2010. – 108 с.

Про співпрацю В. Ю. Бикова з Кіровоградським державним педагогічним університетом імені Володимира Винниченка. – С. 42.

561. Долганова, Л. НАПН України і «Майкрософт Україна» продовжують співпрацю / Лілія Долганова // Пед. газета. – 2010. – Квіт. (№ 4). – С. 1 : фот.

Про робочу зустріч науковців НАПН України з представниками компанії «Майкрософт Україна», у якій взяв участь В. Ю. Биков.

На фот.: В. Ю. Биков серед учасників робочої групи (другий ліворуч).

562. Зензіна, Г. Наукові дослідження Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України / Ганна Зензіна // Освіта України. – 2010. – 23 квіт. (№ 30). – С. 4 : фот.

Про участь В. Ю. Бикова у звітній науковій конференції Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України та його виступ на пленарному засіданні, у якому представлено результати наукових досліджень інституту за 2009 рік і визначено завдання на 2010 рік.

На фот.: В. Ю. Биков під час виступу на трибуні.

563. Зензіна, Г. Освіта в інформаційному суспільстві / Ганна Зензіна // Пед. газета. – 2010. – Трав. (№ 5). – С. 5 : фот.

Про участь В. Ю. Бикова у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Освіта в інформаційному суспільстві: до 25-річчя шкільної інформатики» (13–14 травня 2010 р.), яка проходила на базі Київського університету імені Бориса Грінченка та

його виступ на пленарному засіданні з доповіддю «Проблеми і цілі інформатизації освіти України».

На фот.: Валерій Биков і Людмила Хоружа.

- 564. Зіньковський, Ю. Ф.** Управління проектами та програмами соціально-економічного розвитку України в сферах освіти, науки і виробництва / Юрій Зіньковський, Віктор Олійник // Проф.-техн. освіта. – 2010. – № 1. – С. 27–30 : фот.

Про присвоєння В. Ю. Бикову звання лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки за 2009 рік за роботу «Система прогнозованого активного управління проектами та програмами соціально-економічного розвитку України в сферах освіти, науки і виробництва», що виконана колективом науковців НАН та АПН України, Національним університетом будівництва і архітектури, Національним технічним університетом «Харківський політехнічний інститут».
Внесок В. Ю. Бикова в цю роботу є основоположним.

На фот.: Президент України Віктор Ющенко вручає нагороду В. Ю. Бикову (21 грудня 2009 р.). – С. 30.

- 565. Наші ювіляри** // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2010. – № 1. – С. 112 : фот.

Привітання В. Ю. Бикову, директору Інституту інформаційних технологій і засобів навчання з нагоди ювілею від дня народження.

- 566. Україна наукова = Science in Ukraine :** довідк.-імідж. вид. Т. 2. Національна академія педагогічних наук України / [авт.-упоряд. Болгов В. В.]. – Київ : Укр. акад. геральдики, товар. знаку та логотипу, 2010. – 159 с. : фот.

Биков Валерій Юхимович, член Президії НАПН України : [коротка біограф. довідка]. – С. 9.

Про Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, у складі якого – член-кореспондент НАПН України В. Ю. Биков. – С. 21.

Про В. Ю. Бикова, директора Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, члена-кореспондента НАПН України. – С. 37 : фот.

- 567. Фізичні кафедри (1978–2010 роки)** // Фізико-математичному факультету – вісімдесят: витоки, становлення, сьогодення, перспективи / [кол. авт.: Авраменко О. В., Алексеева С. І., Віденко Є. І. та ін. ; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка]. – Кіровоград : КОД, 2010. – С. 61–71.

Про співпрацю В. Ю. Бикова з Кіровоградським державним педагогічним університетом імені Володимира Винниченка, зокрема надання ним консультативної допомоги в організації та вдосконаленні тематики науково-практичної конференції «Засоби і технології сучасного навчального середовища» та в науково-дослідній діяльності Наукового центру розробки засобів навчання. – С. 66.

- 568. Чернишова, Є.** На шляху модернізації післядипломної педагогічної освіти : [діяльність наук.-метод. комплексу «Консорціум закладів післядипломної освіти»] / Євгенія Чернишова // Освіта України. – 2010. – 16 лип. (№ 53/54). – С. 6–7 : фот.

На фот.: ректор Університету менеджменту освіти Віктор Олійник і директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, член Ради «Консорціуму закладів післядипломної освіти» Валерій Биков.

2011

- 569. Звіт про діяльність** Національної академії педагогічних наук України у 2010 році / НАПН України ; [відп. за вип.: Луговий В. І., Бурда М. І.]. – Київ : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2011. – 367 с.

Про результати дослідження «Моделювання процесів управління системою професійної освіти» (наук. керівник – В. Ю. Биков, в межах якого визначено основні чинники і залежності, що характеризують процеси прогнозування і планування контингенту учнів, а також специфіку розміщення і розвитку мережі навчальних закладів. – С. 59.

Відомості про публікації В. Ю. Бикова. – С. 314.

2013

- 570. Биков Валерій Юхимович** // Національна академія педагогічних наук України : інформ. довідник / [НАПН України ; у підготов. довід. взяли участь: Г. В. Гуменюк, М. Б. Євтух, О. І. Ляшенко та ін. ; відп. за вип.: В. І. Луговий, А. М. Гуржій, М. І. Бурда]. – Київ : Пед. думка, 2013. – С. 21 : фот.

- 571. Спірін, О. М.** Особливості підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації зі спеціальності «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті» / Спірін О. М., Яцишин А. В. // Інформаційні технології в освіті : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2013. – № 14. – С. 22–33.

Про створення нової наукової спеціальності 13.00.10 за ініціативи В. Ю. Бикова, коротко про напрями наукової школи В.Ю. Бикова.

2014

- 572. Бех, І. Д.** Вітання з нагоди 15-річчя Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України [Електронний ресурс] / Бех І. Д. // Збірник наукових праць, присвячений 15-річчю заснування Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України / за наук. ред. В. Ю. Бикова. – Електрон. текст. дані. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2014. – С. 9. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/8957> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

- 573. Биков Валерій Юхимович (Valerii Yu. Bykov)** [Електронний ресурс] : персональний блог директора Ін-ту інформ. технологій і засобів навчання НАПН України. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2014. – Режим доступу: <http://valbykov.blogspot.com/> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

Подано відомості про професійну діяльність В. Ю. Бикова, його наукові інтереси, основні публікації, а також фотогалерея.

- 574. Гуржій, А. М.** Вітальне слово від президії НАПН України з нагоди 15-річчя Інституту [Електронний ресурс] / Гуржій А. М. // Збірник наукових праць, присвячений 15-річчю заснування Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України / за наук. ред. В. Ю. Бикова. – Електрон. текст. дані. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2014. – С. 7–8. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/8957>(дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

Вітальне слово від президії НАПН України з нагоди 15-річчя Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України та вручення Золотої медалі імені Григорія Сковороди В. Ю. Бикову – ініціатору створення, першому директору, багаторічному директору Інституту.

- 575. Дійсні члени (академіки) НАПН України** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : офіц. сайт. – Електрон. текст. дані. – Київ,

2014. – Режим доступу: <http://naps.gov.ua/ua/structure/members/active/> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

Серед дійсних членів НАПН України – Валерій Юхимович Биков, доктор технічних наук, професор, обраний 18.11.2010 р., Відділення професійної освіти і освіти дорослих.

576. Зязюн, І. А. Вітання з нагоди 15-річниці Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України [Електронний ресурс] / Зязюн І. А. // Збірник наукових праць, присвячений 15-річчю заснування Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України / за наук. ред. В. Ю. Бикова. – Електрон. текст. дані. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2014. – С. 9. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/8957> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

577. Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2015 рік [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд. Л. І. Ніколюк ; наук. ред. П. І. Рогова ; відп. за вип. Н. В. Лисиця. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2014. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/index_4_3.pdf (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

Про В. Ю. Бикова див. розділ III «Ювіляри НАПН України».

578. Коневщинська, О. Е. Створюємо наукове підґрунтя для інформатизації навчального середовища / О. Е. Коневщинська // Пед. газета. – 2014. – Черв. (№ 6). – С. 1–4.

Про досягнення та роботу Інституту під керівництвом В.Ю. Бикова.

579. Лещенко, М. П. Роль Інституту інформаційних технологій і засобів навчання в інформатизації освіти і науки України [Електронний ресурс] / Лещенко М. П., Яцишин А. В. // Збірник наукових праць, присвячений 15-річчю заснування Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України / за ред. Бикова В. Ю. – Електрон. текст. дані. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2014. – С. 14–23. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/8957> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

Про досягнення та роботу Інституту під керівництвом В. Ю. Бикова.

580. Ничкало, Н. Г. Вітання від Відділення професійно-технічної освіти НАПН України з нагоди 15-річниці Інституту [Електронний ресурс] / Ничкало Н. Г. // Збірник наукових праць, присвячений 15-річчю заснування Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України / за наук. ред. В. Ю. Бикова. – Електрон. текст. дані. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2014. – С. 10. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/8957> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

581. Олійник, В. В. Про діяльність Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України [Електронний ресурс] / Олійник В. В. // Збірник наукових праць, присвячений 15-річчю заснування Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України / за наук. ред. В. Ю. Бикова. – Електрон. текст. дані. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2014. – С. 10–14. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/8957> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

582. Спірін, О. М. Досвід підготовки наукових кадрів з інформаційно-комунікаційних технологій в освіті: (до 15-річчя Ін-ту інформ. технологій і засобів навчання НАПН України) / Спірін О. М., Яцишин А. В. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2014. – № 2. – С. 3–8.

Про створення нової наукової спеціальності 13.00.10 за ініціативи В. Ю. Бикова.

583. Яцишин, А. В. Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України – 15 років звершень в інформатизації освіти України / Яцишин А. В.

// Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2014. – Вип. 37. – С. 518–524.

Про заснування та роботу Інституту під керівництвом В. Ю. Бикова.

2015

- 584. Валерій Юхимович Биков, (до 70-річчя від дня народження):** [вітання В. Ю. Бикову на титул. сторінці журн. «Комп'ютер у шк. та сім'ї» від Ред. Ради та Редколегії] // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2015. – № 1.
- 585. Жалдак, М. І.** Биков Валерій Юхимович – видатний український інформатик / Жалдак М. І. // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова. Серія № 2, Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – № 15. – С. 3–5.
- 586. «Життя нам дане для того, щоб робити добро іншим...» :** (до 70-річчя Валерія Юхимовича Бикова) : [інтерв'ю / бесіду провела О. Кузьмінська] // Інформатика та інформ. технології в навч. закл. – 2015. – № 1. – С. 3–7.

Бесіду з В. Ю. Биковим веде перший заступник головного редактора журналу.

- 587. Лещенко, М. П.** Роль наукової школи академіка НАПН України Бикова В. Ю. в інформатизації освіти і науки України / Лещенко М. П., Яцишин А. В. // Комп'ютер у шк. та сім'ї. – 2015. – № 8. – С. 10–17. – Бібліогр.: 11 назв.
- 588. Яцишин, А. В.** Влияние научной школы Валерия Бикова на формирование информационно-образовательного пространства Украины [Электронный ресурс] / А. В. Яцишин // Медиасфера и медиаобразование: специфика взаимодействия в современном социокультурном пространстве: сб. ст. / М-во внутр. дел Респ. Беларусь, учреждение образования «Могилевский институт МВД Республики Беларусь»; редкол.: С. В. Венедиктов (отв. ред.) [и др.]. – Электрон. текст. дан. – Могилев : Могилев. и-т МВД, 2015. – С. 448–456. – Режим доступа: <http://mic.org.ru/phocadownload/mediasfeta2015.pdf> (дата обращения: 21.12.20). – Загл. с экрана. –

2017

- 589. Биков Валерій Юхимович** // Національна академія педагогічних наук України – 25 років : 1992–2017 роки : біографічний довідник / [редкол.: В. Г. Кремень та ін.]. – Київ : Альфа-Віта, 2017. – С. 14.
- 590. Національна академія педагогічних наук України – 25 років : 1992–2017 роки :** біографічний довідник / [редкол.: В. Г. Кремень та ін.]. – Київ : Альфа-Віта, 2017. – *Із змісту : 4.8. Інститут інформаційних технологій і засобів навчання.* – С. 99–103.

2019

- 591. Спеціалізована вчена рада** [Електронний ресурс] : [про спеціалізовану вчену раду Д 26.451.01 (затв. наказом МОН України № 975 від 11.07.2019 року) в Ін-ті пед. освіти і освіти дорослих ім. Івана Зязюна НАПН України] // Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України : офіц. сайт. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <http://ipood.com.ua/specializovana-vchena-rada/> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

Серед членів спеціалізованої вченої ради Д 26.451.01 В. Ю. Биков – доктор технічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 13.00.04.

- 592. Участь у міжнародному форумі інновацій в Китаї** [Електронний ресурс] : [глобальний міжнар. форум вищ. рівня «Scientific and Technological Innovation and Cooperation by Global Academicians», 16–22 жовт. 2019 р.] // Факультет інформаційних технологій. Київський національний університет імені Тараса Шевченка : офіц. сайт. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <http://fit.univ.kiev.ua/archives/13055>(дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

Делегацію від України очолював академік Національної академії педагогічних наук України, директор Інституту інформаційних технологій та засобів навчання, д.т.н., професор Валерій Юхимович Биков.

2020

- 593. Биков Валерій Юхимович** [Електронний ресурс] : [біогр. довідка] // Університет менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України : офіц. сайт. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу: <http://umo.edu.ua/kafedra-vidkritikh-osvitnikh-sistem-ta-informacijno-komunikacijnikh-tehnologij/sklad/bikov-valerij-jukhimovich> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

В. Ю. Биков – професор кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України, директор інституту ІТІЗН НАПН України.

- 594. Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня працівників освіти** : Указ Президента України №416/2020 від 30 верес. 2020 р. // Президент України : офіц. інтернет представництво. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/4162020-35209> (дата звернення: 21.12.20). – Назва з екрана.

За значний особистий внесок у розвиток національної освіти, підготовку кваліфікованих фахівців, багаторічну плідну педагогічну діяльність та високий професіоналізм нагороджено орденом «За заслуги» II ступеня БИКОВА Валерія Юхимовича – директора Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України

Іменний покажчик

- Абдукадыров А. А. **343, 344, 345** (упоряд.)
Авраменко О. В. **567**
Алексеева С. І. **567**
Алексеевко Т. Ф. **66, 111**
Алимов О. М. **413**
Андрієвський Б. М. **508** (ред.)
Андрієнко Л. Г. **554** (уклад.)
Андрощук І. М. **515** (ред.)
Андрущенко В. П. **72; 447, 515** (ред.)
Андрющенко В. В. **179, 209, 210, 213, 218, 241, 249, 250, 251, 253, 259, 404–406**
Аніщенко В. М. **66, 111**
Антонов В. М. **456**
Артемов Ю. І. **57, 146**
Бабаєв І. А. 519 (ред.)
Бабак О. В. **275**
Баєва Т. Ф. **544** (упоряд.)
Бакута С. А. **554** (уклад.)
Балл Г. О. **66, 111**
Барладим В. М. **92, 122**
Бар'яхтар В. Г. **543, 554** (ред.)
Батишев С. Я. **397** (перс.)
Башинский Н. А. **82**
Безгин А. Д. **184, 203, 214, 215, 217, 222, 229, 244, 245, 248, 315, 349, 351, 353, 354; 329, 332–348, 437, 438** (уклад.)
Безгина Т. С. **203**
Безгін І. Д. **543, 548; 554** (ред.)
Бережная Э. П. **136, 224**
Беркман Л. **488**
Бех І. Д. **72, 572; 468** (ред.)
Биков В. В. (Быков В. В.) **408, 409**
Бібік Н. М. **453, 468** (ред.)
Бідняк М. Н. **472** (наук. керівник)
Білоус О. В. **112, 476**
Білоусова Л. **478**
Білощицький А. О. **160**
Богачков Ю. М. **111, 113, 129, 133, 299, 307, 311–314, 469, 476; 129, 314** (ред.)
Болгов В. В. **566**
Бондаренко В. В. **467**
Бублик В. **492**
Будак В. Д. **451, 511** (ред.)
Бузько І. Р. **519** (ред.)
Букшина Т. Ф. **550** (ред.)
Бурда М. І. **456, 457, 459–465, 467, 470, 472, 512** (ред.); **556, 569, 570** (відп. за вип.)
Буриков В. А. **178, 216, 221, 228, 254**
Буркат В. П. **543** (ред.)
Буров О. Ю. **92, 93, 95, 97, 100, 133–135, 504**
Бурфан Э. В. **173**
Бурченков Г. К. **362, 365, 367**
Бутник В. Г. **456, 457, 459–465, 467, 470, 472** (ред.)
Бушуєв С. Д. (Бушуев С. Д.) **283** (упоряд.); **407, 412, 413**
Бушуєва Н. С. **365**
Быков В. В. див. Биков В. В.
Васильєва Г. М. 126, 264
Вашуленко М. С. **540, 545** (упоряд.)
Величко С. П. **290, 560; 453, 513** (ред.)
Венидиктов С. В. **588** (ред.)
Вернигора С. М. **132**
Виговська О. **70**
Виноград Э. Г. **177, 190, 193, 252**
Віденко Є. І. **567**
Вільш І. **26, 53, 292, 410** (ред.)
Вовк Я. І. **41**
Вовковінська Н. **493, 494; 478–483, 485, 488, 490–495** (ред.)
Вовкотруб В. П. **513** (ред.)
Воловик П. М. **327** (перс.)
Вольневич О. І. **129, 313**
Габрусєв В. 479, 483
Галіцина Л. Г. **319**
Гапон В. В. **49, 109, 206, 236, 237**
Герасименко Д. **532**
Глух С. П. **554** (ред.)
Глухимчук М. И. **369**
Глушков В. М. **192** (перс.)
Годецька Т. **70**
Головінов В. П. **442** (ред.)
Головко М. В. **510** (ред.)
Гольц Я. Э. **329–331, 435, 436** (упоряд.)
Горішовський В. **466** (наук. консультант)
Горох В. П. **444**
Гравіт В. О. **14, 300, 303, 308–310**
Григор'єв С. Г. **510** (ред.)
Гриценко В. І. **105, 270**
Гриценчук О. О. **4, 323, 452, 466, 486, 503**
Громко Г. **480**
Губарец Л. А. **246**
Гуменюк В. **570**
Гуржій А. М. (Гуржий А. Н.) **16, 40, 49, 82, 87, 85, 95, 97, 104, 109, 114, 123, 132, 157, 262, 389, 391, 421–424, 440, 467, 504, 574; 442, 443** (ред.); **570** (відп. за вип.)

Дарманський М. М. **128**
 Деканов С. **485**
 Дементієвська Н. П. **93**
 Дем'яненко В. Б. **529**
 Дерба Т. О. **238**
 Дивак В. В. **523**
 Диденко А. П. **166, 174, 178**
 Добрин А. Н. **307; 332–334, 336, 337, 339, 341, 342, 346–348, 352, 354, 437, 438** (уклад.)
 Довгялло О. М. (Довгялло А. М.) **105, 139, 141, 219, 220; 440** (ред.)
 Долганова Л. **564**
 Долинний О. Б. (Долинний О. Б.) **221, 223, 226, 227, 231, 232, 261**
 Дорошенко Ю. О. **128**
 Додонов А. Л. **329–331, 435, 436** (уклад.)
 Дупленко Ю. К. **548** (ред.)
 Духненко О. Д. **393**
 Євтух М. Б. **555, 570**
 Жалдак М. І. **41, 45, 485, 585; 449, 491, 502, 512** (ред.); **88** (перс.)
 Жугастров О. **495**
 Жук Ю. О. **23, 111, 290, 299, 319, 322–324, 326, 430–433, 452, 469, 546; 111, 450, 469** (ред.)
 Жулинський М. Г. **548** (ред.)
 Журавльов А. В. **530** (ред.)
 Задорожня Н. Т. **319, 320**
 Заманов А. Д. **15** (ред.)
 Зелепугіна І. М. **263**
 Зензіна Г. **562, 563**
 Зильберман Ю. Б. **334, 346, 437, 438** (уклад.)
 Зинченко А. І. **170**
 Зіньковський Ю. **564**
 Злобін Г. Г. **460**
 Зозуля В. І. **379, 380, 415, 416**
 Зосимович І. Д. **554** (уклад.)
 Зязюн І. А. **576; 12, 26, 53, 292, 410, 473, 487** (ред.); **145, 400** (перс.)
 Іванова С. М. **4, 466, 484, 499**
 Іванюк І. В. **500, 503**
 Іштукін В. В. **461**
 Калмикова Л. О. **544** (упоряд.)
 Калюх Ю. **235, 266**
 Каримова О. Б. **434** (ред.)
 Карташова Л. **481, 494**
 Килимник Е. С. **247**
 Клименко А. І. **389**
 Клименюк А. В. **224**
 Князєв В. М. **235** (ред.)
 Коваленко О. **539**
 Козлакова Г. О. **123, 127, 317, 441**
 Козленко А. Н. **156, 177, 178, 306, 345; 293, 310** (упоряд.)
 Коденко Є. М. **138**
 Козленко А. Н. **195, 198, 219, 220, 392; 340, 352, 353, 357** (упоряд.)
 Козяр М. М. **473, 487** (ред.)
 Коломийченко Г. Н. **260**
 Кондрашова О. В. **352, 355, 356** (уклад.)
 Коневщинська О. Е. **399, 486, 579**
 Корнейчук В. І. **415, 416**
 Коцур В. П. **158, 487** (ред.)
 Кочура С. Н. **186**
 Кравчина О. Є. **486, 500, 503**
 Крамаренко Р. П. **231, 232**
 Красношарпа В. О. **307**
 Кремень В. Г. **18, 77; 22, 58–60, 66, 72, 85, 98, 112, 158, 304, 305, 468, 514, 516, 589, 590** (ред.); **86** (перс.)
 Кривонос О. М. **524**
 Кривуца В. **488**
 Крикун О. **235, 266**
 Кузнецов А. А. **330, 331, 435, 436** (уклад.)
 Кузьмінська О. **586**
 Купрієнко В. В. **325**
 Кухаренко В. М. **306, 311, 312, 454, 462, 471; 306, 454, 471** (ред.)
 Кухарь А. П. **244**
 Куценко В. **265**
 Кучанський О. Ю. **160**
 Кучерець В. І. **86**
 Кучменко О. М. **280, 448**
 Лаврентьєва Г. П. **359**
 Лавриченко Н. М. **111**
 Лапінський В. В. **358, 474, 481, 488, 494, 495; 510** (ред.)
 Левицкий М. Л. **187; 191, 225** (ред.)
 Левківський К. М. **1; 443** (ред.)
 Левовицький Т. **26, 53, 292, 410** (ред.)
 Лещенко М. П. **83, 90, 82, 101, 328, 503, 579, 587**
 Лисенко Т. І. **463**
 Лисиця Н. В. **577** (відп. за вип.)
 Лисиця Н. М. **441**
 Литвинова С. Г. **95, 97, 134, 504** (ред.); **100, 119, 134, 273**
 Лопаткін Р. Ю. **325**
 Лосюк П. **48** (упоряд.)

- Луговий В. І. **22** (уклад.); **22, 85, 95, 97, 265, 302; 235, 504, 507** (ред.); **556, 569, 570** (відп. за вип.)
- Лупаренко Л. А. **148**
- Ляхоцька Л. Л. **14, 309**
- Ляшенко О. І. **98, 555, 570; 489, 514** (ред.); **547** (перс.); **552, 553** (відп. за вип.)
- Мадзігон В. М. **108; 445, 446** (ред.)
- Макарчук О. М. **445, 455, 458, 470**
- Маков Д. К. **385**
- Максименко С. Д. **555**
- Малицька І. Д. **503**
- Мальований Ю. І. **111**
- Мартинюк М. Т. **287**
- Мартынов А. Г. **193**
- Мартынов А. Н. **201**
- Марченко Ю. **537** (уклад.); **537** (ред.)
- Мацьоха О. М. **457**
- Милов О. В. **441**
- Михалін Г. **485**
- Мікуловський Д. **159**
- Молодих Г. С. **301, 454**
- Монахов В. М. **270; 330, 331, 334, 435–437** (ред.)
- Моравчик О. **159**
- Морзе Н. В. **464, 470**
- Мороз О. Г. **439** (ред.)
- Мосієнко М. **478–483, 485, 488, 490, 492–495** (ред.)
- Мостова Т. **536**
- Мушка І. В. **9, 399**
- Нагаец О. Ф. **351; 338** (уклад.)
- Никифорова Г. А. **386**
- Ничкало Н. Г. **393, 580; 26, 53, 116, 158, 292, 410** (ред.); **78** (перс.)
- Ніколюк Л. І. **550, 577** (упоряд.)
- Нілов В. **534**
- Новицький О. В. **160, 484**
- Овчарук О. В. **115, 503; 4, 113, 323, 452, 466, 476, 486, 500, 503** (ред.)
- Огнев'юк В. О. **45; 475** (ред.)
- Одинцова Э. Г. **248, 254–257**
- Олейник А. Г. **212, 239, 246, 247**
- Олійник В. В. **14, 31, 270, 300, 302, 303, 308–310, 318, 564, 581; 300, 451** (ред.); **568** (перс.)
- Омельченко Т. Г. **320**
- Орнатский П. П. **368** (наук. керівник)
- Осадчук О. П. (Осадчук А. П.) **37–39, 121, 162, 164, 166, 167, 169, 172, 174, 175, 178–181, 186, 187, 190, 192, 209–212, 215, 216, 239–244, 246–251, 253–259**
- Осенков К. О. **444**
- Осіпа (Осипа) Р. А. **124–126, 263, 264**
- Отенко В. І. **440**
- Патланжоглу М. О. **445, 455, 458, 470**
- Петренко А. І. **42**
- Петренко С. В. **531**
- Петухова Л. Є. **520**
- Пехота О. М. **451** (ред.)
- Пилипчук А. Е. **346, 438** (наук. керівник)
- Пилипчук А. Ю. **205, 474**
- Пирогов В. Л. **214, 217, 225, 315, 349**
- Піндера М. **521**
- Пінчук О. П. **85, 87, 96, 99, 120, 131, 314; 120, 505** (ред.)
- Плескач М. Л. **206**
- Плескач М. Я. **49, 51, 109, 223, 224, 226–228, 232, 234, 236, 237, 261**
- Полонська Т. К. **540, 545, 552, 553** (упоряд.)
- Поляков В. П. **350; 335** (уклад.)
- Пометун О. І. **111**
- Пономаренко Л. О. **550** (ред.)
- Прилюк Д. Ю. **335** (уклад.)
- Прокопенко І. Ф. **50, 52**
- Проценко Г. **433**
- Раков С. А. **50, 52, 321, 444; 444** (ред.)
- Рамський Ю. С. **88**
- Рапіна Л. **61**
- Решетников А. М. **369, 375**
- Рогова П. І. **57, 146; 577** (ред.)
- Романовська Ю. Ю. **291**
- Романовский А. А. **215**
- Романовський О. Г. **10, 34, 145, 278, 411, 413, 516, 518** (ред.)
- Романовський О. О. **291**
- Ромашко І. М. **6**
- Руденко В. Д. **43, 62, 73, 108, 110, 316, 445, 446, 455, 458, 477, 490, 494, 495, 501**
- Рыбак А. Е. **212**
- Савченко О. Я. **85, 489** (ред.); **552, 553** (відп. за вип.)
- Садовский В. В. **360, 369, 374, 383, 386**
- Саенко Ю. И. **137, 197, 200, 255, 256, 258**
- Самойленко Н. **490**
- Самсонов В. В. **40, 262**
- Саух В. М. **27, 55, 147**
- Светський С. **159**
- Семко Л. **490**
- Сердюков П. И. **102**

- Сигалов Ю. И. **199**
 Сиротенко Н. Г. **306, 454, 471**
 Сисоєва С. О. **86** (упоряд.), **411** (ред.)
 Слободяник О. В. **560**
 Смертко Ю. **533**
 Смилянський П. В. **200**
 Смирнов В. П. **172, 175, 177, 190, 252**
 Сокол Є. І. **518** (ред.)
 Сокол І. **482**
 Соколюк О. **96, 290 ; 98** (уклад.)
 Сопильняк І. І. **180**
 Сороко Н. В. **149, 151, 504, 525; 133** (ред.)
 Співаковський О. В. **465; 508** (ред.)
 Спирін О. М. **84, 85, 87, 88, 99, 131, 148–150, 153–155, 160, 484, 499, 571, 582; 113, 475, 476, 484, 497–499** (ред.)
 Стариков І. М. **557**
 Сторіжко В. **326**
 Стороженко А. О. **429–433**
 Стрижак А. Е. **104**
 Сухомлинська О. В. **57; 457** (ред.)
 Сухомлинський С. В. **429–433**
- Талалуєва Н. О. **549**
 Таланчук П. М. **447** (ред.)
 Тарасенко В. П. **42**
 Твердохлебова Н. Є. **454**
 Телемко О. **537** (ред.); **537** (уклад.)
 Терент'єва А. В. **526**
 Тимчук Л. **90, 101, 328**
 Тихонкова І. О. **154**
 Тімінський О. Г. **283** (уклад.)
 Ткаченко І. А. **287, 527**
 Товажнянський Л. Л. **10, 34, 278, 413, 516, 518** (ред.)
 Топузов О. М. **22** (уклад.); **22** (ред.)
 Тронь В. **265**
 Троценко П. В. **352, 355–357** (уклад.)
 Туз Ю. М. **360, 361, 374, 375**
- Ухань П. С. **311, 312**
- Франчук В. **88, 491**
 Філіпчук Г. **117** (перс.)
- Хоружа Л. Л. **475** (ред.); **563** (перс.)
- Цегольник П. А. **528**
 Цідило І. М. **496**
- Цьвінський В. Г. **361–367, 370, 372, 373, 376, 379–381, 383, 385, 387, 388, 390, 414–420, 425–428**
- Чебікін О. Я. **502** (ред.)
 Чекалина А. С. **186**
 Чепурна Н. М. **27, 56, 147**
 Чернишова Є. **568**
- Шакотько В. В. **472**
 Шамелашвілі Р. М. **275**
 Шарапова А. А. **211, 239**
 Шиненко М. А. **131**
 Шишкіна М. П. **80, 118, 150, 152, 156, 157–159, 359, 402, 474, 522**
 Шкиль Н. І. **259**
 Шльосек Ф. **64, 158** (ред.); **401** (перс.)
 Шпильовий В. Д. **412**
 Шут М. І. **280, 448; 280, 448** (ред.)
- Ющенко В. **564** (перс.)
- Яковлєв М. І. **449** (ред.)
 Янко А. М. **381, 383, 386, 418**
 Яремчук Н. А. **366**
 Ярмаченко М. Д. **541; 439, 541** (ред.)
 Яцишин А. В. **81, 94, 96, 499, 571, 579, 582, 583, 587, 588; 96, 506** (ред.); **98** (уклад.)
- Вигон О. див. Буров О.
 Dovgiallo A. див. Довгялло О. М.
 Gurgiy A. див. Гуржій А. М.
 Kieltyk-Zaborowska I. **101, 328**
 Kommers P. **141**
 Kozlakova G. див. Козлакова Г. О.
 Leshchenko M. P. див. Лещенко М. П.
 Lewowicki T. **64** (ред.)
 Lytvynova S. H. див. Литвинова С. Г.
 Melnyk O. M. **119**
 Tymchuk L. див. Тимчук Л.
 Shyshkina M. див. Шишкіна М. П.
 Struchenko V. **317**
 Szlosek F. див. Шльосек Ф.

Абетковий покажчик назв праць В. Ю. Бикова

- Автоматизация процесса проектирования документов в условиях функционирования СУБД ПАЛЬМА 232
- Автоматизация процесса разработки предложений по профориентации учащихся 392
- Автоматизация управления в системе просвещения 193
- Автоматизированная система управления. Документация технорабочего проекта: состав, содержание, порядок оформления, комплектования и согласования 244
- Автоматизированное рабочее место управленца на базе ЭВМ СМ-4 222
- Автоматизированные системы управления: организация, порядок внедрения 245
- Автоматизовані інформаційні системи єдиного інформаційного простору освіти і науки 207
- Адаптивні технології управління навчанням ATL – 2019 502
- Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами 447 (ред.)
- Актуальність та тематична спрямованість науково-практичного семінару «Наступність у навчанні інформатики майбутніх учителів початкової школи в умовах ступеневої вищої школи» 128
- Алгоритмізація і програмування : навч. посіб. 501 (ред.)
- Алгоритмізація та програмування : енциклопед. вид 465 (ред.)
- Анализатор спектра радиочастот 419
- Аналіз стану комп'ютеризації загальноосвітніх навчальних закладів за 1997–2001 роки 49
- Аналоговый измеритель комплексного коэффициента передачи четырехполосников 418
- Аналоговый фазочувствительный вольтметр инфранизких частот 374
- Аналоговый частотомер-периодомер гармонических сигналов инфранизких частот 370
- Аналого-цифровые тензометрические измерители деформаций с коррекцией погрешностей 391
- Апаратні засоби ПК : енциклопед. вид. 460 (ред.)
- Арифметическое устройство цифрового измерительного прибора 380
- Бази даних в інформаційних системах...477 (ред.)
- Бази даних у навчальному процесі 464 (ред.)
- Базовий курс інформатики. Кн. 1. Основи інформатики 455 (ред.)
- Базовий курс інформатики. Кн. 2. Інформаційні технології...458 (ред.)
- Библиотека имитационных моделей 352 (наук. керівник)
- Будова навчального середовища відкритих систем навчання і освіти 24
- Вивчаємо EXCEL 493 (ред.)
- Вивчення перетворення інверсії на основі дослідницького підходу у навчанні з використанням пакету DG 321
- Використання результатів наукового дослідження «Формування інформаційно-освітнього середовища навчання старшокласників на основі технологій електронних соціальних мереж» в освітній практиці 133
- Використання хмаро орієнтованої платформи відкритого навчання та досліджень для співробітництва у віртуальних колективах 159
- Відкрита освіта в Єдиному інформаційному освітньому просторі 13
- Відкрита освіта і відкрите навчальне середовище 30
- Відкрита освіта і віртуальне навчання 5
- Відкрита освіта: організаційно-педагогічні аспекти 14
- Відкрите навчальне середовище та сучасні мережні інструменти систем відкритої освіти 33
- Відкриті цифрові системи в оцінюванні результатів науково-педагогічних досліджень 160
- Відкриті web-орієнтовані системи моніторингу впровадження результатів науково-педагогічних досліджень 149

- Відкриття геометрії через комп'ютерні експерименти в пакеті DG **444** (ред.)
- Вісник Академії дистанційної освіти **507** (ред.)
- Влияние нестабильности схем сравнения при многократных неравноотстоящих измерениях **362**
- Влияние шумов входных устройств на точность измерителей комплексного коэффициента передачи четырехполюсников **363**
- Внутрисистемный классификатор этапов и работ научных исследований и разработок в отрасли просвещения Украинской ССР **218**
- Вопросы автоматизации плановых расчетов в просвещении **174**
- Вопросы взаимодействия РАСУНТ с ОАСУ Министерства просвещения УССР **179**
- Вопросы обеспечения взаимодействия СПОК и СУБД ПАЛЬМА **219**
- Вопросы обеспечения достоверности информационной базы ОАСУ Минпроса УССР в условиях функционирования СУБД **226**
- Вопросы обеспечения совместимости ОАСУ Минпроса УССР и АСПР Госплана УССР **166**
- Вопросы применения математических методов и вычислительной техники в планировании и управлении отраслью просвещения **186**
- Вопросы совершенствования системы плановых расчетов в просвещении на областном уровне управления **175**
- Вопросы создания диалоговой системы планирования развития просвещения республики **180**
- Вопросы создания информационной сети в области просвещения в Украинской Советской Социалистической Республике **161**
- Вопросы создания системного программного обеспечения интегрированной АСУ–АСО **220**
- Впровадження інформаційних технологій у навчальний процес школи **124**
- Впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес школи **126**
- Впровадження нових інформаційних технологій в управлінську діяльність директора школи **264**
- Всесоюзная конференция з організації народної освіти **176**
- Всеукраїнська науково-практична конференція з проблем роботи середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладів нового типу, 2–4 лют. 1994 р. **439** (ред.)
- Вступ **4**
- Входное устройство измерительного прибора на основе операционного усилителя **381**
- Высокий уровень проектного менеджмента – необходимое условие современного этапа общественного развития **407**
- Галузева автоматизована система управління освітою в республіці **162**
- Демонстраційний експеримент з фізики **280**
- Демонстраційний експеримент з фізики **448** (ред.)
- «Дерево целей» системы просвещения области **177**
- Дидактичні та організаційно-методичні проблеми реалізації принципів освіти **1**
- Дистанційна освіта **302, 304**
- Дистанційна освіта: актуальність, особливості і принципи побудови, шляхи розвитку та сфера застосування **323**
- Дистанційна освіта – перспективний шлях розвитку професійної освіти **293**
- Дистанційне навчання **305**
- Дистанційне навчання : енциклопед. вид. **462** (ред.)
- Дистанційне навчання: стан та перспективи розвитку **309**
- Дистанційне навчання – це просто! **479** (ред.)
- Дистанційний навчальний процес **454** (ред.)

Дистанційні технології навчання в забезпеченні реформування освіти України **294**
Дистанційні технології навчання в сучасній освіті **298**
До питання інформатизації вищих педагогічних навчальних закладів **50**
Доменно-фреймова модель педагогічної системи **284**
Досвід Українського інституту підвищення кваліфікації керівних кадрів освіти у застосуванні комп'ютерних технологій навчання **125**
Дослідження динамічних властивостей інтерактивної розв'язувальної системи **285**
Духовно-нравственная парадигма и информационно-образовательная платформа общества знаний **19**

Експертні системи в навчанні **105**

Електронна педагогіка та сучасні інструменти систем відкритої освіти **9**

Електронні бібліометричні системи як засіб інформаційно-аналітичної підтримки науково-педагогічних досліджень **149**

Електронні бібліотечні інформаційні системи наукових і навчальних закладів **484 (ред.)**

Енциклопедія освіти **468 (ред.)**

Ефективне використання локальної мережі в навчальному процесі **414 (ред.)**

Ефективність навчання з використанням електронних освітніх ігрових ресурсів у початковій школі **119**

Життя як служіння людям, своєму народові **86**

[З виступу на пленарному засіданні] **47**

Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору **450 (ред.)**

Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України **474 (ред.)**

Засоби навчання нового покоління в комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі **322**

Захист інформаційних ресурсів **491 (ред.)**

Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених «Наукова молодь-2013» **497 (ред.)**

Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених «Наукова молодь-2014» **498 (ред.)**

Иерархическая структура целей совершенствования управления просвещением союзной республики **191**

Измерение напряжений инфразвуковых частот **373**

Измеритель комплексного коэффициента передачи четырехполюсников в области инфранизких частот **376**

Измерительные тензометрические преобразователи с коррекцией погрешностей **389**

Инструкция по отраслевому контролю за внедрение унифицированных систем документации и общесоюзных классификаторов технико-экономической информации, используемых в ОАСУ Министерства просвещения (народного образования) союзной республики **210**

Интеллектуальный терминал отраслевой вычислительной сети на базе ЭВМ СМ-4 **229**

Информационно-коммуникативные сети и учреждения народного образования **233**

Использование линейных интегральных микросхем общего применения в радиоэлектронной аппаратуре. Фазочувствительный вольтметр на интегральных схемах **377**

Использование ЭВМ для организации учебно-воспитательного процесса в Киевском педагогическом институте **259**

Исследование и разработка измерителей комплексных коэффициентов передачи в области низких и инфранизких частот **368**

Исследование и разработка методов и схем построения цифровых фазочувствительных вольтметров низких и инфранизких частот **382**

[Із виступу на круглому столі «Проблеми інформаційної культури молодших школярів», 24 жовтня 2001 р.] **107**

ІКТ-аутсорсінг і нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ **268**

Інновації в організації досліджень та розробок у галузі інформаційно-комунікаційних технологій в освіті у світлі викликів ХХІ сторіччя **144**

Інноваційна діяльність Інституту інформаційних технологій і засобів навчання **61**

Інноваційний розвиток засобів і технологій систем відкритої освіти **289**

Інноваційний розвиток суспільства і сучасні мережні технології систем відкритої освіти **10**

Інноваційні завдання сучасного етапу інформатизації освіти **77**

Інноваційні інструменти та перспективні напрями інформатизації освіти **75**

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання АПН України **58**

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: історія та сьогодення **81**

Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України – 10 років **65**

Інтеграція системи освіти України у світовий освітній простір: проектний підхід як ефективний інструмент її реалізації **410**

Інтернет-орієнтовані автоматизовані системи збирання, накопичення і опрацювання результатів навчальної діяльності учнів загальноосвітніх навчальних закладів : посібник **129**

Інтернет-ресурси для освіти **478 (ред.)**

Інформатизації і комп'ютеризації загальноосвітніх навчальних закладів України – 20 років **109**

Інформатизація вищих педагогічних навчальних закладів – як мрії перетворити на дійсність **52**

Інформатизація загальноосвітньої і професійно-технічної школи України: концептуальні засади і пріоритетні напрями **53**

Інформатизація і комп'ютеризація освіти, формування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища, відкритих систем освіти **66**

Інформатизація освіти **38, 59**

Інформатизація освіти і розвиток понятійно-термінологічного апарату системи навчання і освіти **54**

Інформатизація освіти – імператив її розвитку **85**

Інформатизація освіти сьогодні **39**

Інформатизація регіональної системи освіти: загальний опис і основні компоненти реалізації **56**

Інформатизація системи професійно-технічної освіти і сучасні підходи до підготовки кваліфікованих робітників для ІКТ-індустрії **397**

Інформатика для студентів, які вивчають англійську мову **441 (ред.)**

Інформатика за новою програмою. 5 клас : практик. порадник учителю **494 (ред.)**

Інформаційна підтримка реалізації міжпредметного підходу в шкільній освіті **115**

Інформаційна система для керівництва професійно-технічним закладом **262**

Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології **323; 452 (ред.)**

Інформаційне суспільство і освіта **400**

Інформаційний освітній портал «Діти України» **319**

Інформаційні мережі відкритого навчального середовища **31**

Інформаційні та комунікаційні технології навчання в системі загальної середньої освіти зарубіжних країн **486** (ред.)

Інформаційні технології в освіті **508** (ред.)

Інформаційні технології і засоби навчання : зб. наук. пр. **453** (ред.)

Інформаційні технології і засоби навчання : електрон. наук. фак. вид. **509** (ред.)

Інформаційно-аналітична підтримка науково-педагогічних досліджень на основі електронних бібліометричних систем **155**

Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань «Реформування галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України – 2016» **84**

Інформаційно-комунікаційні технології в освіті **92**

Інформаційно-комунікаційні технології в реалізації міжпредметного підходу в шкільній освіті **116**

Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи **487** (ред.)

Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи **473** (ред.)

К вопросу о построении измерителей комплексного коэффициента передачи четырехполосников **361**

К вопросу о структуре технических средств низового информационного пункта отраслевой вычислительной сети Министерства просвещения **214**

К вопросу применения банков данных в ОАСУ Минпроса Украинской ССР **211**

К вопросу разработки диалоговой системы плановых расчетов в просвещении **181**

Карта учбова універсальна **429**

Касетний учбовий посібник (варіанти) **430**

Каталог программных средств **350**

Категорії «простір» і «середовище»: особливості модельного подання та освітнього застосування **18**

Керівництво з питань визначення компетентності й сертифікації українських професіональних керівників і фахівців з управління проектами NCB (ua) **412**

Кібербезпека в цифровому навчальному середовищі **93**

Класифікація засобів навчання **324**

Ключові чинники та сучасні інструменти розвитку системи освіти **2**

Комбінований пристрій для демонстрації законів механіки **431**

Комп'ютер у початковій школі **459** (ред.)

Комп'ютер у школі та сім'ї **510** (ред.)

Комп'ютеризація навчання у багатоступеневій системі освіти України **40**

Комп'ютеризація освіти **44, 60**

Комп'ютерне моделювання пізнавальних завдань для формування компетентностей учнів з природничо-математичних предметів **134**

Комп'ютерно орієнтовані педагогічні технології у шкільному навчальному процесі **290**

Комп'ютерно-інформаційні і комунікаційні технології у навчальному процесі середньої та вищої школи **449** (ред.)

Комплексная взаимосвязь и взаимодействие задач ОАСУ просвещения **197**

Комплексный подход к созданию подсистемы перспективного планирования отраслевой АСУ Минпроса союзной республики **187**

Конкуренція – ринковий інструмент інноваційного розвитку системи професійної освіти **395**

Концептуальна модель організації підготовки висококваліфікованих робітників для високотехнологічних виробництв **398**

Концептуальная модель развития организационно-функциональной структуры кафедры информатики института усовершенствования учителей **260**

Концептуальні засади інформатизації бібліотек освітньої галузі України **146**

Концептуальні засади підвищення кваліфікації керівних кадрів професійно-технічних навчальних закладів за очно-дистанційною формою навчання **303**

Концептуальні засади формування і розвитку хмаро орієнтованого навчально-наукового середовища закладу вищої педагогічної освіти **157**

Концептуальні напрями подальшого розвитку єдиної автоматизованої інформаційної системи Академії **265**

Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України **57**

Концепція інформатизації [освіти] **41**

Концепція програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл **45**

Концепція проекту «Дистанційне навчання школярів» **307**

Корпоративні інформаційні системи підтримання науково-освітньої діяльності на базі хмаро орієнтованих сервісів **150**

Корпоративні соціальні мережі як об'єкт управління освітньої соціальної системи **273**

Курс інформатики. Ч. 1. Комп'ютер та його програмне забезпечення **445 (ред.)**

Курс інформатики. 8–11. (Ч. 2). Основи алгоритмізації та програмування **446 (ред.)**

Математичний аналіз з елементами інформаційних технологій 485 (ред.)

Матеріали семінару з питань використання міжнародної наукометричної бази Web of Science **154**

Мета, будова і функції проектних команд із створення е-методичних систем відкритої професійної освіти **288**

Методика використання ІКТ у початковій школі **472 (ред.)**

Методика и алгоритм округления значений параметров при обработке данных **212**

Методичні системи сучасних інформаційно-освітніх технологій **278**

Методологические вопросы разработки подсистемы перспективного планирования ОАСУ Министерства просвещения союзной республики **192**

Методологические вопросы создания автоматизированной системы управления научно-исследовательской деятельностью в отрасли просвещения **136**

Методологические основы и перспективы создания отраслевой вычислительной сети в системе просвещения **188**

Методологические основы создания и управления целевыми комплексными программами в просвещении **403**

Методологічні та методичні основи створення і використання електронних засобів навчального призначення **358**

Міжнародне співробітництво в галузі освіти **182**

Мобільна підтримка презентацій мультимедійного контенту на прикладі пристрою Ezcast C2 **131**

Мобільний простір і мобільно орієнтоване середовище Інтернет-користувача: особливості модельного подання та освітнього застосування **36**

Моделирование и анализ глобальной цели системы народного образования **274**

Моделирование компьютерных интерактивных систем управления проектами **408**

Моделі організаційних систем відкритої освіти **11, 15, 264**

Моделі системи освіти і освітнього середовища **34**

Моделювання інтернет-простору віртуальних середовищ діяльності **20**

Моделювання навчального середовища сучасної педагогічної системи **25**

Модель інтерактивної розв'язувальної системи **286**

Модель магнітного поля землі **432**

- Модель підготовки робітників для високотехнологічних виробництв **396**
 Модельне подання функціонування досліджуваних систем **143**
 Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням Інтернет-технологій **111, 469**
(ред.)
 Мультимедійна дошка **481** *(ред.)*
- Навчальне середовище сучасних педагогічних систем 26, 35**
 Навчальні стилі дорослих учнів: особливості модельного подання, аналізу, врахування та вдосконалення при проектуванні та функціонуванні методичних систем навчання відкритої освіти **21**
 Навчання кібербезпеки і кіберзахисту фахівців з управління фінансами, економікою і бізнесом **291**
 Навчання, що змінює розум і мораль **275**
 Нагороди одержали всі **122**
 Наукове забезпечення дистанційної професійної освіти: проблеми та напрями досліджень **292**
 Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія «Педагогічні науки» **511** *(ред.)*
 Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 2, Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання **512** *(ред.)*
 Наукові дослідження щодо створення другої черги галузевої АСУ МО УРСР **189**
 Наукові записки : [Кіровоград. Держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка]. Серія: Педагогічні науки **513** *(ред.)*
 Науково-організаційні засади проектування мережі електронних бібліотек установ НАПН України **499** *(ред.)*
 Научные основы, методы и системы автоматизированного управления просвещением на уровне союзной республики (на примере системы народного образования Украинской ССР) **202**
 Національний освітньо-науковий глосарій **22**
 Нейросетевая парадигма программирования при построении учебных сред **104**
 Некоторые результаты и проблемы создания первой очереди республиканского уровня АСУ общеобразовательными школами Министерства просвещения Украинской ССР **167**
 Неперервна підготовка кадрів – основна умова розвитку ІТ-індустрії **401**
 Нечітке моделювання педагогічних явищ **496** *(ред.)*
 Нові технології навчання **443** *(ред.)*
 Новые информационные технологии в учебном процессе и управлении **121**
 Нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів: проблеми та шляхи вдосконалення **51**
- Об автоматизированном проектировании документов 227**
 Об одном способе измерения действительной и мнимой составляющих переменного напряжения инфранизкой частоты **364**
 Об опыте разработки ППП «Внутриформенный и межформенный контроль документов» **223**
 Облачная компьютерно-технологическая платформа открытого образования и новые функции ИКТ-подразделений образовательных и научно-методических организационных структур **269**
 Обоснование структуры паспорта учреждения непроизводственной сферы **224**
 Обследование автоматизируемого объекта при создании и развитии автоматизированной системы: выбор задач автоматизации **257**
 Оновлення дидактичних систем, методик і педагогічних технологій **112**
 Операційні системи та мережі шкільних комп'ютерних комплексів **316**

Опыт внедрения и перспективы развития отраслевой вычислительной сети Министерства просвещения УССР **225**

Опыт использования общесоюзных классификаторов технико-экономической информации в Министерстве просвещения УССР **213**

Опыт разработки и проблемы создания ОАСУ Министерства просвещения УССР **168**

Опыт создания и ведения унифицированной документации и классификаторов в ОАСУ Минпроса УССР **228**

Организация процесса программно-целевого планирования научных исследований в просвещении **404**

Организация формирования, ввода и ведения информационного фонда ОАСУ Минпроса УССР **216**

Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах **313**

Організація та експлуатація баз даних єдиної автоматизованої інформаційної системи Академії **235**

Організація та експлуатація баз даних єдиної автоматизованої інформаційної системи Академії **266**

Організація та функціонування мережі ресурсних центрів дистанційної освіти загальноосвітніх навчальних закладів **314**

ОС LINUX **483** (ред.)

Освіта в інформаційному суспільстві: до 25-річчя шкільної інформатики **475** (ред.)

Освіта повинна зайняти визначальне місце у впровадженні в усі сфери діяльності людей сучасних інформаційно-комунікаційних технологій **62**

Освітні системи із забезпечення рівного доступу до якісної освіти впродовж життя **6**

Освітньо-наукова система формування наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації з цифрової трансформації української освіти і науки **94**

Основи інфокомунікацій : програма та практикум **488** (ред.)

Основи операційних систем **495** (ред.)

Основи проектування та реалізації інтерфейсу користувача для діалогових систем **440** (ред.)

Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України **113, 476** (ред.)

Основні концептуальні засади стратегії інформатизації освіти і головна парадигма майбутнього суспільства знань **78**

Основні положення Концепції створення та впровадження в навчальний процес сучасних засобів навчання з природничо-математичних і технологічних дисциплін **326**

Основні принципи відкритої освіти **3**

Основные направления информатизации в системе Минобразования УССР **37**

Основные направления научных исследований по созданию II очереди республиканского уровня отраслевой автоматизированной системы управления Министерства просвещения СССР **183**

Основные направления улучшения управления развитием отраслевой науки **406**

Основные положения технического задания на ОАСУ МП УССР **169**

Основные проектные решения и проблемы ведения информационного обеспечения АСУ Минпроса УССР **221**

Основы концепции создания функционального программного обеспечения ОАСУ Министерства просвещения УССР **170**

Основы создания имитационных моделей в ОАСУ **200**

Особливості модельного подання функціонування досліджуваних систем **142**

Особливості он-лайн спілкування в роботі фахівців у сфері документаційного забезпечення управління **270**

Особливості переходу до активного використання комп'ютерних технологій **130**

Отраслевая автоматизированная система управления (ОАСУ) **204**
Отраслевая автоматизированная система управления (ОАСУ) Министерства просвещения
УССР. Развитие республиканского уровня ОАСУ в двенадцатой пятилетке (1986–1990 гг.)
256
Отраслевая автоматизированная система управления Министерства просвещения УССР:
Обследование автоматизируемого объекта при создании и развитии автоматизированной
системы. Выбор задач автоматизации **258**
Отраслевая автоматизированная система управления просвещением Украинской ССР **163**
Оцінювання в системі сертифікації професійної компетентності **409**
Оцінювання компетентності в системі професійної освіти **281**

Пакет инструментальных средств: П89А **288** (*упоряд., відп. за вип.*)

Пакет педагогических программ по курсу «Основы информатики и вычислительной
техники»: И88-Ш **329** (*упоряд., наук. керівник*)

Пакет педагогических программ по курсу «Основы информатики и вычислительной
техники»: И88-Ш **330** (*наук. керівник, ред.*)

Пакет педагогических программ по курсу «Основы информатики и вычислительной
техники»: И88-Ш **331** (*наук. керівник, ред.*)

Пакет педагогических программ по курсу «Основы информатики и вычислительной
техники»: И88-Ш **435, 436** (*ред.*)

Пакет педагогических программных средств «Геометрическая оптика» по курсу физики
(Раздел «Оптика»): Ф90-4 Поиск (УПК) **336** (*упоряд.*)

Пакет педагогических программных средств «Момент и импульс» по курсу физики (раздел
«Кинематика»): Ф90-3 Поиск (УИС) **337** (*упоряд.*)

Пакет педагогических программных средств «Наследственность» по курсу биологии
(раздел «Генетика»): Б90-3 Поиск (УИК) **338** (*упоряд.*)

Пакет педагогических программных средств «Наследственность» по курсу общей биологии
(раздел «Основы генетики») **351** (*наук. керівник*)

Пакет педагогических программных средств «Относительное движение» по курсу физики
(раздел «Кинематика»): Ф90-2 Поиск (УИК) **339** (*упоряд.*)

Пакет педагогических программных средств по курсу биологии (раздел «Зоология») **306**
(*наук. керівник*)

Пакет педагогических программных средств «Полет снаряда» по курсу физики (раздел
«Кинематика»): Ф90-1 Поиск (УИК) **341** (*упоряд.*)

Пакет педагогических программных средств по курсу биологии (раздел «Зоология»): Б90-1
Поиск (УИК) **340** (*упоряд.*)

Пакет педагогических программных средств по курсу математики (раздел
«Тригонометрия») **354** (*наук. керівник*)

Пакет программ учебного назначения по курсу математики (раздел «Тригонометрия»):
М90-1 Поиск **342** (*упоряд.*)

Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной
техники»: И89-Ш2 (Ямаха MSX-2) **437, 438** (*упоряд., наук. керівник*)

Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной
техники»: И89-Ш2 (Ямаха MSX-2) **334** (*ред.*)

Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной
техники»: И89/MSX-М-Уз **343** (*упоряд.*)

Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной
техники»: И89/MSX-М-Уз : метод. рекомендації **344** (*упоряд.*)

Пакет программ учебного назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной
техники»: И89/MSX-М-Уз : метод. указания **345** (*упоряд.*)

- Пакет програм учебногo назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И90 Поиск (УИК) : инструктив.-метод. (раздаточ.) материалы (для учащихся) **346** (наук. керівник)
- Пакет програм учебногo назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И90 Поиск (УИК) : метод. рекомендації **347** (упоряд.)
- Пакет програм учебногo назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И90 Поиск (УИК) : метод. указания (для преподавателей) **348** (упоряд.)
- Пакет програм учебногo назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И89–Ш2 (Ямаха MSX–2) **390** (ред.)
- Пакет програм учебногo назначения по курсу «Основы информатики и вычислительной техники»: И90 Поиск (УИК) **391** (ред.)
- Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України **514** (ред.)
- Педагогічна і психологічна науки в Україні **489** (ред.)
- Передумови появи, цілі та основні принципи відкритої освіти (нідрозд.) **4**
- Перший ювілей Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України **67**
- Підвищення значущості інформаційно-комунікаційних технологій в освіті України **63**
- Підвищення кваліфікації керівників освіти за дистанційною формою навчання **300**
- Підвищення кваліфікації керівних кадрів професійно-технічних навчальних закладів за дистанційною формою навчання **308, 310**
- Післядипломна освіта в Україні **515** (ред.)
- Планетарій як засіб навчання **287**
- Повышение точности измерения спектральных характеристик сигналов путем обработки результатов ряда отдельных измерений с помощью ЭВМ **369**
- Поглиблене вивчення програмування в школі **463** (ред.)
- Погрешности от шумов при интегрировании произведения сигналов **372**
- Погрешность измерителей комплексного коэффициента передачи четырехполюсников, обусловленная нелинейными искажениями опорного направления **365**
- Погрешность квантования при вычислении скалярного произведения с помощью интеграла Стильтьеса **366**
- Погрешность фазочувствительного вольтметра от наличия высших гармоник в опорном напряжении **367**
- Подсистема учета и обработки данных государственной статистики ОАСУ Министерства просвещения УССР **164**
- Положение о системе ведения общесоюзных классификаторов технико-экономической информации в Министерстве просвещения УССР **209**
- Положення про дистанційне навчання в системі загальної середньої освіти **311**
- Положення про електронні освітні ресурси **359**
- Практика використання дистанційного навчання в післядипломній освіті **301**
- Практика та методика використання ОС Windows XP у навчальному процесі **456** (ред.)
- [Презентація діяльності Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України] **70**
- Прикладне програмне забезпечення **470** (ред.)
- Применение вычислительной техники, средств передачи и отображения информации в народном образовании **184**
- Принципы построения «дерева целей» системы просвещения на союзном, республиканском и областном уровнях **190**
- Принципы построения пакетов прикладных программ учебногo назначения **315, 349**
- Про академічну доброчесність та кодекс вченого **91**
- Про Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України **79**
- Проблеми вдосконалення інформаційної системи в галузі освіти **171**
- Проблеми галузевої статистичної звітності та інформаційно-комунікаційні технології **236**

- Проблеми і задачі комп'ютеризації навчального процесу в технічному вузі на базі інтегрованих САД/CAM/CAE систем **106**
- Проблеми і завдання розвитку комп'ютерно-технологічної платформи інформаційно-освітнього простору **117**
- Проблеми і цілі інформатизації освіти України **68**
- Проблеми інформатизації освіти **46, 48**
- Проблеми педагогіки та сучасні інструменти систем відкритої освіти **12**
- Проблеми розвитку автоматизованої системи управління освітою **208**
- Проблеми розвитку навчальних закладів нового типу та сучасні технології навчання **276**
- Проблеми створення системи моніторингу стану інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів **205**
- Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти **87**
- Проблеми та перспективи інформатизації системи освіти в Україні **76**
- Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти **516** (ред.)
- Проблемы ведения общесоюзных и отраслевых классификаторов технико-экономической информации и унифицированных систем документации в просвещении **178**
- Проблемы дальнейшей интеграции информационных систем в области образования **185**
- Проблемы использования экономико-математических методов и вычислительной техники в управлении народным образованием **434** (ред.)
- Проблемы обеспечения совместимости организационных уровней ОАСУ Министерства просвещения СССР **172**
- Проблемы построения и развития отраслевой вычислительной сети **217**
- Проблемы совершенствования и развития автоматизированной информационной системы в отрасли просвещения Украинской ССР **194**
- Проблемы совершенствования информационной системы просвещения **165**
- Проблемы создания вычислительной сети ОАСУ МП УССР **173**
- Програми для загальноосвітніх навчальних закладів універсального та фізико-математичного профілів. Інформатика, 8–11 класи **110**
- Программно-математические средства автоматизированного подведения итогов деятельности учреждений народного образования **195**
- Программно-технические средства исследования в имитационных системах ОАСУ. Методы построения и особенности использования **230**
- Програмні засоби організаційних систем управління школою **261**
- Програмуємо в Скретч: ігри, анімація, діалоги **480** (ред.)
- Проект «Технології тестування» **299**
- Проект положення про дистанційне навчання школярів **312**
- Проектирование методических систем е-дистанционного обучения **295**
- Проектний підхід і дистанційне навчання у професійній підготовці управлінських кадрів **282, 411**
- Проектування і використання відкритого хмаро орієнтованого освітньо-наукового середовища закладу вищої освіти **132**
- Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології **451** (ред.)
- Психолого-педагогічні проблеми професійної освіти **442** (ред.)
- Развитие информационно-коммуникационной платформы открытого последипломного образования **15**
- Расширение возможностей СУБД по обеспечению семантической целостности баз данных **231**
- Редактор векторных изображений **355** (упоряд., наук. керівник)
- Редактор информации **356** (упоряд., наук. керівник)
- Редактор контроля **357** (упоряд., наук. керівник)

- Результаты статистических испытаний твердотельных интегральных дифференциальных усилителей типа П2222 **360**
- Рекомендації до розв'язування задач Міжнародних і Всеукраїнських олімпіад серед учнів **467 (ред.)**
- Республиканская модель АСНПИ (на примере УССР) **203**
- Ризики впровадження електронних бібліометричних систем оцінювання ефективності діяльності наукових працівників **151**
- Ринкові інструменти інноваційного розвитку системи професійної освіти **399**
- Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів в умовах хмаро орієнтованого навчального середовища **503**
- Розвиток поняттєво-термінологічного апарату комп'ютерно орієнтованих систем навчання і освіти **55**
- Розвиток системи професійно-технічної освіти в період соціально-економічних реформ **393**
- Розвиток структури комп'ютерних систем опрацювання статистичної звітності для забезпечення управління освітою **237**
- Розвиток теоретичних основ інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України **95; 504 (ред.)**
- Роль Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України в цифровізації освіти і науки України (до 20-ї річниці заснування Інституту) **96**
- Роль наукової школи академіка М. І. Жалдака в інформатизації середньої та вищої педагогічної освіти України **88**
- Руководящие технические материалы к разработке документации технического проекта отраслевой автоматизированной системы управления (ОАСУ) Министерства просвещения (народного образования) союзной республики **240**
- Руководящие технические материалы к разработке рабочего проекта отраслевой автоматизированной системы управления (ОАСУ) Министерства просвещения УССР **241**
- Руководящие технические материалы к расчету потребности в педагогических кадрах для дневных общеобразовательных школ и школ-интернатов **246**
- Руководящие технические материалы по расчету численности педагогических и медицинских кадров для постоянно действующих детских дошкольных учреждений **247**
- Система автоматизованого документообігу в оболонці базового програмного забезпечення **238**
- Система моделей планування розподілу професорсько-викладацьких кадрів вищих навчальних закладів **271**
- Система проектной и приемосдаточной документации на автоматизированные системы управления. Порядок проведения и оформления работ **248**
- Системи управління інформаційними базами даних в освіті **43**
- Системи управління проектами та програмами – сучасні інструменти інноваційного соціально-економічного розвитку України **413**
- Системні дослідження – на наукову основу **138**
- Системно-структурні засади забезпечення якості професійної освіти **394**
- Складові частини автоматизованого робочого місця керівника школи **263**
- Совершенствование процессов развития и функционирования отраслевой науки **405**
- Совершенствование структуры информационных потоков канала формирования отраслевой базы отчетных данных **234**
- Состав и содержание программно-математического обеспечения республиканского уровня ОАСУ Министерства просвещения СССР **215**
- Состояние и главные направления работ по созданию отраслевой автоматизированной системы управления образованием в СССР **196**
- Способ измерения действительной и мнимой составляющих напряжения **416**

- Способ измерения средних значений переменных сигналов **428**
- Створення єдиного освітнього інформаційного середовища Черкащини – умова здійснення рівного доступу до якісної освіти **27**
- Створення регіональної колекції цифрових освітянських ресурсів **147**
- Створюємо проекти мовою Delphi **492 (ред.)**
- Стенд для вивчення властивостей електричних ланцюгів **433**
- Стратегія розвитку загальносистемних програмно-технічних засобів і телекомунікаційних систем в освіті **42**
- Структура актуальних напрямів (тематики) досліджень проблем дистанційної професійної освіти **297**
- Структура актуальних напрямів досліджень проблем дистанційної професійної освіти **323**
- Структурирование процесса решения задач интеллектуальной деятельности **137**
- Структурная минимизация погрешности устройств, использующих перемножение сигналов по Стильтьесу **370**
- Структурные методы повышения точности и снижения аппаратурных затрат цифровых одноканальных и многоканальных измерителей комплексных коэффициентов передачи (ИККП) **371**
- Суспільство знань і освіта 4.0 **89**
- Сучасна структура автоматизованої системи статистичної інформації про діяльність і розвиток загальноосвітньої школи **206**
- Сучасні завдання інформатизації освіти **69**
- Сучасні завдання цифрової трансформації освіти **99**
- Сучасні інноваційні ІКТ-інструменти розвитку систем відкритої освіти **16**
- Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми **517 (ред.)**
- Сучасні підходи до вивчення інформатики **490 (ред.)**
- Сучасні підходи та інструменти розвитку системи освіти України **7**
- Сучасні підходи та принципи побудови порталів **320**
- Сучасні проблеми і перспективи професійного становлення робітничих кадрів для ІКТ-індустрії **71**
- Сучасні системи тривимірної візуалізації: порівняльний аналіз **325**
- Сучасні тенденції інноваційного розвитку інформаційно-освітнього середовища систем відкритої освіти **18**
- Сучасні чинники розвитку системи освіти України **8**
- Теоретико-методологічні засади використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі **114**
- Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України **97**
- Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем **23**
- Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем **28**
- Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем **29**
- Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища педагогічних систем відкритої освіти **32**
- Теоретико-методологічні засади створення і розвитку сучасних засобів та е-технологій навчання **279**
- Теоретико-методологічні засади формування хмаро орієнтованого середовища вищого навчального закладу **118**

Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія **518** (ред.)

Технический проект первой очереди автоматизированной системы управления общеобразовательными школами Министерства просвещения УССР (АСУ ОШ МП УССР) **242**

Техническое задание на автоматизированную систему управления Киевским областным отделом народного образования МПVI. 000406ТЗ **253**

Техническое задание на автоматизированную систему управления общеобразовательными школами Министерства просвещения УССР (АСУ ОШ МП УССР) **239**

Техническое задание на отраслевую автоматизированную систему ведения общесоюзных и отраслевых классификаторов технико-экономической информации в Министерстве просвещения УССР **249**

Техническое задание на отраслевую автоматизированную систему управления (ОАСУ) Министерства просвещения УССР **243**

Технології хмарних обчислень – провідні інформаційні технології подальшого розвитку інформатизації системи освіти України **73**

Технології хмарних обчислень, ІКТ-аутсорсінг та нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ **267**

Технологія Веб 2.0. : сайти, блоги, фотосервіси, карти знань **482** (ред.)

Технологія створення дистанційного курсу **306, 471** (ред.)

Технологія створення та підтримки шкільного веб-сайту **457** (ред.)

Технорабочий проект второй очереди республиканского уровня отраслевой автоматизированной системы управления Министерства просвещения УССР **255**

Технорабочий проект первой очереди автоматизированной системы управления Киевским областным отделом народного образования **254**

Технорабочий проект первой очереди республиканского уровня отраслевой автоматизированной системы управления Министерства просвещения УССР **250**

Технорабочий проект первой очереди республиканского уровня отраслевой автоматизированной системы управления (ОАСУ) Министерства просвещения УССР **251**

Типовое техническое задание на автоматизированную систему управления областного отдела народного образования **252**

Транзисторный фазочувствительный вольтметр инфранизких частот **378**

Увага! Новий підручник! 327

Управління проектами **283** (упоряд.)

Управління проектами та розвиток виробництва **464** (ред.)

Управляемая учебная среда **102**

Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті – імператив її модернізації **72**

Усилитель постоянного тока на интегральных схемах **375**

Устройство для измерения перепадов амплитуды переменного напряжения **421**

Устройство для измерения усилий **422, 423**

Устройство для моделирования механических колебаний **424**

Устройство для поверки приборов, измеряющих амплитудно-фазочастотные характеристики **388**

Фазочувствительные вольтметры инфранизкой частоты для искаженных сигналов 379

Фазочувствительный вольтметр инфранизких частот **385**

Фазочувствительный вольтметр инфранизкой частоты **415, 425**

Фазочувствительный вольтметр на интегральных схемах **383, 386**

Фахова підготовка: курси за вибором і тематикою плюс знання інформаційних технологій **277**

- Формализация построения «дерева целей» при системном анализе объектов управления **198**
- Формування інформаційного освітнього простору в процесі модернізації середньої загальної освіти: світові тенденції **4, 466 (ред.)**
- Формування інформаційно-освітнього середовища навчання старшокласників на основі технологій електронних соціальних мереж **120**
- Функции, состав и структура управленческой информационной системы для органов народного образования **199**
- Хмарна комп'ютерно-технологічна платформа відкритої освіти та відповідний розвиток організаційно-технологічної будови ІТ-підрозділів навчальних закладів **272**
- Хмарні інструменти підтримки взаємодії віртуальних учасників наукової діяльності: Scientific Activity Continuity (SAC) **146**
- Хмарні технології як імператив модернізації освітньо-наукового середовища вищого навчального закладу **152**
- Хмаро орієнтовані мережні інструменти підтримування освітніх досліджень у міжнародному просторі відкритої науки **158**
- Цели создания и организационное строение методов и средств новых информационных технологий в ВУЗе **103**
- Цифрова гуманістична педагогіка **90**
- Цифрова гуманістична педагогіка: актуальні проблеми педагогічних досліджень у галузі використання ІКТ в освіті **83**
- Цифрова трансформація відкритих освітніх середовищ **505**
- Цифрова трансформація освіти і науки: теорія і практика **506**
- Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України **98**
- Цифрове навчальне середовище: нові технології та вимоги до здобувачів знань **135**
- Цифровой многоканальный измеритель комплексных коэффициентов передачи **426**
- Цифровой фазочувствительный вольтметр инфранизкой частоты **384**
- Чи тільки брак коштів заважає впровадженню технологій у школі? **74**
- Широкополосное управляемое фазосдвигающее устройство **427**
- Широкополосное управляемое фазосдвигающее устройство инфранизкочастотного диапазона **420**
- Широкополосные квадратурные фазовращатели гармонических сигналов **387**
- Широкополосные квадратурные фазовращатели гармонических сигналов на основе интегрирующих операционных усилителей **390**
- Широкополосный квадратурный фазовращатель **414**
- Экономико-математические модели управления в просвещении **201**
- Яким бути базовому курсу інформатики в загальноосвітніх навчальних закладах : (пропозиції для обговорення) **108**
- Якісна підготовка та перепідготовка максимальної кількості фахівців за мінімальні кошти **296**
- Concept Mapping Towards a Tool for Active Learning **139**
- Digital Humanistic Pedagogy: Relevant Problems of Scientific Research in the Field of Using ICT in Education **82**

«Educatec-2001» **318**

E-pedagogika a wspolczesne systemy nauczania na odleglosc **64**

Emerging technologies for personnel training for IT industry in Ukraine **80**

ICT evolution: from single computational tasks to modeling of life **100**

Information and analytical support of scientific and pedagogical research bibliometric based electronic systems **153**

Information and communication technologies as a tool of supporting interaction in the modern globalized family **101, 328**

Innovative Models of Education and Training of Skilled Personnel for High Tech Industries in Ukraine **402**

Learning through Social Thinking: a Reflective Model **140**

The conceptual basis of the cloud-based learning and research university environment formation and development in view of the open science priorities **156**

The development of Computer education in Ukrainian higher technical school **123**

The Educational Information Complexes **317**

Theoretical Backgrounds **141**

Using Computer Technologies for Teacher Training **127**

Список сокращений

АСНПИ – автоматизированная система научно-педагогической информации
АСО – автоматизированная система обучения
АСПР – автоматизированная система плановых расчетов
АСУ – автоматизированная система управления
АСУ МО УРСР – автоматизована система управління Міністерства освіти УРСР
ВЦКП – вычислительный центр коллективного пользования
ГАСУ – галузева автоматизована система управління
ГАСУО УРСР – галузева автоматизована система управління освітою УРСР
ГВЦ МП УССР – Главный вычислительный центр Министерства просвещения УССР
ЕС ЭВМ МВ и СПО СССР – единая система электронно-вычислительных машин
Министерство высшего и среднего специального образования СССР
ИКТ – інформаційно-комунікаційні технології
МД – магнитные диски
МЛ – магнитные ленты
МП УССР – Министерство просвещения УССР
НСД – нормативно-справочная документация
НТО – научно-технический отдел
ОАСУ – отраслевая автоматизированная система управления
ПК – персональный комп'ютер
ППО – післядипломна педагогічна освіта
ППП – пакет прикладных программ
РАС – республиканская автоматизированная система
РАСУ – республиканская автоматизированная система управления
РАСУНТ – республиканская автоматизированная система управления развитием науки и техники
РСФСР – Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика
РТМ – руководящие технические материалы
СМ ЭВМ – система малых электронно-вычислительных машин
СПОК – система программирования обучающих курсов
СУБД – система управления базами данных
ТРП – технорабочий проект
ЭВМ – электронная вычислительная машина

ЗМІСТ

Від упорядників.....	6
Олійник В. В. Слово про академіка Валерія Юхимовича Бикова.....	9
Гуржій А. М. Вчений, мудрий керівник, лідер з глобальним мисленням та інноваційною енергетикою.....	18
Жалдак М. І. Биков Валерій Юхимович – видатний український інформатик.....	21
Яцишин А. В. Наукова школа академіка НАПН України В. Ю. Бикова	24
Основні дати життя та діяльності В. Ю. Бикова.....	28
Нагороди та відзнаки.....	29
Розділ І. Праці Валерія Юхимовича Бикова.....	31
1. Відкрита освіта – інструмент забезпечення рівного доступу до якісної неперервної освіти впродовж життя людини.....	31
1.1. Теоретико-методологічні, науково-методичні та організаційні засади відкритої освіти.....	31
1.2. Інформаційно-освітній простір і відкрите навчальне середовище.....	33
2. Інформатизація і комп'ютеризація освіти – інструмент формування цифрової інформаційно-технологічної платформи відкритих освітніх систем.....	34
2.1. Теоретико-методологічні, науково-методичні та організаційні засади інформатизації освіти.....	34
2.2. Інформатизація освітнього процесу.....	40
2.2.1. Теоретико-методологічні та науково-методичні засади інформатизації освітньої діяльності.....	40
2.2.2. Впровадження ІКТ в освітній процес.....	42
2.3. Інформатизація психолого-педагогічних досліджень.....	44
2.3.1. Теоретико-методологічні та науково-методичні засади інформатизації наукової діяльності.....	44
2.3.2. Інформаційне забезпечення наукової та освітньої діяльності.....	45
2.4. Інформатизація системи управління освітою.....	46
2.4.1. Автоматизована система управління освітою.....	46
2.4.1.1. Теоретико-методологічні й науково-методичні засади створення автоматизованої системи управління освітою.....	46
2.4.1.2. Засоби і технології автоматизованої системи управління освітою.....	51
2.4.1.3. Технічні проекти, завдання та керівні технічні матеріали щодо створення автоматизованої системи управління освітою.....	54
2.4.2. Інформатизація управління закладами освіти.....	56
3. Засоби і технології Єдиного цифрового інформаційно-освітнього простору.....	57
3.1. Теоретико-методологічні й науково-методичні засади створення цифрових педагогічних систем.....	57
3.2. Технології дистанційного і віртуального навчання.....	59
3.3. Інноваційні мережні інструменти систем відкритої освіти.....	61
3.3.1. Теоретико-методологічні й науково-методичні засади створення інноваційних засобів і технологій навчання.....	61
3.3.2. Електронні освітні ресурси навчального призначення.....	62
3.4. Методи, засоби і технології інформаційно-вимірювальної техніки.....	65

3.4.1. Теоретико-методологічні й науково-методичні засади підвищення точності вимірювання сигналів у діапазоні звукових та інфразвукових частот.....	65
3.4.2. Засоби і технології вимірювання одномірних і двомірних параметрів сигналів звукових та інфразвукових частот.....	67
4. Підготовка професійних кадрів для ІТ-сфери.....	69
5. Проектний підхід – інструмент управління формуванням і розвитком відкритих освітніх систем.....	70
6. В. Ю. Биков – автор винаходів способів і засобів інформаційно-вимірювальної техніки та засобів навчання.....	71
6.1. Авторські свідоцтва на винаходи у галузі радіо та електроприладобудування.....	71
6.2. Патенти на корисні моделі засобів навчання.....	72
7. Наукове редагування.....	73
7.1. В. Ю. Биков – редактор монографій, навчальних і методичних посібників, збірників наукових праць.....	73
7.2. В. Ю. Биков – член редакційної колегії фахових видань з педагогіки.....	79
Розділ II. Наукова школа вченого.....	82
Доктори наук.....	82
Кандидати наук.....	82
Підготовлені до захисту дисертації.....	83
Розділ III. Література про наукову та науково-педагогічну діяльність В. Ю. Бикова.....	84
Іменний покажчик.....	93
Абетковий покажчик назв праць В. Ю. Бикова.....	97
Список скорочень.....	113

ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ

Серія «Академіки НАПН України»

Випуск 31

**ВАЛЕРІЙ ЮХИМОВИЧ
БИКОВ**

До 75-річчя від дня народження

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Електронне видання

Упорядники: Пономаренко Л. О., Страйгородська Л. І., Тарнавська С. В., Яцишин А. В.

Науковий редактор – Пінчук О. П.

Підписано 11.02.2021. Зам. № 835/1.

Видавець та виготовлювач ТОВ «ТВОРИ».
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.
21027, м. Вінниця, вул. Келецька, 51а, прим. 143.
Тел.: +38 (098) 46-98-043, +38 (096) 97-30-934,
+38 (093) 89-13-852, +38 (0432) 603-000.
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>